

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 13

CENA 1 D.

RANČER

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

CRTANI ROMANI

CENA 1 D.

141

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

RANČER

Dok je topli vetar duvao sa Tajler Hillsa, u dolini Krokot Krik, pod tremom svoje kuće, stajao je stariji čovek. Bio je srednjeg rasta, talasaste, sede kose i poput neba plavih očiju. Imao je tamnu pamučnu košulju, koja je bila razdrljena na grudima, sive pantalone i od znoja prljav i mastan šešir. Maljave i mišićave preplanule ruke zadenuo je za opasač i zabrinuto gledao u daljinu.

Bilo je to 4. jula 1877. godine.

Rančer Džon Mid iščekivao je svoga sina Larija, koji je odjahao u Dodž i već je odavno trebalo da se vrati.

Najednom, čovek podiže ruku i stavi je iznad očiju.

U daljini, u dolini reke, pojavila se sićušna tačkica, u kojoj je samo oštro oko kaubojca moglo raspoznati jahača.

Četvrt sata kasnije mladi Lari je ujahao u dvorište ranča. Konj mu je bio sav u znoju i peni.

Pred tremom sjaha, pa prvo odvede umornog konja u hlad. Ukočenim korakom priđe ocu, koji ga je nemo i sa radoznalim nestrpljenjem čekao.

Lari je bio veoma mlad, visok momak, svetlo plave kose i širokih ramena. Sporo je prišao pod trem i zastao pred ocem. Košćate ruke stavi na drvenu ogradu vrelu od sunca.

— Voker više ništa neće da da — reče kratko, još uvek zadihan od brzog jahanja.

Džon pogleda u sinovljeve prajnjave čizme i upita suvo:

— Da li si bio kod Marloua?

— Da. I kod njega i kod Kadvela. Ali niko neće ništa da nam da...

— I? — upita rančer.

Mladić rezignirano sleže ramenima.

— Gotovo je, oče. U Kansasu još nisu bila dva sušna perioda uzastopce. Banke su uložile novac u bolje rančeve. Na severu su pomogle Hetveja. Čak je i Voker dobio zajam. Barbi i O'Konor, takođe. Jasno je da za male kupusare, kakvi smo mi, nema para.

— A Bel?

Lari se nasmeja tvrdo.

— Jedino njemu pomoć nije potrebna.

Rančer pređe grubom rukom preko lica.

— Da znao sam... — reče zamišljeno i posle kratkog vremena dodade: — Odjahaću do Džima Taska.

— Bio sam i kod njega — nastavi mladić promuklo. — Ne može nam pomoći. Nema smisla da govorimo o tome, oče. King Bel će nas sve progutati.

Stari rančer se naglo okrete. — Ne! — izbi iz njega, pa nastavi,

glasom drhtavim od uzbuđenja. — Neće dobiti ni moju zemlju, ni moju stoku, ni moj ranč.

Lari zamišljeno pogleda oca i upita:

— A šta misliš da uradiš?

— Još ne znam.

— Nešto moraš uraditi. Imamo još skoro dve hiljade grla, sedam kaubojja, četrnaest konja i...

— ... sasušenu zemlju! — prekide ga stari muklo. — Da. Hiljadu devetstotina grla, gladnih i žednih goveda, četrnaest premorenih konja, sedam tromih kaubojja i ove trule kućerke.

Stari se okrete i uđe u kuću.

Posle nekoliko minuta vrati se sa puškom i preko dvorišta ode do koralja.

Dok je stari sedlao svoga sivca, mladić ga je posmatrao. Bes i očajanje smenjivali su se na njegovom još dečaćkom licu.

Konačno prasnu:

— Kuda ćeš? Sve je to, i onako, bez ikakvog smisla. Rintali smo kao robovi. Iskopali smo kanale za vodu, vozili vodu na pašnjake, napajali stoku. Tragali smo za novim bunarima i stalno prodavali stoku, dok nismo dospeli do ovoga što smo sada. Nebo je ostalo nemilostivo — nikako da padne ni kap kiše. Bunari su se presušili. Ovo vode što ima ovde na ranču, jedva je dovoljno za nas i konje. Konačno, moramo uvideti da je sve beskorisno...

Starac se naglo okrete i reče besno:

— Šta hoćeš? Da prodam stoku u bescenje? I šta onda? Ranč bez stoke nije ranč.

— Pašnjaci bez vode nisu pašnjaci — odgovori mladić tvrdoglavno.

— Da, znam. Ali šta da radim? Nema čoveka u zemlji koji će se usuditi da kupi ovu izgladnelu stoku. A ako se već i reši, onda će mi dati toliko nisku cenu, da novac koji bih dobio za stoku ne bi bio dovoljan ni da pokrije dugove prozrokovane sušom. A ako bih prodao još i zemlju i sve ostalo, pa isplatio dugove, nama ne bi ostalo ni toliko da negde na drugom mestu kupimo zemlju na kojoj bi bila samo kuća i koral ispred nje.

— Oče — reče mladić uzbuđeno. — Radićemo dve godine sa drvosečama, pa ćemo onda opet imati dovoljno para da kupimo mali ranč.

— Ti si naivan — reče stari. — Danas jedan kvadratni jard košta triput više nego onda kad sam ga ja kupovao. Samo, ako sada prodaš zemlju, onda ne dobijaš za nju ništa. Sasušena zemlja — šta će ljudi sa njom?

— King Bel...

Stari Džon se sav ukoči, a lice mu postaje tvrdo kao maska.

— Lari, ako samo još jednom spomeneš to prokleta ime, premlatiću te — reče i neobično ukrućenim i umornim korakom priđe konju i vinu se u sedlo.

Mladiću se srce cepalo što je morao da gleda ovog, inače uvek svežeg i punog energije čoveka kako se sada tako star bori za svoj ranč, bez izgleda na uspeh, izgubljen i nemoćan.

Kad je Džon projahao pored sina, mladić mu još jednom priđe i uhvati konja za uzde.

— Oče, kuda ćeš?

— Da se borim, Lari — odgovori rančer grubo. — Neću ništa drugo da radim nego što i celog svog života: boriću se. Prvo sam se borio sa crvenokošcima, zatim sa

belim banditima, pa sa kradljivcima stoke, a sada sa sušom. A boriću se i dalje!

— To je uzaludna borba, oče. Ne postoji više niko ko bi mogao da nam pomogne. King Bel je od Kadvela otkupio naše menice.

Rančer se ukoči. Sedeo je u sedlu kao isklesan od kamena. Tek posle izvesnog vremena se okrenuo, a u očima su mu sevale munje.

— Šta si rekao, Lari?

— Bel je otkupio naše menice.

Poput marionete, sedokosi, mršavi čovek kliznu iz sedla i pođe prema mladiću.

— Reci to još jednom, Lari — začu se uzbuđeni i piskavi glas.

— King Bel je otkupio naše menice. Odavno već znaš da on želi našu zemlju. Ne naše sasušene pašnjake, već ovo ovde, gde se nalazi naš ranč. I onaj deo sa brežuljcima. Želi ovde da živi jer je ovo mesto najlepše u okolini.

Rančer klimnu glavom i reče zamišljeno.

— Onda je beskorisno da odjašem do Taska.

— Tako je.

Džon Mid pusti uzde i pođe u kuću.

Lari skide sedlo sa konja i vrati ga nazad u koral.

* * *

Kada je pred veče vrućina nešto popustila, četiri čoveka ujahala su u dvorište ranča. Visoke, koščate, prašnjave figure, bezizrazna lica. Sjahalili su, oprali se i uskoro se iz kuće za momčad osetio miris jela.

Otac i sin su stajali pored bunara, kada se pojavi nadzornik Ted i poviče:

— Ovo je bio poslednji dan, gaz-

da. Od sutra ćemo raditi za King Bela...

Džon Mid se okrete kao da ga je pogodio grom. Teška koraka prilazio je čoveku.

— Šta si rekao, Ted?

Košunjavi kauboj skupi obrve. Očigledno da mu je bilo lakše kad je primetio drugove da su mu se pridružili.

— King Bel naš je kaparisao, gazda.

— I ti si primio kaparu, Ted?

Nadzornik nesigurno klimnu glavom.

— I ti?

Mid steže pesnice.

— Zaslužio si da te sada izmlatim. Ali neću. Suviše sam umoran za to. Ali, nešto ću ti reći: primali ste platu do prošle nedelje. Znali ste kako stojim sa rančom. Ko je hteo da ide, mogao je to još i ranije da učini. A sada idete svi odjednom. Samo idite! Ali ti, Tede Hengr, ići ćeš peške, jer ti nemaš konja. Kad sam te pre tri godine uzeo iz zatvora u Dodžu, nisi imao ništa više, nego što danas imaš. Ovde si postao nadzornik zato što si dobar kauboj. Ali si novac proćerdao po salunima. Pinto ostaje u koralu. On je moj. U redu. Uzmi svoje stvari i gubi se. Ako te kroz četvrt sata budem video na ranču, ubiću te.

Nadzornik sagnu glavu i okrete se.

Ostali kauboji stajali su kao pokisli psi.

— I vi da ste se odmah izgubili! Za pola sata neću da vidim više ni jednog od vas!

Tako je i bilo.

Po noći su došla dvojica ljudi sa pašnjaka, uzeli svoje stvari iz zgra-

de za momčad i odjahali bez pozdrava.

Džon Mid i njegov sin čuteći su sedeli pod tremom.

Kada se topot i ova dva konja izgubio u daljini, upita rančer, ne pogledavši u sina.

— Gde li je Hal?

Jedino nije došao kauboj Hal Roni.

* * *

Sutradan u zoru Džoni Mid je odjahao na pašnjake.

U koralu je stajao samo jedan konj. Koliba je bila prazna.

Mid je gledao okolo i primetio na vrhu brežuljka jednog čoveka kako sedi na panju.

Mid je odjahao na brežuljak. Stao je ispred čoveka i ukočenim pogledom se zagledao u njega. Ovaj je imao bronzano lice, sjajne crne oči i crnu kosu, koja je po indijanskom običaju padala po ramenima. Iako je već od ranog jutra bila nesnosna vrućina, nosio je kaput i pantalone od kože, oivičene resama. Oko struka je imao opasač, na kome je nisko, na desnoj nozi, visio prastari Arizona-kolt.

— Zašto tu sediš? — upita grubo rančer.

— Zar da stojim? — odgovori Indijanac, mirno.

Mid gurnu šešir na potiljak i obrisa oznojeno čelo.

— Slušaj Hal, oduvek si bio osobenjak. To je neki put interesantno. Ali, sada nema nikoga na pašnjacima da bi te mogao smatrati interesantnim. Tvoji drugovi su otišli.

— Znam.

— Svi, zajedno sa nadzornikom. Indijanac klimnu glavom.

— One lopuže su primile kaparu od King Bela.

— Da, znam.

— A, ti? Šta ti još čekaš?

Crvenokožac sleže ramenima. — Ništa — reče gledajući i dalje ravnodušno nekud u daljinu.

— Ništa se ne događa — nastavi rančer muklim glasom. — Nebo je nemilosrdno i tako će i ostati. Lari je juče iz grada doneo novine. Navodno da je u Njujorku padala kiša pre nekoliko dana.

Indijanac se ne pomače.

— I njima je potrebna kiša — gundao je Džoni Mid. Onda napuni svoju lulu i kauboju pruži duvan-kesu.

Ovaj odbi.

— Hm — nastavi rančer i zapali lulu. — Sve je to samo pitanje vremena. Pitanje nekoliko dana. Sve će nas pojesti on, veliki King Sesil Bel. Moje menice je otkupio. Prekjuče mi je istekao rok za otplatu duga. Lari nije ništa uspeo. Koliko puta treba da nam odgađaju rok? Konačno, i njima je potreban novac.

Rančer je govorio sam sa sobom, jer ono što je govorio i onako je svakom od njegovih ljudi odavno već bilo poznato. Sa Halom nije nikada govorio o tim stvarima. I sada ne bi. Ali je to izbilo iz njega — jednostavno, da bi se rešio more. Umornim pogledom prelazio je pašnjacima.

U jednoj širokoj dolini stajala su goveda. Džon je znao zašto se Indijanac zadržavao ovde gore po ovakvoj vrućini. Odavde je mogao da vidi veći deo stada. Možda to nikada nije bilo tako potrebno kao sada, pošto je čitav kraj znao da Midov ranč više nema kauboje.

Starac spusti glavu na grudi. Preko lule, reče tiho:

— Nema više šta da se čuva, Hal. Ništa više. Bel je otkupio moje me-nice. Njihova vrednost je tolika da mu skoro sve pripada. Ako želiš da čuvaš njegova goveda...

Indijanac diže glavu. U crnim očima pojavio se blesak.

— To što je kupio vaše papire, gazda, još uvek ne znači ništa. Još nije bio ovde.

Mid podiže glavu.

— Šta misliš time da kažeš? Da li bi ga ti momče, zaustavio?

Rančer oseti da je rekao nešto što bi se moglo i na njega odnositi. Okrete se i lagano odjaha.

Indijanac nije gledao za njim. Njegov pogled je bio stalno uperen prema dolini u kojoj je stajalo stado.

* * *

Prošla su dva dana.

Trećeg dana, već u ranu zoru, grupa jahača je ujahala u dvorište. Snažni ljudi bezizraznih lica. Svaki je imao na sedlu metalno „B“. Ali, i bez toga je Džoni Mid znao ko je došao u njegovo dvorište.

Napred je jahao temeljit, ćelav čovek sa mongolskim, preplanulim licem. Imao je crvenu maramu oko vrata, plavu izbleđelu košulju i, za njegova široka pleća tesan, prsluk od tigrove kože. Sa obe strane opasača imao je po jedan kolt kalibra 44. Preplanulo lice bilo je surovo i bezizrazno. Žute oči, kao u tigra, bile su previše udaljene jedno od drugog, što je još više isticalo veliki nos i isturenu bradu, a celom licu davalo veoma ružan izgled.

Bio je to Met Flengen, nadzornik

Bel ranča. Nije bilo čoveka u tom kraju koji ga nije poznavao.

Flengen je bio grub momak. Ali, za svog gazdu, kome je zaista bio veran, odjahao bi i u pakao, kada bi morao. Bio je brz strelac i svirepi borac.

Dva jarda iza njega jahao je čudan čovek. Bio je sušta suprotnost Metu Flengeru. Veoma visok i mršav, čist, u svetlosivom odelu, beloj košulji, sa crnom mašnom, kako se nosilo u Sent Luisu. Preko prsluka nosio je opasač sa dva Parker kolta. Odmah se na njemu prepoznalo lice revolveraša. Bio je to Ed Mek Kej.

Belova družina imala je još jednog revolveraša. On je jahao desno, iza nadzornika. Njegovo lice je bilo mršavo i upalo. Bio je stariji od Mek Keja. Imao je hladne oči i sasvim tanka usta, oivičena na krajevima oštrim borama. I Persi Logan ne bi mogao da sakrije svoje zanimanje.

Iza ove dvojice revolveraša jahala su tri momka. Bila su to tri brata iz Kentakija. Već pet godina radili su za Bela i to uvek zajedno. Red, Tom i Rari Hoster. Mnogo su ličili jedan na drugog. Sva trojica su bili veliki, krupni i jaki, surovi i antipatični momci.

Iza njih je nailazio Džimi Fulem, mali krivonogi i ridokosi kauboj sa, iakođe ridom, neobrijanom bradom. Iako nije ni malo zaostajao u surovostima od svojih drugova, on je izgledao najpristojnije.

Fulem ostade na kapiji kao zaštitnica. Dvojica revolveraša stajali su nadzorniku sa jedne i druge strane. Dobro uigran tim, bez svake sumnje.

Rančer je sa sinom bio pred tremom, a iza njega je stajao Sami,

crni gorostas koji je radio na ranču sve ono što drugi nisu hteli.

Flengen zaustavi konja ispred trema. Letimično pogleda Larija i obrati se Džonu:

— Halo, Mid!

Rančer kažiprstom dodirnu obod šešira. Nadzornik reče bez uvijanja:

— Mislio sam da ste već ispraznili ovaj ranč.

Rančer podiže obrve i upita:

— Zašto? Šta to treba da znači?

— Nemojte se praviti glupi, Mid. Šalje me gazda da vidim da li je već uklonjeno sve što ne spada ova-mo. Konačno, ranč sada pripada njemu.

Mid primače ruke ka opasaču i uspravi se.

— Slušaj sada dobro, Flengen, šta ću ti reći! Ovaj ranč pripada meni, bez obzira koliko je vaš gazda pokupovao mojih menica. Mora da dođe k meni i da mi kaže šta traži za njih. Menice nisu tapije i zato za njih može da traži samo no-vac.

— Znači, hoćete gužvu, Mid? Očekivao sam tako nešto. Ali, to vam ništa neće pomoći, baš ništa. Bez obzira opet će se svršiti na istom, da li mister Bel ima menice ili tapiju. I onako niste u stanju da platite.

— Gubite se iz mog dvorišta, ali brzo! — prosiktao je Mid.

Flengen sleže ramenima.

— U redu, Mid. Ali, mi ćemo doći opet, i to sutra. Dotle da se počistite, inače ćemo vam mi u to-me pomoći.

Okrete se i odjaha. Njegovi ljudi su ga sledili.

Mek Kej, koji je zadnji izlazio iz dvorišta, dobacio je Lariju dug, hladan pogled i naterao svoju ragu u kas.

Rančer udari nogom o trem i po-viće:

— Prokleta bagra!

— Ne shvatam te oče — reče Lari. — Mi smo gotovi, a ako se sa tim ne možemo da pomirimo, onda ćemo biti izgubljeni. King Bel može sve, ja sam u to siguran. Sutra će se njegovi banditi vratiti i sve će nam spaliti.

Stari je nervozno udarao pes-nicom po stubu trema, tako da je već krov podrhtavao.

— Pre ću umreti nego što ću na-pustiti ovo dvorište. Sve sam sagra-dio sam sa tvojom majkom, ima-li smo samo jednog konja. Drvo ko-je smo dovukli bilo je miljama uda-ljeno oдавде. Crvenokošci su nam sve spalili. Tvoja majka i ja smo ponovo gradili. Oni su opet spalili. Mi smo i po treći put gradili. A, onda su došli beli banditi i tri puta spaljivali. Šupu i kuću su izrešetal-i mecima. A mi smo ipak ostali...

— Sve ja to znam, oče. Ali sada je drugačije. Poterala nas je nesre-ća, prokleta nesreća. Dva puta smo pozajmili novac. Suše su nas up-ropastile. Ne možemo da vratimo ni prvi dug, a kamoli drugi. Svuda smo dužni. Moramo se predati. Nije to sramota.

— Čuti! — grmnu starac. A iz starih, poštenih očiju su mu seva-le munje. — Ako želiš da ideš, srećan ti put. Neću te zadržavati. I onako su svi otišli.

Rančer se okrete i pogleda u crn-ca.

— Idi i ti! — izdra se na njega. Crnac samo sagnu glavu.

— Ostavićemo stoku Tasku. Ka-da se za dve godine budemo vratili, obračunaćemo se sa njim... nastavi Lari.

Rančer se naglo okrete.

— Ništa nećemo da radimo. Baš ništa. Razumeš li? Ništa. Ni jedno grlo stoke se neće oterati odavde.

— Onda ostani ovde i umri na svojim sasušanim pašnjacima — naljuti se Lari i pođe ka štali.

U podne je došao Lari u dnevnu sobu. Popio šolju hladne kafe, pojeo komad hleba i sira, a onda uze šešir i reče ocu:

— Ja polazim.

— Znam. Srećan ti put — reče Mid.

— Hajde, oče. Možda je Hal još na pašnjacima. Zajedno sa Semom bi mogli stoku...

Džon Mid skoči tako žustro, da se teški sto prevrnuo.

— Ništa nećemo da radimo. Ti ćeš otići kao i svi ostali. I Sami će otići. Hal... — starac se nasmeja tvrdo — zar' misliš da je lud da još uvek sedi tamo? Već tri dana mu niko nije ništa odneo za jelo. Odavno je on već otišao u Arizonu. Kočizovi prijatelji će sigurno naći za sinovca velikog poglavice neki slobodan šator.

Lari pruži ruku starcu.

— Dobro, onda idem sam. Ali kažem ti: da smo pametni mogli smo jedan deo stoke spasti. Ovako ćemo izgubiti sve. Ako se i dalje budeš opirao Kingu Belu, sabiće te u zemlju kao što je to uradio sa ostalim malim rančerima i farmerima oko Dodža.

— Ja nisam farmer. Ja sam rančer Džon Mid! Nemoj to da zaboraviš i...

— Do viđenja, oče!

Lari ponovo pruži ruku.

Rančer je nije prihvatio. Okrenuo se i izašao napolje.

Lari tužno napusti sobu.

Pod tremom, naslonjen na stub, stajao je crnac. Lari htede da prođe

pored njega, ali se predomisli. Okrete se i vernom čoveku pruži ruku, koju je ovaj ćutke stegao.

Rančer je stajao na prozoru i odlučnim pogledom je pratio Larijev odlazak. Ostavio ga je sada i njegov jedini sin. Žena mu je umrla na porođaju. I kada je onda, pre osamnaest godina, u očajanju hteo da ode iz ovog kraja, jedan od kaubojja, stari Merl Vogen, mu je rekao:

— To je glupo. Život teče dalje, a Lari neće uvek ostati tako malen.

Onda je ostao. Živeo je samo za dečaka. Rintao je za njega, da bi on lakše živeo. Ali, praznina, koja je nastala u njemu posle ženine smrti, ostala je zauvek i bila je veća nego što je to iko mogao da naslutiti.

Ali, Džon Mid je izdržao.

Stari Vogen je već odavno mrtav. Imao je devedeset i dve godine kada je jednog jesenjeg dana samo skliznuo sa sedla pred vratima štale. Vratio se sa pašnjaka, gde je kao i obično godinama nosio kaubojima hranu.

Sada je ležao na groblju, iza koralu, kod žene i drugih, koji su tokom vremena umirali ovde na ranču.

I Lari je odjahao u tom pravcu, prema dolini. Krokot Kriku.

Starac se pod teretom uspomena snažno ujede za usnu i okrete se od prozora.

* * *

Lari je tmurna lica jahao prema dolini reke. Tek posle dva sata u daljini se video srebrni Krik kako se blista na suncu.

Uskoro ugleda Lari na skoro dve milje udaljenosti, kako mu u susret dolaze neka veoma čudna kola. Kada je stigao bliže video je da ih

vuče samo jedan konj, koji je dah-
ćući vukao pretežak tovar. Lari za-
gleda neobičan prizor. Kola su no-
sila dva veoma velika suda, u koji-
ma se nešto pljuskalo. Desno, iza
kola, išao je jedan čovek i rameni-
ma podupirao tovar.

Lari od uzbuđenja proguta kned-
lu i uzviknu.

Čovek je morao čuti krik, ali
niti se okrenuo, niti je stao.

Tada Lari potera svoga konja i
pojaha iza kola. Sasvim uz čoveka
koji je ramenom podupirao tovar na
kolima.

— Hal, jesi li poludeo?

Indijanac podiže znojavo lice i
pogleda u mladića.

— Stani! Jesi li poludeo?

— Ne mogu da stanem na uzbr-
dici, jer će mi sva voda iscuriti —
reče Indijanac mirno.

— Pa, baš to. Nećeš ni kap vode
prevesti do pašnjaka, čoveče! To je
glupost!

Kauboj klimnu glavom i produ-
ži.

Lari opsova i zaustavi konja.

— Tvrđoglavi vole! — gundao je.
Onda potera svog konja, skoči iz
sedla, uze drugi konopac i upregnu
i njega u kola, koja su odmah kre-
nula brže.

Kauboj ostade pozadi, jer više ni-
je mogao da gura.

I Larijevo čelo bilo je znojavo.
Jedno vreme je čutke išao uzbrdo,
pored Indijanca. A onda je prasnuo:

— Ti si isti kao moj otac, tvrđog-
lav i nepopustljiv. Šta hoćeš? Kad
kola stignu gore, sudovi će ti biti
prazni. Ovakva vožnja će satrti i
najtepnijeg čoveka.

Indijanac je čutao.

— Sve smo pokušali, da bi sme-
sneli ranč. — Lari već nije više
govorio dugokosom kauboju. Pri-

čao je sam sebi, kako je to nedavno
i njegov otac činio. Bilo ga je sra-
mota od ovog ubogog crvenokošca,
samo nije hteo to da prizna. Ili, i
uprkos tome, bila je to besmislica.
Zaista su sve pokušali.

Gore, na pašnjacima, nije bilo vo-
de, reka je bila daleko, a zemljište
uz reku u dolini pripadalo je King
Sesil Belu.

Nekoliko sati su ova dvojica išla
uz kola. Onda se desio maler. Puk-
la je zadnja osočina.

Sudovi koji su bili još samo do
trećine puni tople vode klizili su
unazad. Pun očajanja Indijanac ih
je podupirao. Zadnji sud ga je pri-
tisnuo uz točak. Iz ruke mu je tek-
la krv. Lari ga povuče nazad. Sud
kliznu između njih i proli ostatak
vode na suhu zemlju, koja je upi
kao sunder. Tada i prednji sud
skliznu dole. Indijanac skoči i za-
drža ga. Lari mu je pomogao. Ud-
ruženim snagama su ga skinuli sa
kola. Kauboj je ispregao konje i od-
veo ih do suda. Žedne životinje su
dugim gutljajima pile toplu vodu.

Lari skide šešir i obrisao znojavo
lice. Crvenokožac je izgledao kao da
u sebi više nije ni imao znoja. Po-
gled mu je lutao ka praznim sudo-
vima, da bi opet produžio do paš-
njaka i do doline.

— Evo ti tvoja upornost, ti tvr-
đoglavi čoveče! Ovu toplu vodu ko-
nji su mogli slađe popiti iz reke.

Lari se nasloni na kola i stavi ru-
ke u džepove.

— Idi po svoje stvari i pođi sa
manom. Bio si ipak najpošteniji i
najbolji kauboj koji je radio na na-
šem ranču.

Kauboj pogleda u mladog ranče-
rovog sina i upita:

— Kuda?

— Odjahaćemo u Kolorado.

Kauboj odmahnu glavom.

— Ti bi radije u Arizonu? — upita Lari.

— Ne znam.

Lari ponovo osedla svog konja i stade pored Hala.

— Pođi sa mnom. Šta ćeš ovde i šta ćeš i u Arizoni? Naći ćemo već neki posao.

Crvenokožac mu umesto odgovora pruži ruku i reče:

— Srećno!

* * *

Stigli su sutradan pre podne.

Ovog puta bilo je devet jahača.

Met Flengen poveo je sada Frenka Listera i Džonija Diskola.

Trem je bio prazan.

Jahači stadoše. Flengen pogleda okolo, pa reče:

— Izgleda da je osinjak ispražnjen.

Tada se na tremu pojavi Džon Mid, a iza njega crnac Sem koji je u svojoj ogromnoj ruci držao kremenjaču.

Flengenovo lice se izobličilo od besa.

— E, pa to je previše. On je još uvek ovde! Mid, pa jesam li ti juče rekao da se gubiš odavde? A ti si još uvek tu.

— Da, još sam ovde!

— Napred, momci! Izbacite ga napolje! Ako neće milom, onda silom. Batinama ga ispratite sve do reke.

Rančerovo lice postade pepeljasto sivo. A ruke mu krenu ka koltu. U tom momentu jedan jahač skoro ulete u dvorište.

— Lari!

— Oče! — poviče on. — Nemoj da potežeš kolt! Zar ne vidiš da je po-

veo hordu bandita, koji jedva čekaju da pucaju.

Flengen je pogledao začuđeno u svoje ljude.

— Mid, reci dečku neka se gubi, jer ću ga sabiti u đubre.

— U mom dvorištu ima zemlje, ali ne đubreta, Flengene — reče rančer muklo. — A ako moj sin nešto kaže, onda je to tako. On je punoletan i zna šta radi.

Flengen pogleda Ed Mek Keja.

Ovaj je sedeo u sedlu i sa dosadom buljio u rančera.

I Persi Logan je bio bezizrazan i nepokretan. Jedino su reagovala braća Hoster.

Red je gundao:

— Hajde, prekidajte!

Uze laso sa sedla i počeo ga ratoborno okretati.

— Šta hoćete? — poviče rančer grubo. — Gde je King Belov dokumenat o vlasništvu, tapija koju sam ja potpisao?

— Odvešćemo te u Dodž, gde ćeš ga pred sudijom i maršalom kod gradonačelnika potpisati. Nekoliko značajnih imena ispod potpisa uvek dobro dođu, a naročito kada se među njima nalazi poznato ime kao što je Vajat, Erp.

— Ja ću ostati ovde, Met. U to možeš biti siguran. Ako vas je ovamo poslao King Bel, onda nije ništa drugo nego jedan običan razbojnik. Ali da bi bio vlasnik ovog ranča, potreban mu je dokumenat.

— Nemoj da trucaš, Mid! Nema vremena da se objašnjavamo sa tobom. Pošto nećeš dobrovoljno da se čistiš, odavde moramo sada...

Tog trenutka još jedan čovek ujahao u dvorište ranča. Jahao je na konju bez sedla, stao pored valova i skočio sa konja. Bio je to kauboj

Hal Rouni koji je mirno posmatrao jahače.

Flengen se isceri.

— Vidim, dobili ste pojačanje, Mid! Zar je ova crvena lopuža još kod tebe? Njega bi već odavno trebalo ubiti.

Izgledalo je da Indijanac koji je stajao kao statua nije čuo te reči.

Revolveraš iz Teksasa, Persi Logan, hladno pogleda u Indijanca.

— Ako ovaj momak želi da nam smeta, onda ga moramo skloniti!

Rečenicu još nije ni izgovorio do kraja, a već je neverovatno brzo izvukao kolt, podigao ga i... odjeknuo je pucanj.

Teksaškog revolveraša Persi Logana metak je pogodio u srce. Ovaj se sa nevericom zagleda u dugokosog kauboja, pa u svoj revolver i skotrlja se iz sedla. Ležao je mrtav pored svoga konja. Persi Logan — revolveraš!

Svi pogledi bili su upereni u Indijanca, koji je još uvek stajao kao isklesan iz kamena. Met Flengen je zinuo od iznenađenja. Ona trojica iz Kentakija škiljila su nekud u stranu. Ed Mek Kej je kroz trepavice gledao u stari Arizona kolt koji se još uvek nalazio u ruci dugokosog kauboja Hala Rounija i razmišljao: — Kako li mu je to uspelo? Samo je spustio ruku dole i pucao kroz futrolu. — Do đavola, znao je ljude koji su i tako nešto znali. Ali sada je imao priliku da vidi još jednog koji je to znao tako brzo i precizno da uradi.

Prošao je jedan beskrajni minut, pre nego što je Met Flengen prekinuo tišinu. Okrenuo se opet rančeru a cerekanje na njegovom licu bilo se zamrzlo.

— He, Mid. Zar vi niste jednom rekli da je on Kočizev sinovac?

— Gubite se iz mog dvorišta — odgovori Džon Mid grubo.

Flengen pogleda u Eda Mek Keja. Ovaj je i dalje skoro buljio u Arizona kolt.

Situaciju je raščistio verni Sem, prišao je ogradi i stao pored svoga gazde. Podigao je kremenjaču.

— U redu — reče Met. — Ovo se zove iznenađenje. Momci, ako podignemo naše pucaljke verovatno neće ni jedan od ove četvorice ostati na nogama.

— Ali, samo verovatno — reče Lari muklo. — Hajde, jeste li čuli šta vam je otac rekao? Gubite se! — i izvuče kolt.

Kad se i u rančеровој ruci pojavio kolt, uzdigao se ćelavi nadzornik King Bela u sedlu i rekao:

— U redu. Za danas ćemo odustati. Ali, doći ćemo opet. Tada će i gazda biti sa nama. A, onda neka vam je bog u pomoći, ako budete ovde vi ili neko od vaših ljudi. To što je Indijanac ubio Persi Logana, gospodin Bel će već umeti da sredi...

Indijanac priđe. Ruku više nije držao na koltu.

— Jesi li rekao ubio, Met?

— Da, Rouni, ti si ga oborio sa konja, a da nije mogao ni da se brani.

— Ovde je u dvorištu bilo deset ljudi, koji će to bolje znati, Met. Logan je već izvukao kolt.

Nadzornik se okrenu i dade znak braći iz Kentakija da ponesu mrtvaca, pa pojaha napolje.

U dvorištu ranča zavladała je tišina.

Zatim se Džon Mid okrenu i polako siđe niz stepenice u dvorište i pođe prema Rouniju. Na pola jarde

zastade pred njim i pogleda ga u oči:

— Kako si dugo na mome ranču?

— Sedam godina.

Mid klimnu glavom.

— Sedam godina, a bilo je ovde ljudi koji su se razmetali hrabrošću i streljaštvom. Nikada niko nije ni slutio ko si ti, u stvari.

Indijanac se okrenu i povede konja u hlad.

Sem je išao za njim i zajedno su ušli u kuću za momčad.

— Jedan crvenokožac i jedan crnac — izbi iz rančera, kada su se vrata zatvorila iza Sema. — To nam je ostalo. Kada bih to pričao nekom u Sent Luisu ili Santa Feu, ne bi verovali. Ismejali bi me. Jedan crvenokožac je spasao ranč. On sam protiv devet bandita željnih pucjave.

Lari potvrdi.

— Da, bio je veliki — ali to nam neće ništa pomoći. Spasao nas je za danas. Sutra će oni opet doći.

Rančerove oči su blistale.

— Neka samo dođu! Dočekaćemo ih.

— Ako sa njima dođe King Bel, onda ti niko ne može pomoći!

— Neka samo dođe. Ubiću ga! Svojim rukama. Neće mi oduzeti tu zemlju, za koju sam se ja borio četrdeset godina. Taj čovek je neće dobiti dok sam živ.

* * *

Popodne su Džon, Lari i Hal jahali na pašnjake. Sem je ostao kod kuće.

Kada su stigli, rančer zastade. Gledao je dole u dolinu, trljajući oči. Onda pogleda u sina.

— Lari, ili sam već skoro slep, ili goveda već izgledaju bolje.

Mladić skupi obrve i pogleda u Hala.

On je potpuno nezainteresovano gledao prema zapadu, prema malom Sent Hilsu.

Lari protrlja bradu i reče:

— Kad sam juče odjahao sreo sam jednog ludaka, koji mora da je još po noći ustao i vukao vodu sa reke. Na jednu milju odavde slomila mu se osovina na kolima.

Džon pogleda Indijanca.

— Jel' on?

Lari potvrdi.

Onda rančer reče: Jel' voda iscurila? Sem toga ne može se sa jednim sudom napojiti hiljadudevetstotine grla stoke.

— Sigurno ne. Samo, imao je dva suda na kolima.

— Sa jednim konjem?

— Kada sam ga sreo, da. Onda je našao drugu budalu koja je upregla i svoga konja.

Rančer je gledao u krdo.

— Voda je, dakle istekla, Hal. Kako je onda stoka napojena?

Kauboj pogleda svoga gazdu, onda pokaza rukom prema severu.

— Ovde gore nema vode, gazda, ali tamo dole, u daljini, tamo teče Krokot Krik.

— Hoćeš da kažeš da si sa celim krdom bio noću na reci?

— Da!

Rančer se ljutnu.

— Zar hoćeš od mene da napravim budalu? Je li burazeru? Hiljadudevetsto grla stoke, jedan jedini kauboj, i više od dvadeset milja tamo i dvadeset nazad — i sve to da je urađeno za jednu noć.

Kauboj potvrdi.

— Da, tako je bilo. Samo sam vodu krda vezao lasom za mog ko-

nja, pa sam ga na taj način vodio i požurivao. Inače ne bi goveda odveo do potoka ni do jutra. Zato sam morao da se žurim. Ali, svi su opet ovde.

Mid pogleda svog sina.

— Jesi li to čuo, Lari? Jedan crvenokožac u ludačkom maršu napaja noću našu stoku. A jedan beli bandit hoće da nam ukrade ovo krdo, pašnjake i ranč?

Kada su se vratili na ranč, odmah su sve shvatili.

Lari otrča ka Samiju. Nesrećni crni čovek je visio, okrenut glavom nadole, na vratima štale. Vezan kao paket. Lari ga pažljivo spusti, a Indijanac ga odveza, raskopča mu košulju i oslušnu da li srce kuca. On da se diže i reče: Još je živ.

— Donesi viskija — poviče Džon svome sinu.

Pola sata kasnije sedeo je crni čovek, iako još ošamućen, na stepenicama trema, trljajući vrat.

— Bili su ovde osam belaca gazda i tukli su me. Trojicu su morali odneti do kola koja su stajala na kapiji...

— He — poviče Lari. — Naš sjajni Sem ih je mlatio!

— Bilo ih je osmorica. Trojicu su odneli do kola, jedan je ležao oyde na stepenicama — četvorica su bacali laso...

Mid reče smrknut:

— Nečasnim stvarima se služi dični odgajivač stoke, King Bel. Nek samo dođe...

* * *

Došao je. Tačno u jedanaest sati idućeg dana.

Bio je deveti juli. Vrućina je bila skoro nepodnošljiva. Čak nije bilo ni povetarca sa brda. Izgledak je

da vazduh guši. Hal je bio na pašnjaku. Sem je neumorno cepao drva ogromnom sekirom. Lari je čistio kola. Iznenada izgubi strpljenje.

— Sem! — izdra se.

Crnac ga pogleda začuđeno.

— Prestani sa tom glupošću!

Sem spusti sekiru i podboči se

Tada se i rančer izdra iz štale:

— A zašto da prestane?

— Zato što je užasna vrućina — odgovori Lari.

— Ne, ja ću ti reći: treba da prestane zato što ti misliš da je besmisleno, da cepa drva. Zato što misliš da nam ovde više neće trebati drva, jer nam već i peć više ne pripada.

— Oče! — reče Lari glasno. — Ti sve shvataš naopako. Zaista je vruće.

— Da! Ako bi mu bilo vruće, onda bi verovatno i sam prestao i radio nešto drugo. Ali, njemu nije vruće, Lari. On ima crnu kožu.

Lari odgurnu kola i pođe ka štali.

Dva minuta kasnije izađe napolje sa konjem.

— Kuda ćeš? — upita rančer.

— Kod Hala, na pašnjak. Treba opet da lovi prerijske zečeve, da bi mogao tamo da živi.

— Ostaćeš ovde! Kada bude Sem gotov, uzeće jelo i odjahaće tamo.

Lari sjaha i sede na jedna kola.

Crnac pride, uvede konja nazad u štalu i skide mu sedlo. Zatim ode u kuću.

Iznenada Lari poskoči, udarivši se po čelu. Rančer koji je umornim pokretima izvukao čabar vode iz bunara, pa se pljuskao po licu da bi se rashladio, pogleda ga začuđeno: Šta je?

— Imam jednu ideju.

— Imaš već i suviše ideja! — dobaci stari oštro.

— Met Flengen me je podsetio. Postoji samo jedan čovek koji bi nam mogao pomoći...

— Da? A ko bi to trebalo da bude?

— Vajat Erp!

Rančer ispusti čabar.

— Maršal Erp! Jesi li ti zdrav? Zar stvarno misliš da bi se maršal mešao u ovo?

— Oče, ono što se ovde dešava, to je nepravda. Bel hoće silom da uzme ranč. Uz pomoć naših dugova hoće da nas najuri odavde. Tu nema nikakve sumnje. Kada odemo sa ranča, onda će on ovde živeti. Mesto na kome se nalazi ranč već odavno mu je zapalo za oko, to znamo obojica. Daleko je pogodnije nego njegovo sadašnje mesto. On ima novca pa bi se mogao ovamo proširiti...

— Ali nemo vode — prekide ga stari.

— Vodu za ranč ima ovde. Ali, ko ti kaže da bi on ovde držao i stado? On ima više od četrdeset hiljada grla stoke. Ona je smeštena između tri potoka i kod malog jezera. Zato njega ništa ne može raniti. Postepeno je zemlju oko vode uzeo sebi. Svako u ovom kraju to dobro zna. On je jak čovek. On je u Dodžu kupio salun drugi po veličini — Bel bar. Njemu pripada sedam kuća i dve velike radnje u glavnoj ulici i u Halver ulici. Ima tri magacina u Arkanzasu i dva velika koral. Poklonio je sedam stotina dolara za prepravku većnice. On je kralj kraja oko Dodža.

— Baš tako, i Vajat Erp će se čuvati, da preduzme nešto protiv njega.

Lari protrlja bradu.

— Računam sa maršalovim pravdoljubljem.

Džon Mid odmahnu.

— Opet sanjariš. Ostani ovde i podmaži revolver.

— Ne, oče, ja ću odjahati! — rekao je i odjahao.

Otac je uznemireno gledao za njim.

Pola sata kasnije, tačno u jedanaest, dojahalo je četrnaest jahača na Mid ranč. Pred njima, za tri konjske dužine, jahao je na belcu krupan čovek — King Bel.

Imao je crni šešir, crvenu košulju, siv prsluk i uske crne pantalone.

Lice mu je bilo koščato, a isto tako, grubo, oštro i sirovo.

Zelene oči su svetlucale ispod gustih, crnih obrva. Nos mu je bio širok. Brada sa jamicom mu je bila isturena. Iako je imao već četrdeset tri godine, King Sesil Bel je na udaljenosti od trideset jardi izgledao kao tridesetogodišnjak. Ali iz blizine se videlo bezbroj sitnih bora, između dubokih i oštrih koje su se naročito isticale oko nosa, usta i oko očiju, po čelu. Taj splet bora na licu je delovao kao mreža, ispletana oko zlih, zelenih očiju. Bio je to čovek sa najviše uspeha u kraju oko Dodža.

Kad je pre tri godine došao u grad, smatrali su ga za kockara i revolveraša. Kartao se i pucao onda kao i danas, ali je sa sobom doneo i novac. Dovoljno novca da bi mogao, kad je to hteo, malim rančerima i farmerima da oduzme zemlju na kojoj su živeli. Na koji način je to uspevao, u nekoj bi se kulturnoj zemlji karakterisalo kao razbojništvo.

U tom pogledu i u to vreme King S. Bel nije bio izuzetak. Razbojni-

ka takve vrste bilo je na zapadu i previše.

Ali King Bel je ipak bio čovek posebnog kova. Nešto je bilo na njemu, što je ostavljalo utisak na svakog ko bi stajao pred njim i video njegovo lice. Možda je to bilo samo ono zapovedničko, što se videlo u njegovim očima, ili kraljevsko držanje i maniri gospodara, ili način govora. Tek, nešto je bilo. Sada je besomučno jurio na znojavom konju, kome je pena izbila na usta, prema ranču starog Midaa.

Kad je stao na sred dvorišta ranča, stali su i ostali jahači.

Kauboji su se držali na odstojanju.

Samo je Met Flengen bio iza svog gazde.

Izgledalo je da je ranč pust.

— Mid! — viknu King Bel pretećim promuklim basom, po kome se videlo da je Bel mnogo pio i pušio.

Iza jahača se otvorio prozor od štale i pojavi se puščana cev.

— Šta hoćete, Bel? — čuo se glas rančera.

King Bel okrete konja i namršteno pogleda u štalu.

— Mid, manite se te gluposti! Kod mene tako nešto ne pali. Izlazite napolje.

— Šta ćete ovde?

— Sudija mi je napravio dokument o poreklu ranča, koji ćete vi potpisati, a onda ćete se pod hitno počistiti odavde.

Džonu Midu zadrhta ruka kojom je držao pušku.

— Davola ću to da učinim! Gubite se, Bel! Ovo je moja zemlja i moj ranč.

Bel se gromko nasmeja.

— Baš ste duhoviti, Mid! — Onda opet postade oštar i surov. — Vi

ste propali. Morate se predati. Bolje se gubite, pre nego što utvrdim da su na vašim menicama veći iznosi nego što vredi ovaj krš.

Mid, sav crven od uzbuđenja, izađe iz štale sa otkočenom puškom, spreman da se brani.

— Bel, ovo što vi hoćete da uradite, to je otimanje zemlje. Ovo je moja zemlja. Ako mislite da imate neko pravo na nju, onda mi morate ostaviti vremena da sve prodam po razumnoj ceni, da bih mogao da isplatim dugove. Nemate pravo da me oterate odavde, sa mog vlastitog ranča, kao propalicu i bandita.

— Ne gnjavite. Nemam vremena, da se ovde natežem sa ovim kršem. Eto vam! — Izvadi srebrni dolar i baci ga starom pred noge. — Eto vam za putni trošak. A sada, napolje!

Mid je smušeno buljio u novac, a onda podigao pogled i gledao u kao iz kamena isklesano lice King Bela, čoveka tvrda srca, koji je sedeo u sedlu, kao da je gospodar sveta. Iza njega se na suncu sijala čelava glava Meta Flengena.

Mid je to sve video kao kroz maglu, grčevito stežući pušku sa obe ruke.

— Čekaću još jedan minut, stari — reče osorno King Bel.

U isto vreme se začuo pucanj. Ispalio ga je revolveraš Ed Mek Kej. A tada je hladno zavrteo oko prsta svoj srebrni kolt, duvnuo u cev i spustio ga u futrolu. Za to kratko vreme je ukočeno posmatrao starog.

Džon Mid se lagano srušio na zemlju.

Metak ga je pogodio pravo u srce. Bel ga pogleda.

— Dobro. Brzi kraj je uvek najbolji. I onako se to ne bi drukčije završilo.

— Tako je — odgovori ubica Ed Mek Kej. — Sem toga, nategao je pušku. — Blaziranim pokretom se okrete, zateže kožne rukavice, koje je nosio uprkos nepodnošljivoj vrućini, pa odjaha u hlad.

Iz rančerove kuće izlete odjednom ogromna prilika crnca.

Tri brata iz Kentakija i još dva kaubojja sjahaše i baciše se na njega. Ali ih je Sem odgurnuo kao krpenjače. Met Flengen izvuče kolt.

Crnac je već bio kod svog gospodara koji je ležao na zemlji. On mu je opipavao grudi i kad je video da je mrtav, uze pušku, pogleda oroz i nategnu ga.

Dakle, rančer Džon Mid je bio ubijen. Nije stigao ni da nategne oroz na puški.

To su sada znali svi prisutni ljudi u dvorištu.

Ed Mek Kej koji je napravio veliku grešku, prebledeo je kao kređa. Ruka mu se približila koltu. Posmatrao je ogromnog crnca kao panter. Tada crnac uze pušku i jednim udarcem o bunar razmrskao drveni kundak.

— Sada možeš i mene da ubiješ, Teksašanine. Ali ljudi King Bela će znati da si ubica.

Ed Mek Kej se isceri, a kolt mu prosto ulete u ruku.

Toga trenutka je Bel projahao pored bunara prema šupi. To što se odigravalo između njegovog revolveraša i crnca, nije ga ni najmanje interesovalo. Pošao je da pregleda svoj novi posed — toliko željeni Mid ranč.

Crnac ga i onako nije interesovao. Podsmevao se ljudima, naročito slabim i siromašnim, a ponajviše obojenim, bilo crvenokošcima ili crncima.

Braća iz Kentakija imala su otek-

line na licu. Džon Diskol i Džo Taker imali su modrice na oku.

Sa ostatkom puške u ruci, crnac se teturao ka koralu, izveo starog riđana, vinuo se na neosedlanog konja i pored Belovih ljudi odjahao preko dvorišta.

— Smakni i njega — rekao je Flengen revolverašu. — Može ti ta crna lopuža praviti neprilike.

— Da pravi neprilike! — revolveraš je siktao kao zvečarka. — Kako može da pravi neprilike? Ko će verovati jednom crncu?

Nadzornik potvrdi. — Da, u pravu si, Ed. — Onda se okrete i sjaha sa konja.

Tog trenutka je King Bel izlazio iz šupe i zaustavio se pred kućom rančera. Prolazio je kroz donje prostorije. Otvorio nekoliko fijoka, oterao nogom jednu staru mačku i pojavio se opet na tremu, gde su sledećeg trenutka sa ograde sleteli sandučići sa cvećem.

— Sam starež! — gundao je besni čovek.

A preko, ispred štalskih vrata, još uvek je ležao mrtvi rančer. Niko se nije brinuo za njega. Bel je pregledao i ostale građevine. A kad se konačno vratio sa tog obilaska, pređe preko tela mrtvaca i pozva svog nadzornika.

— Uzjašite svi. Odjahaćemo u Dodž.

Kada je i poslednji čovek Kinga Bela napustio dvorište mrtvog Džona Mida, ranču se približavao jedan jahač.

Hal Rouni — Indijanac.

Doveo je konja u štalu na sporedan ulaz i šunjaio se oko građevine, na njegov urođeni način.

Ispred glavnih vrata štale opazio je beživotno telo svog gospodara.

Tamne oči su odjednom postale tvrde i još tamnije.

Lagano pređe preko dvorišta, pogleda na mnogobrojne tragove konjskih kopita u prašini i zastade ispred mrtvog Džona Mida.

Ovaj put kauboj Rouni se nije morao sagnuti da bi oslušnuo srce starog gospodara. Odmah je po izrazu očiju znao da je metak, koji je ostavio veliku krvavu mrlju na sivoj pamučnoj košulji, prekinuo njegov život.

Dakle, ipak je bila uzaludna borba Džona Mida i sada je, sa metkom u grudima, ležao ispred štale u svom ranču, koji mu je zakonski još uvek pripadao.

Na licu vernog Indijanca ogledala se iskrena tuga. Kada je ustao i krenuo prema bunaru da se malo rashladi, zastade ispred razbijenih sanduka za cveće. Sagnu se i uze jedan narandžasti cvet, pritisnu ga na srce i sagnute glave, sa nemim bolom u očima priđe konju.

Skoči na neosedlanu životinju i odjaha ka jugu.

* * *

Lari je stigao u grad na oznojnom konju, pokrivenom prašinom.

Prošao je širokom glavnom ulicom i zaustavio se pred maršalovom kancelarijom.

Na drvenom tremu sedeo je mali plavokosi dečak i zagledao se u Lariju.

Lari otvori vrata i uđe u kancelariju. Istog trenutka se na drugom kraju velike prostorije zalupiše vrata.

Mladi čovek, koji je sedeo za kancelarijskim stolom, pogleda ga:

— He! Promaja je, mister!

Lari mu priđe i vide da je ovaj

nosio zvezdu na grudima. Ali on je znao da to nije Vajat Erp.

— Maršal nije ovde? — upita Lari.

Pomoćnik Vilijem Masters pogleda oko sebe i reče: — Ne, izgleda da je na putu.

Rančerov sin rukavom obrisao znoj sa čela.

— Šta je bilo?

Lari mu ispriča.

Pomoćnik maršala protrlja bradu. Onda se diže i zastade pred kaubojem. — Biću iskren, mister Mid. Vaša priča za mene nije nova. Čuo sam već dosta takvih. King Bel je sada u ovom kraju moćan čovek. On je bogat i ima dobar nos za jevtinu zemlju. Znam da je otkupio masu menica od malih rančera i farmera, kada je onima prošao rok za vraćanje duga. Svakako moram priznati da je način na koji i sa vama postupa veoma brutalan...

— On je čak i nezakonit — reče Lari uzbuđeno. — Morao bi da čeka dok mu otac objasni da li će moći da vrati novac. U najmanju ruku, morao bi o tome da razgovara sa rančerom. Ali, način na koji se on ponaša, suprotan je svakom ljudskom dostojanstvu...

Masters primeti da je sin rančera pametan čovek, koji je dobro znao šta hoće, i koji će, uprkos nesreći, koja je pogodila njegov ranč, naći svoj put. Ali, na žalost, pomoćnik maršala je morao da kaže mladom čoveku, da ove stvari nisu dovoljne da bi maršala pokrenule na put.

— Na kraju, šta se u stvari desilo — reče pomoćnik maršala. — Met Flengen je malo više digao glavu. To je svima poznato. Kad god sedi preko u baru, ili u Long Brenč salunu, uvek napravi neku gužvu.

Lari klimnu glavom i napusti kancelariju, razmišljajući.

Šta je zapravo očekivao? Da će čuveni Vajat Erp odmah osedlati konja, da bi odjahao gore kod njege na ranč. Kakva li naivna pomisao! Masters je bio u pravu. Šta se, konačno, desilo? Da je Flengen imao dugačak jezik, znao je čitav kraj. Ali i jedan čovek je ubijen. Hal je ubio jednog revolveraša. Ali, i Masters je rekao: da je bilo ubistvo King Bel ne bi to pustio tek tako.

Pomoćnik maršala Masters i plavokosi Lari Mid nisu ni slutili da je opet na Mid ranču jedan mrtav čovek ležao na suncu.

* * *

Otprilike u to vreme približavao se od Silver Hilsa jedan usamljeni jahač. U laganom kasu išao je prema severoistoku.

Bio je visokog rasta, snažne konstrukcije, širokih ramena. Nosio je crni šešir sa širokim obodom, koji mu je bio duboko navučen na čelo. Imao je tamno plave oči, crnu kosu i veoma lepo preplanulo lice. Desnu ruku, u kojoj je držao uzde, naslonio je na sedlo, a levu je odmarao na taj način što mu je slobodno visila niz telo. Sedeo je u sedlu malo nagnut napred — i svakako ko bi ga makar samo jednom video, opet bi ga prepoznao po držanju.

Bio je to maršal Vajat Erp!

Pola milje je bio udalen od Mid ranča. Nije imao nikakvog razloga da uđe u ranč, pošto mu to nije bilo usput, ali bio je to jedan od ne tako retkih trenutaka u životu toga čoveka. Tamo ga je vuklo neko predošćanje.

Nije umeo sebi da objasni zašto se najednom uputio ka ranču.

Još sa kapije video je čoveka koji je ležao ispred štale. Odjaha k njemu, skoči iz sedla i nagnu se nad mrtvacem.

Nešto kasnije stigao je i Lari u dvorište. Video je čoveka ispred štale, a onda oca kako nepomičan leži na zemlji.

Mladić skoči iz sedla i nagnu se nad rančerom.

— Oče!

Vajat Erp se uspravio. U međuvremenu je već pregledao kuću, šupu, magacine i štale.

Prošlo je nekoliko minuta dok se Lari opet uspravio. Pogled mu se zaustavi na zvezdi, koju je Vajat nosio.

— Maršale, ja sam vas tražio u gradu — reče on.

Vajat je gledao neprekidno u mrtvaca.

— Bio sam gore kod Fila.

— Kako se, zapravo, desilo ovo sa ocem? — upita Lari. — Da li ste nešto više videli?

— Ne. Možda se ovo desilo još pre podne.

Tada Lari Mid ispriča o raspravi sa King Belom.

Maršalovo lice ostalo je nepokretno.

Iz Larija izbi divlje:

— Siguran sam da je on ubio oca.

— Suviše je on oprezan, da bi uradio tako nešto — prekide ga maršal.

— To sigurno. On tako nešto samo naredi. Za mene je on bandit. Sada ću uzeti pušku i odjahaću do njegovog ranča.

Lari se brzo okrete i otrča ka kući.

Maršal je gledao za njim.

Kad se Lari vratio, u rukama je

držao svoju staru Kentaki pušku. Potrčao je prema konju.

— Lari!

Mladić se okrete. Divlja odlučnost videla mu se u očima.

— Dajte mi jednu lopatu.

Lari pocrvene od stida. Onda se vrati, odvede konja u štalu zajedno sa maršalovim doratom i doneše lopatu.

Zajedno su na malom groblju iza korala iskopali raku za rančera.

Kada je i na brzinu sklepan krst i bio zaboden u svežu humku, oba čoveka su skinula svoje šešire i gledali ćutke na grob.

Polako su se vratili u dvorište.

Lari zastade kod bunara.

— Sada je mrtav. Umro je na svom ranču. Četrdeset godina je ovde živeo i rintao. Znam da je posle majčine smrti samo zbog mene ostao ovde. Bio je pravi rančer.

Maršal pripali crnu „Virdžinija” cigaru i sede na ivicu bunara. Zamišljeno je gledao u mladića.

— Osvetiću njegovu smrt. — odlučno reče Lari. — Osvetiću se njegovom ubici, to vam se kunem, mister Erp. King Bel ga je ubio — zato će i on umreti.

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— Ne, Lari. Nema smisla. Ubistvom se stvari ne rešavaju.

Mladić se naglo okrete i pogleda maršala užarenim očima.

— A šta bi trebalo da radim, maršale? Treba li mirno da gledam kako će mi sve ovo ovde oteti? Kako će se baškariti na našem ranču i na našim pašnjacima? I sami dobro znate da je on razbojnik, da je čovek koji sam sebi pravi zakon. To svi znaju, ali se niko ne buni.

— Varate se, Lari — odgovori maršal mirno. — King Bel nije do

sada učinio ništa, zbog čega bih mogao da ga strpam u zatvor.

— A to što je ovde učinio? Zar to nije dovoljno?

— Ja ću naći ubicu vašeg oca, Lari!

— A ako se zove King Bel?

— Ne zanima me njegovo ime.

Lagano je Vajat išao prema štali, izveo svog dorata, osedlao ga i krenuo.

— A ja? — viknu Lari. — Šta ja da radim? Treba li da čekam King Bela da i mene kao šakala ubije?

— Malo pre ste mi razumno ispričali da ste ubeđivali vašeg oca, da zajedno odjašite u Kolorado...

— Sa njim zajedno — da, ali sada je mrtav...

— Odjašite sami u Kolorado.

Lari odmahnu glavom.

— Ne, maršale! Ostaću ovde.

— Znao sam to.

— Ostaću ovde, gde je umro moj otac. King Bel mora da razgovara sa mnom. On mi mora reći koliko para želi da mu dam za naše menice. To je njegova dužnost. Mora me pitati da li taj novac imam, i, ako nemam, mora mi ostaviti razuman rok da ga nađem.

— Vi ne možete naći taj novac.

Lari je gledao u zemlju.

— Znam da ne mogu. Ali me neće oterati sa ranča. Ići ću onda, kada bude vreme za to. Još uvek sve pripada meni. Pašnjaci, stoka i ranč. A on raspolaže samo menicama, za koje može od mene da zahteva novac. To do sada nije uradio. Baš naprotiv.

Vajat klimnu glavom i odjaha lagano. Napravi veliki luk oko ranča i stiže do salaša.

Jedan jedini konj je stajao pod uskim krovom salaša, a gore, na

vrhu brežuljka, sedeo je jedan čovek na panju. Maršal potera syog konja ka brežuljku i vide kako kauboj Rouni tupim izrazom lica gleda tužno ispred sebe.

— Halo, kaubojul!

Hal pogleda. Kao i svi u ovom kraju i on je poznavao maršala.

— Halo — reče tiho.

— Vi pripadate Mid ranču? — ispitivao ga je čovek iz Misurija. — Rančer je mrtav.

— Znam, stari rančer — reče Hal.

— Šta znate?

— Stigao sam u podne na ranč. Tamo sam ga video kako leži, na suncu. Juče je tamo bio Met Flen-gen sa svojim ljudima. Danas sam našao tragove više od deset ljudi u dvorištu.

Vajat se zagleda u široku dolinu, tamo gde je bilo stado.

— Na šta čekate?

Kauboj ga začuđeno pogleda.

— Šta čekam? Na kišu, na večer, na mnogo toga.

— Ali, ranč je propao.

— Ja sam Hal Rouni, kauboj Mid ranča. Lari Mid je još uvek rančer. Ovde su pašnjaci, a tamo je njegovo stado, koje treba da čuvam.

Crvenokožac je to rekao na tipičan indijanski način.

— U redu Hal — reče Vajat i pruži mu ruku.

Kauboj mu snažno stisnu ruku.

— Rado bih vas još nešto upitao, mister Erp.

Vajat ga upitno pogleda.

— Je li pošteno to što radi Bel?

— Ne, Hal. To nije pošteno. Zato ću sada i odjahati k njemu.

Indijanac nije pitao o čoveku koga je morao u samoodbrani da ubije. Nije pitao ni da li imaju izgleda da spasu ranč,

Tada maršal upita: — Vi ste ubili jednog od ljudi King Bela?

— Da, mister Erp. Samo malo pre nego što je on mogao mene da ubije. Čak je i rekao da će to učiniti i potegao je kolt.

— Znam. Lari Mid mi je rekao.

— Nadzornik kaže da sam ubica. On dobro zna da to nije istina. I on i svi drugi. Ne brinem se za to. Ako jednoga dana saznam ko je ubio gazdu odjahaću do tog čoveka pa ću se boriti sa njim.

Vajat je gledao pored Indijanca, nekuda prema stadu.

— Pretpostavljam da je strelac bio Ed Mek Kej. On je čovek koji rado i najbrže poteže kolt.

— Ed Mek Kej? Onda ću sada odjahati sa vama i boriti se sa njim.

— Znam da ste brz strelac, Hal. Ali Ed Mek Kej je najopasniji revolveraš u celom kraju. A svom mladom gazdi ćete najlošiju uslugu učiniti ako i za vas bude morao da iskopa grob.

Indijanac je gledao ozbiljno ispred sebe, pa reče:

— Razmisliću o tome...

* * *

Kada je Vajat Erp stigao do Bel ranča bilo je već večer. Bilo je u tom dvorištu sve novo. A kuće i ostale pomoćne zgrade bile su bleštavo okrečene. Mnogo kauboja se muvalo po dvorištu. Radili su na jednim vratima staje, udarali su glasno o nakovanj kod poluotvorene kovačnice i punili su ispražnjene valove za konje.

Kada je jahač prilazio preko dvorišta prema rančeroj kući, sav rad je prestao.

Ni ovde nije bilo čoveka koji nije poznavao tog jahača.

Šta li je hteo Vajat Erp na ranču?

Ispred kuće Vajat je lako skočio iz sedla.

U poslednjem trenutku Met Flengen, koji je izlazio iz štale, video je kako se maršal penje uz stepenice.

— Hej, kuda ćete? — izdra se on.

Vajat se okrete. Kada je prepoznao Flengena, odgovori:

— Moram da razgovaram sa rančerom.

— On sada nema vremena. Razgovarajte sa mnom.

Vajat siđe niz stepenice i vinu se opet u sedlo. Možda bi sve prošlo mirno da je nadzornik ćutao.

Ali to je bio čovek, koji je sebe smatrao veoma važnim. Nešto od onog ponositog, samouverenog i gospodarskog prešlo je sa gazde i na njega.

— Ej, Erp! — izdra se on. — Šta to radite?

Vajat skupi obrve i pogleda ga mirno.

— Vratću se opet, kada budem mogao da razgovaram sa rančerom.

— Jel? A ja? Ja sam ovde, izgleda, niko i ništa? Zar vam nisam rekao da meni otpevate šta imate?

Vajat ga pogleda ćutke. Flengen se približi.

Iza njega su nailazila braća iz Kentakija, a na vratima kovačnice pojavio se Džoni Diskol.

Pred kućom, na drvenom tremu, pojavio se mršavi bledoliki čovek — Ed Mek Kej.

Flengen priđe krupnim koracima doratu i zaurla na maršala.

— Slušajte, Erp! Mi se ovde nalazimo na Bel ranču i ovde vlada naš zakon. Zakon King Sesil Bela. Jeste li razumeli? Ovde mi naređujemo i niko drugi! Pošto ose-

ćamo antipatiju prema onima koji nose zvezdu...

— Ne čini li vam se da je vaša antipatija prilično bučna, mister Flengen?

Tada nadzornik pobesne:

— Izgleda da ste prvi put u životu na pogrešnom mestu. Ovde nema ljudi koji nešto drže do čoveka sa zvezdom, koji je, uz to, i tako uobražen. Nama ne imponira ni brz strelac. Eno, pogledajte Ed Mek Keja! I on ima brzu ruku. I još nekoliko momaka ovde. Poslušajte me dobro: ako ne želite da vam uzmemo meru, onda se što pre čistite sa Bel ranča.

Lice čoveka iz Misurija ostalo je hladno, iako je u njemu sve vrilo.

— Zadovoljan sam, Flengen, što sam, uz vašu pomoć, brzo stekao pravu sliku o tom ponosnom Bel ranču.

Nameravao je da ode da bi izbegao gužvu koja se već osećala u vazduhu. Ali ispalo je drugačije.

Flengen dohvati dorata za uzde.

— Imate prokletu neprijatno držanje čoveče. Sada shvatam zašto je bilo dosta momaka, kojima se to nije dopadalo.

— Onda ste pogrešno obavešteni — reče čovek iz Misurija mirno. — Do sada se ni jedan od tih momaka nije dobro proveo.

— Zato što su svi bili šonje. Možda će se jednog dana naći neki bolji momak kome se vaše lice neće dopadati.

— Verovatno. A sada ispustite uzde. Jahaću dalje.

Na licu nadzornika pojavio se široki, hladan osmeh.

— Rekao sam već, mister Erp, da ovde vlada naš zakon. Zakon King Bela, koji vam sada naređuje da siđete. Možda nećete shvatiti, ali

mislim da sam baš ja taj momak o kome smo malo pre razgovarali.

— Nemam ništa protiv vas. Dakle, bilo bi beskorisno kada bih se za državao sa vama. Pustite uzde!

Nadzornik munjevito dohvati levom rukom jahača sa namerom da ga izbaci iz sedla.

Vajat namerno otpusti desnu nogu, ali se osloni napred o sedlo i prebaci svom snagom levu nogu, tako da je čizmom snažno pogodio nadzornika u glavu, i ovaj je pao. Met Flengen se odmah diže, trljajući čelavu glavu. Gledao je maršala zakrvavljenim očima i rekao:

— Jel? A šta je to bilo?

Vajat odgovori mirno:

— Šta bi moglo biti, Flengen? Odgovor na prijateljski poziv. Hteli ste da me zamolite da sjašem i ja sam tu.

Flengen isturi donju usnu i okrete se svojim ljudima. Zatim se nasmeja, najpre tiho, a onda sve glasnije, da bi iznenada prestao da se smeje.

Na širokom dvorištu ranča zavlada je tišina. Gore na verandi bio je još uvek naslonjen na stub, revolveraš Ed Mek Kej, čovek koji je rančera Mida ubio kao životinju.

Napeto iščekivanje ispoljavalo se na licima kauboja. Nisu sumnjali u ishod ove svađe. O ne. Oni su dobro poznavali svog nadzornika. Bio je snažan kao medved. Sigurno će i toga čoveka, koga bije glas dobrog borca i čoveka od zakona, sabiti u zemlju, kao i sve ostale pre njega, koji su bili dovoljno glupi da bi se uhvatili u koštac sa njim.

Vajat još jednom pokuša da spreči dalju gužvu.

— Neka ostane na ovome, Flengen. Imate danas slab dan.

Okrene se i priđe konju.

U tom trenutku ga Flengen zgrabi i okrete.

Oči čoveka iz Misurija nemo su opominjale ledenim sjajem.

Met Flengen nije bio čovek koji bi shvatio opomenu. Izbacio je glavu poput bivola i ispružio je široke, teške, maljave ruke.

— Dođi, Erp! Upoznaću te sa zakonom Bel Ranča.

Vajat prekrsti ruke. Od nadzornika je bio viši za pola glave.

Tada udari Met Flengen.

Udarac pogodi maršala u ruku. Odmah se tako završio i drugi udarac. Ali kao munja brz aperkat čoveka iz Misurija pogodio je svoj cilj. Desni neobrijani vrh brade. I potresao je ogromno telo kauboja. Pametnom čoveku strahovita snaga tog udarca bila bi dovoljna opomena. Ali ne i Met Flengenu. On opi-pa bolno mesto na bradi i škripnu zubima. I opet polete jedna serija njegovih udaraca. Zatim je poletio niže da bi protivnika pogodio u grudi i izbio mu vazduh.

Ali, Met Flengen nije imao sreće. Ne, zato, što je, možda, stvarno imao slab dan, nego zato što je pred sobom imao protivnika koji kao da je bio od čelika. Vajat Erp je imao iza sebe teško detinjstvo, a zatim je bio dugo u brdima među drvosečama. Tamo je i naučio boksovanje, tu grubu mušku borbu, kao i sigurne i brze udarce.

Sve to Met Flengen nije znao. No, i da je znao, to ga ne bi zaustavilo. On je bio super kauboj. Besumnje čovek snažan poput medveda.

Na četiri njegova udarca dolazio je jedan maršalov ali on je bio snažan kao tornado. Flengen zastade, cereći se još uvek.

— Dakle, imaš snage. Ali starog Meta ne možeš zaustaviti...

Usred njegove priče pogodi ga munjevit dupli udarac sa leve i desne strane. Udarac desnicom je bacio veliku glavu kauboja pravo na maršalovu levicu. Met Flengen se zanese i za tren spusti ruke. Čovek iz Misurija napravi poslednji pokušaj:

— Mislím da je za danas dosta. Ja ću sada da idem, Flengen!

Za to vreme se ono brdo mišića snašlo.

— Nema od toga ništa momče. Tek sada će početi igra.

Izbaci svoju veliku glavu i jurnu napred.

Međutim, nalete samo na kuk čoveka iz Misurija.

Ovaj ga levom šakom pljoštímice udari između vrata i ramena, upravi ga dok se zanosio i gurnu ga nazad.

Do sada nepobedivi borac pesnicama, sedeo je na zemlji, buljeći zakrvavljenim očima.

— Sada je dosta — reče maršal oštro. Nije imao nameru da i dalje ponižava tog čoveka.

Ali u Flengenu je bilo još snage. Podiže se i stade ispred Vajata na jedan jard, raširenih nogu i ispruženih pesnica. Disao je teško. — Ajde, Erp! Sada ćeš tek upoznati pravog Met Flengena.

Zaista je imao još šta da pokaže snažni Met. Čak i mnogo toga. Manje snažnom borcu to bi sigurno bilo dovoljno.

Verovatno da nema mnogo ljudi u zemlji koji bi izdržali ovakvu kišu nadzornikovih udaraca.

Čovek iz Misurija završi ovu borbu jednim snažnim aperkatom.

Flengen se zanese nazad i potrbuške pade na zemlju.

Nasta tajac.

Svi su gledali u premlaćenog nadzornika.

— Erp! — čuo se piskavi glas.

Maršal se munjevito okrete i dvorištem odjeknu pucanj.

Zaprepašćeno je revolveraš Ed Mek Kej gledao kolt koji mu je metak izbio iz ruku.

Vrteći oko prsta svoj kolt kalibra 45, Erp nije ispuštao iz vida trojicu momaka iz Kentakija, a ni ostale kauboje.

Pucanje je probudilo nadzornika. Sedeo je na zemlji, buljeći prema kući.

— Mek Kej — reče maršal — imaš nezgodan način kojim se obraćaš ljudima. Drugi put izvuci kolt tek onda kada ti budem okrenut licem. Nadzornik se borio pošteno. Iako je to bila nepotrebna borba, ali ti si hteo drugu rundu za Bel ranč da dobiješ na najjeftiniji način!

Flengen se podiže. Stajao je, zanosći se kad mu se učinilo da je Teksašanin primeo ruku i ka levom koltu, izdra se promuklo:

— Ostavi to, Ed. Bio je brži od tebe i onda kada ti je bio okrenut leđima. Ostavi tu pračku za olovo. Momentano imamo malo smole.

— Malo mnogo — začu se kreštavi glas Džona Diskola.

Maršal vrati kolt u futrolu.

Mek Kej, koji još ni jednom nije video kako čovek iz Misurija puca, još uvek je treptao očima.

On nije imao nameru da dohvati kolt. Bilo mu je jasno da pred njim stoji jedan od retkih, nepobedivih majstora u rukovanju revolverom.

Mek Kej je mirovao. Ono što je video, bilo mu je dosta. Ali, bilo je u dvorištu ranča i glupljih. Na primer: Džoni Diskol.

Prilazio je lagano. Na pet jardi od maršala je zastao.

— Nadzornik je medved, Teksašanin, — previše nervozan. Šta mislite o jednom staloženom čoveku, maršale?

Vajat Erp se podrugljivo nasmeši.

— Ti tražiš treći poraz, kauboj.

— Ako dvojica nisu ni za šta, onda mora da pokuša i treći.

— Divna računica. Ako bih pobedio, ne znam na koji sve način, pola tuceta ljudi, još uvek može doći svež čovek da me izazove u novu borbu. Samo ja moram uvek ostati svež. Prokleta fer, kauboj!

Koliko Diskol nije bio fer i šta je izabrao za treću borbu saznaće maršal vrlo brzo.

Izenada se kauboj napravi kao da pada, istovremeno izvlačeći iz rukava nož i baci ga. On bi sigurno pogodio maršala da ovaj nije istovremeno padao na zemlju.

Zato se i začu u dvorištu vrisak. Lari Hostera je nož pogodio u butinu.

U maršalovoj ruci pojavio se Bantlajn kolt, najopasnije Erpovo oružje.

Lagano se podizao. Leđa je okrenuo svom konju i gledao u ljude.

— Ne sumnjam u to da mi možete ponuditi još i druge šale, prijatelju. Ali mislim da je sada zaista dosta.

Ali, izgleda da nije bilo dosta.

Džimi Fulem je najednom dobio ludu ideju da spase „čast“ ranča.

Bio je odličan bacač lasa. Sedam godina u Nevadi lovio je konje i sada je video svoju veliku šansu, pošto je pred njim na slobodnom prostoru maršal bio samo na devet jardi udaljen od njega.

Izvežbanim pokretom strgnu laso sa konja, razvuče kožno užo i omča je već poletela.

Ali, čovek iz Misurija je i ovog puta za delić sekunde bio brži.

Sve se odigralo tako brzo da su se maršalovi pokreti jedva mogli pratiti. Revolver je vratio u futrolu, i, ne okrećući se, dohvatio je svoju vinčesterku. Digao je iznad sebe i natakao laso na pušku, dok je omča bila iznad njegove glave.

Zatim potegne pušku dole, dogra bi je sa obe ruke, i snažno je povuče.

Podmukli bacač lasa pade u prašinu dvorišta.

Vajat skloni kožni laso sa puške, vinu se u sedlo i pogleda u ljude.

— Bilo je veoma zabavno, ali ništa novo. Izmislite nekoliko novih šala, kada uskoro opet budem došao ovamo.

Sasvim mirno je odjahao iz dvorišta.

Flengen i njegovi ljudi buljili su razrogačenih očiju za njim.

Nečistu savest imao je samo Teksašanin Ed Mek Kej, koji nije mogao da se otrese osećanja da je maršal dolazio zbog njega.

To, da su napadi Mek Keja i Džima Diskola, očigledno bili pokušaji ubistva, nije niko spominjao. Čak ni maršal nije ni jednom rečju to spomenuo.

Lari Hoster, najmlađi od trojice škiljavih momaka iz Kentakija, jakao je na zemlji, držeći se za nogu.

Njegov najstariji brat Red težio ga je na svoj način.

— Zatvoru gubicu, Lari. Zato što si malo ranjen, video si svašta. Momak je bio zaista sjajan.

— Da — kreštao je Tom Hoster — zaista je bio više nego sjajan.

Met Flengen je trljao bradu. Bio je suviše glup da bi sve to mogao da shvati.

— Bio je velik, ali mi ćemo mu doskočiti. Sutra uveče ćemo odjahati u grad. Tamo ću od njega i njegove radnje napraviti iverje.

Samo je mršavi, plavooki Fred Lister stajao čuteći pored valova za konje i zamišljeno gledao za jahačem. Zatim priđe nadzorniku i upita:

— Šta je, u stvari, hteo?

* * *

Bio je deseti jul. Poslednji zlatno rumeni sunčevi zraci obasjavali su glavnu ulicu Dodža, u kojoj se nenasnosna vrućina još zadržala između kuća. Nije bilo ni daška vetra.

Uz obalu Arkanzasa dojahalo je četrnaest jahača u grad.

Zastali su ispred Silver bara, ušli mirno u lokal, a kroz pola sata izašli su prilično bučno napolje.

Bili su to kauboji sa Bel ranča.

Met Flengen je zastao na tremu, zabio je ruke za opasač, koji se duboko zasecao u njegovo snažno telo.

— Erp! — uzviknu. — Izlazi iz svoje jazbine. Imamo nešto sa tobom da porazgovaramo!

Vrata kancelarije se otvoriše i maršal se pojavi na ulici.

Nije bilo sumnje. Kauboji sa Bel ranča nisu mogli oprostiti poraz koji su doživeli na sopstvenom dvorištu.

Došli su u grad i prkosno stajali pred tremom, računajući na svoju snagu i brojnost. Hteli su da se osvete ovom čoveku, koji je četvoricu njihovih onako lako pobedio.

Vajat Erp zastade usred ulice.

Jedan minut je na ulici bila grobna tišina.

Samouverenost jahača sa Bel ranča kao da je oslabila kod susreta sa ovim ozbiljnim čovekom. Šta više, nekolicinu ovih ljudi obuzela je nelagodnost kada su pred sobom videli maršala. Konačno, oni su već imali prilike da ga upoznaju.

Ali Met Flengen nije bio čovek koji je znao za strah. On je bio kao medved, a snažan i tvrdoglav kao bik.

— Erp! Mi smo ovde zato, da ti vratimo posetu koju si nam učinio na ranču.

Čovek iz Misurija mirno je prekrstio ruke na grudima.

— To je nepotrebno, Flengen. Ja sam hteo da razgovaram sa King Belom. Kada budem imao vremena, to ću i učiniti.

— Kada bude on imao vremena — ljutio se Met. — Jeste li to čuli, momci? — Onda se opet obrati maršalu:

— Slušaj, Erp, hteo sam da ti još nešto kažem: ne samo gore na našem ranču i na našim pašnjacima važi zakon King Bela, nego i ovde pred tvojim vratima.

Na maršalovom licu se ne pomeri ni jedan mišić.

— Vi ste svi poludeli, Flengen. Uzjašite svoje konje i vratite se na ranč.

Tada ovaj obesni čovek koraknu na prvu stepenicu trema:

— Vidim podsmeh na vašem licu, Erp. Zato što ste dobar bokser i brz strelac... Ali ja ću vas pobediti. King Bel je i ovde gazda i niko drugi. Ko je protiv njega mora nestati!

— Ko vam kaže da sam ja protiv njega — upita Erp mirno.

— Znamo to vrlo dobro.

— Onda vi znate više i od mene samog. Ali, reći ću vam, Met Flengen, zašto sam juče bio na ranču. Tražim čoveka koji je ubio Džona Mida.

Zavladao je tajac.

Teksašanin Mek Kej je još više pobledo. Stajao je sasvim sam pored ulaza u bar.

Ruka mu se neprimetno spusti ka koltu.

Levo pored maršalove kancelarije bila je najveća zgrada u celom gradu. Stari Long Brenč salun.

Jedan visok, veoma mršav čovek, u svetlom odelu, izlazio je elegantnim koracima iz saluna, pa je preko trema izašao na ulicu.

Dva jarda od maršala, je zastao. Imao je lako preplanulo fino lice, kratko potkresane brkove, pravilan nos i energična usta. Ispod zasvođenih obrva videle su se svetle prodorne oči.

Kao i maršal, nosio je belu košulju i crnu somotsku mašnu. Iako mu je sako prelazio preko kukova, videlo se da je čovek sa obe strane nosio po jedan kolt.

Njega su svi poznavali u ovom kraju i u Kanzasu, kao i u ostalim zapadnim državama. Retko ko da još nije čuo njegovo ime. Bio je gotovo isto toliko poznat kao i maršal Vajat Erp.

To je bio kockar Dok Holidej.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona boravio je već neko vreme u gradu, izdržavajući se od kartanja. Bio je spretan igrač, što je bilo veoma značajno za tu zemlju, u tadašnje vreme, a, takođe, brz i opasan strelac. Fine, uske, kockarske ruke, napeto u se približavale koltovima.

— Halo, maršale, ima li razloga da se puca? Upravo sam popio svoj

brendi, kad se najednom sve smirilo za kartaškim stolom.

Najednom mu se u desnoj ruci stvorio kolt.

Niko nije primetio kod njega bilo kakav pokret.

— He, onaj momak tamo, kao od gipsa bledog lica, mogao bi malo da podigne ruku. Suviše je blizu jednom opasnom predmetu!

Ed Mek Kej je pozeleneo od besa.

Tada Flengen gromoglasno uzviknu: Dok Holidej! Samo ste nam vi još falili. Lepe ortake je našao maršal!

Holidej se smeškao.

— On ga nije našao, Flengen. Vi ćete se sigurno smejati: nisam čak ni siguran da mu je pravo što stojim ovde.

— A zašto ste onda tu — upita nadzornik ljutito.

Holidej se još uvek smeškao.

— Eto, čini mi zadovoljstvo. Tako nešto vi ne možete shvatiti, Flengen. Ali jutros, kada sam ustao, preturila mi se vaza sa cvećem. Ona je olovna, a to je za mene uvek dobar znak. Jednostavno ne mogu da sedim za kartaškim stolom kada se negde puca.

— A gde se puca? — upita Fred Lister, koji je stajao pored nadzornika.

Holidej ga pogleda.

— Jel'te, vi izgleda nameravate da mi pokvarite zadovoljstvo. Zar se još ne puca? To je baš šteta. Najviše u životu volim pucnjavu. Ako neko ima želju, mogu mu pružiti jednu solo partiju.

Holidej baci kolt preko ramena da bi ga opet uhvatio, a tada izvadi i drugi, pa oba unakrst baci u vis. I onda, jedva da ih je i do-dirnuo, odjeknula su dva pucnja.

Meci su udarili u jedan stub sasvim blizu nadzornika.

— Mora da je poludeo! — poviče Flengen promuklo.

Tada Dok Holidej zastade na tri jarde od stepenica i pogleda oštro u nadzornika:

— Ja poludeo? To mora da ste vi? Ajde ti prokleti veliki brbljivče, dođi na ulicu, pa da se borimo pištoljima. A onda ću isprobati onog sa gipsanim licem. Zatim će i ostali doći na red. Hajde! Izlazite na ulicu! Hej, Flengene, mrdni se s mesta! Volim da pucam u punu metu! Maršal takođe. Ili ste možda promenili mišljenje? Dolazite već jednom! Napred!

Raskoračio se, isturio bradu napred a ruke su mu lebdele nad revolverima. Kao pucnjevi izlazile su reči iz njegovih usta.

— Napred, Flengene! Čekaću pet sekundi! Pošto niste hteli pucanje, nestanite! Napred, naduveni kauboji! I ako se još jednom pojavite na ovakav način, progutaćete svaki po pola kile olova!

Oštro, kao fijuk mača, doletale su njegove reči preko ulice.

Tada Frenk Lister, prvi iz King Belove družine, okrenu leđa i nestade u Silver baru.

Za njim su pošli, jedan po jedan, i ostali.

Na tremu su ostali još samo Flengen i Ed Mek Kej.

Predvodnik ranča se okrete ka maršalu i reče:

— Pa... ovog puta se desilo ovako! Ovaj brbljivi revolveraš dobio je prvu rundu. Ali nastavak će biti drukčiji.

Dok Holidej ne izdrža i prсну u smeh.

— Dođite, maršale! Ovaj vic mo-

ramo da proslavimo jednim viski-jem.

Vajat ga polako odmeri i vrati se u kancelariju.

Na vratima, na kojima je stajao, sada je bio hladnokrvni Holidej i žmirkao.

Zatim siđe i ponovo se vrati u Long Brenč salun.

Belova družina nalazila se u salunu njihovog gazde i opijala se. Trebalo je alkoholom sprati bedno osećanje poraza.

Galama iznutra postala je paklena.

Vajat Erp izade ponovo i stade na vrata kancelarije. Zatim zapali svoju omiljenu dugu crnu cigaru.

Spustio se mrak. Sijalica ispred maršalove kancelarije bacala je svetlost na konture toga čoveka.

S leve strane, drvenim trotoarom, dolazio je jedan čovek. Išao je laganim, elastičnim korakom. Na dva jarda ispred maršala zastade, osloni se na stub i pogleda u pravcu Silver bara, u kome je sve treštalo.

— Sasvim lepa gužva je tamo preko — reče on tiho.

— Da. — odgovori maršal isto tako tiho. Gledao je u žilavu figuru čoveka, koji je, naslonjen na stub, bio nepomičan poput Indijanca.

— Uostalom, veliko vam hvala za ono danas, Dok.

Kockar se okrete.

— Zar to nije bila sjajna predstava?

— Nije bilo loše.

Holidej se tiho nasmeja, zabi ruke u džepove pantalona i okrete se. Njegovi beli zubi su blještali i u mraku. Svetlo ispred maršalove kancelarije pravilo je od njegovog tela ogromnu senku na ulici.

— Zar biste se zaista tukli sa onom bandom?

Holidejevo lice odmah postade ozbiljno.

— Da, sa svakim pojedinačno!

— A zašto?

— Zato što su to brbljivi banditi! Dolaze u grad i igraju se razbesnele horde. Ne tiče me se King Belov zakon prerije. Mrzim te naduvene žapce.

— Jeste li računali s tim da vam se niko neće suprotstaviti za borbu pištoljem?

— Ne. Nadao sam se da će bar jedan smoći hrabrosti za to. Tako, na primer, onaj Teksašanin sa licem kao od gipsa.

— Prosto vas ne shvatam, Dok. Čak i ako ste hrabar čovek i imate najbržu ruku, koliko ja znam, ipak bi mogao jednog dana tuđi metak biti brži od vašeg, bilo slučajem...

Holidejevo lice najednom dobi tvrdi izraz.

— Čujte, maršale! Nije mi uopšte stalo do života.

Vajat pogleda u žar svoje cigare.

— Dobro — reče on — ali ne bih želeo da ga zbog mene rizikujete.

Okrete se i ode.

Kockar je gledao za njim, sve dok nije nestao iza susedne zgrade.

Oko ponoći bila je galama u Silver baru tako velika, da su ljudi iz okolnih kuća dolazili do maršalove kancelarije, gde je bio na dežurstvu pomoćnik šerifa Masters.

— Mister Masters — vikao je sedi pekar Donegen — to se neće dobro završiti! Morate intervenisati. Oni tipovi će se potući sa drugim kaubojima, a onda će započeti i pucnjava.

Masters podiže glavu.

— Mene se ništa ne tiče, dok ne počne pucnjava.

Ali uskoro je pripucalo. I onda je izgledalo kao da je nastao pakao u Silver baru. King Belova divlja družina je revolverskim mecima istesterisala sav inventar rođenog gazde. Razbijali su stolice, ogledalo nad šankom i prozorska okna.

Meci su leteli, zviždeći ulicom, i razbijajući prozore okolnih zgrada.

Tada se otvoriše vrata Silver bara i na njima se, teturajući, pojavi Met Flengen.

U ruci je držao kolt i derao se:

— Izlazi, Erp! Došao sam da bih ti pokazao put iz grada! Izlazi napolje, tu sam ja, Met Flengen!

Pruži kolt napred i okide. Metak, koji je uleteo u šerifovu kancelariju, razbio je veliki prozor.

— Izlazi, Erp! Inače ću te napuniti olovom kao...

Najednom se pored njega na tremu stvori maršal.

Jedan brz pokret i kaubojev pištolj slete niz drvene stepenice na ulicu.

Od straha je Flengen za čas bio gotovo sasvim trezan. Buljilo je razrogačenim očima u maršala.

— Platićete prozor, Flengene, i to odmah!

Potpuno iznenađen, Met gurnu ruku u džep.

— Nemate sreće maršale, nemam ni centa.

— Dobro. Pričekaću vas neko vreme. Sutra, kada budem posetio vašeg gazdu, doći ću i kod vas po pare!

— Šta? Zar sutra nameravate opet da dođete na ranč? Mora da vam je život dosadio, kao i vašem prijatelju Holideju!

— Valjda si čuo da to nije njegov prijatelj — umeša se Frenk Lister i povuče nadzornika.

— Hodi, Met, treba da krenemo!

Flengen se otrgnu od njega i reče:

— Slušajte, maršale, daću vam još jedan savet. Zaključite tamo preko kod Kadvela ugovor o osiguranju. I to na što veću sumu. Mogli biste onog krasnog Holideja navesti kao svog naslednika. Mislim da ne bi imao ništa protiv toga da onako usput zaradi još neki dolar.

— Jel'te?

— Mi to radimo drugačije, Met! — začu se oštar metalan glas iz mraka. — Malo pre sam poručio kod tesara dva mrtvačka sanduka. Jedan za tebe, jedan za tvog prijatelja sa gipsanom maskom. Sutra, kada budete vas dvojica ležali mrtvi u dvorištu ranča, skupljaću među tvojim prijateljima novac za sahranu. I ja ću doći!

Nadzornik strese glavu kao pokisao pas. Zatim ispusti jedan neartikulisani glas, pa, saplićući se, siđe niz stepenice.

Ubrzo kauboji sa Bel ranča odjašaše ka obalama Arkanzasa.

Maršal se okrete i iza sebe prime ti Holideja, naslonjenog na stub ispred Silver bara.

— Da li vi ponekada i spavate?

Holidej savi jednu cigaretu i stavi je među zube. Upali šibicu o zid, pa mu je za trenutak lice bilo osvetljeno.

— Da. Nekada uspem i da zaspićim.

I maršal upali jednu cigaru i stade pored njega.

— Slušajte, Dok! Imate divnu osobinu da sa grubim ljudima postupate još grublje. U stvari, to vam ne priliči.

— Možda.

Vajat oseti u njegovom odgovoru mrzovolju. Znao je da je ovaj smi-

reni i strašni čovek imao neku tragediju, ali šta je zapravo bilo to što ga je činilo takvim, to Erp nije znao.

Da bi te setne misli nekako odagnao, maršal reče:

— Zašto zapravo niste ostali u salunu?

— Mislio sam da će biti pucnjave.

— U tome ne smete da izostanete.

— Sigurno.

— Pa ja imam dva pomoćnika, Dok.

— Znam. Masters spava na tri četvrt milje odavde, Džef Holms je u Garden Sitiiju i Stiv Koligen je ovuda projahao na pola sata pre nego što će se pojaviti Bel banda. Znači nije u gradu. Prema tome, bili ste prilično usamljeni, zar ne?

Vajat podiže glavu. Znači, on je sve to budno pratio, taj neobični čovek. Zašto to, zapravo, čini? Nije imao ni najmanje razloga da se brine o zakonu, gradu i maršalu. Za grad, koji ga je već više puta hteo da protera zbog njegove spretne igre, njegove brze revolveraške ruke i njegovog često izazivajućeg ponašanja. A ipak je ostao. I uvek bi se ponovo, bez poziva, pojavljivao kada bi maršal bio u gužvi. Zašto li je sve to činio? Često je Vajat razmišljao o tome. Najviše onog dana, kada se Holidej pojavio u Dedvuđu, upravo u trenutku kada je maršal stajao nasuprot razbesnelim kopačima zlata.

Čovek iz Misurija je često razmišljao i o tome, zašto je osećao neku simpatiju prema doktoru Džonu Holideju od prvog trenutka kada ga je upoznao. Čak se i ljutio na sebe, kada je shvatio da je taj osećaj bilo iskreno prijateljsvo, koje je ga-

jio prema tom nesrećnom Džonu Holideju.

Bio je siguran da je nesrećan. To se čitalo iz njegovih očiju, iz njegovih reči i iz svih njegovih postupaka.

Mogao je biti ugledan čovek. Prošle zime je jedan lekar u Sent Luisu ispričao Vajatu da je Džon Holidej bio izrazito sposoban i talentovan lekar sa velikom praksom. Zašto je on sve to napustio i jednog dana otišao na zapad, to ni taj lekar nije znao. To je bila tajna u životu Doka Holideja.

Vajat odlučio da mu sada predloži ono što je već davno hteo.

— Hoćete li još dugo ostati u gradu — započe on oprezno.

Holidej premesti cigaretu sa jedne na drugu stranu usta. Onda samo sleže ramenima.

— Nazad u Boston se verovatno nećete vraćati? Ili u neki drugi grad na istoku, gde biste opet mogli da otvorite svoju lekarsku ordinaciju?

Holidej odmahnu glavom.

Obojica su gledala niz ulicu. Izbegavali su da pogledaju jedan u drugog.

— Pa to nije nikakav život, sedeti od jutra do mraka za kartaškim stolom...

— Sigurno da nije, ali ja i ne znam bolji.

Vajat se naglo okrenu.

— Primite zvezdu, Dok.

Trenutak je vladala tišina. Onda se začu tihi karakterističan lekarev smeh.

— Zvezdu? Zar ja? Pa to bi bila lakrdija!

— A zašto bi to bila lakrdija!

— Slušajte, maršale! Mene poznaju ljudi u Teksasu, Oklahomi, Nju Meksiku, Arizoni i u mno-

gim zapadnim državama. Svako zna da sam kockar, čovek napola van zakona. Zar takav da primim zvezdu?

— Vi niti ste bandit, niti zločinac. Naprotiv, imali ste tipičan način da se suprotstavite onima van zakona. To je upravo ono što je potrebno jednom šerifu. Mnogi su već od onih koji su imali nešto zapisano na rabošu postali šerifi. Gradovi kao Vičita, Abilena, Sirakuza, Topeka i tuce drugih trebaju takvog šerifa, kakav bi vi mogli da budete. Garantujem vam da za pet godina nijedan čovek više ne bi govorio da je maršal Holidej nekada bio strastan kockar, koji bi prokockao i svoj život.

Holidej se odmaknuo od zida.

— Za pet godina — reče on promuklo. — Onda će sve već biti gotovo. — Priđe ogradi trema, nagnu se napred i spusti glavu.

— Za mene, u svakom slučaju — dodade on tiho.

— Glupost — prekide ga čovek iz Misurija. — Život može dugo da traje. A vi ste tvrd i žilav čovek. Istina, ako nastavite da tako ločete viski i da noći provodite za kartaškim stolom...

Holidej se tiho nasmeja.

— Da slučajno niste postali maršal, Erp, bili biste sigurno pop. Samo bi u tome bilo glupo što znate tako dobro da pucate. Laku noć, maršale.

— Laku noć — odgovori Vajat zamišljeno.

* * *

Sutradan, ujutro, oko sedam časova, Vajat uzjaha konja i napusti grad.

Kad je stigao na obalu Arkanza-
sa začu iza sebe topot kopita.

Okrete se i prepozna doktora Holideja.

Pogleda ga ozbiljno.

— Halo, maršale!

— Halo, Dok.

Kockar ga pogleda smešeti se. Nije izgledao ni premoren, a ni kao da je tek ustao iz kreveta.

Vajat pogleda pored njega na reku, sa koje se izdizala magla.

— Moram sam da jašem — reče tiho.

— Zašto?

— Ja sam maršal. Čovek od zagona. Imam zadatak koji me prisiljava na taj put. Možda će biti gužve na ranču...

— Utoliko bolje. Štitiću vam leđa.

Vajat je otvoreno gledao u Holideja.

— Znam, Dok. Nema čoveka na kugli zemaljskoj koga bih radije želeo da imam pored sebe u ovako škakljivom trenutku, od vas... ali moram sam da odem tamo.

— Još mi niste rekli zašto.

— Vi ne nosite zvezdu.

Holidej skupi obrve.

— A zašto niste povelili Mastera? On nosi zvezdu, puca dobro i za vas bi sve učinio.

Lice čoveka iz Misurija postade nekako odbijajuće.

— Nije mi niko potreban, ko bi se žrtvovao za mene. Masters mora da ostane u gradu. Holms je još uvek u Garden Sitiju zbog onog velikog suđenja protiv Marleja — a Koligen je danas pre podne otišao kod jednog farmera na severu.

— Odlično, onda moram ja poći na vama.

Vajat oseti kako mu se neka toplotina iz grudi diže prema grlu.

— Dok, ja ću odjahati sam. Uostalom uvek sam i jahao sam.

— Znam. Što to još možete danas da činite, imate da zahvalite slučaju da vas nije sa leđa pogodio neki metak brzi od vašeg.

— Već sam vam jednom rekao da znam da ste uvek na pravom mestu, i da ne bih mogao želeti bolju zaštitu od doktora Džona Holideja. Ali, shvatite me, ne mogu sa sobom da vodim čoveka koji ne nosi zvezdu.

Lekar je gledao svoje lepe ruke, koje su počivale na sedlu.

— Dobro, razumem, srećno!

Povuče uzde, okrete konja i odjahao lagano nazad.

Znao je vrlo dobro u šta se upuštao. Sve bi dao da je mogao povesti sa sobom čoveka, kojeg je upravo vratio. Ali, nije smeo to da uradi. I onako se previše govorkalo o njihovom prijateljstvu.

* * *

Na kapiji ranča stajao je krivonogi Džimi Fulem, koji je pokušao da izvede onaj trik sa lasom protiv maršala. Kada je Vajat prošao pored njega, zatvorio je iza čoveka iz Misurija tešku kapiju.

— Zarobljen! — prođe maršalu kroz glavu.

Sigurno su Belovi nešto novo izmislili. A pošto su već prilikom njegove prve posete svašta pokušavali, sigurno neće ni ovaj put propustiti priliku.

Vajat odjahao ka pojilu za konje, sjahao i pogledao oko sebe. Izgledalo je da u dvorištu nije bilo ni žive duše. Čak je i krivonogi Džimi, koji je za njim zatvorio kapiju, nestao u nekoj šupi.

Ali, uskoro su maršalove oštre

oči primetile da ga sa svih strana posmatraju. Iako nije suviše upadljivo gledao, video je iza jedne razmaknute daske na vratima štale vrh mekih čizama, iza ugla štale, opet senku jednog čoveka, gore, iza prozorčića na tavanu zgrade za poslugu, deo jednog šešira.

Svuda okolo bili su sakriveni kauboji, držeći ga dobro na oku.

Iznenada se otvore vrata zgrade za poslugu i izađe nadzornik:

— Hej, šta vi tu tražite?

— Već sam vam juče rekao. Želim da razgovaram sa rančerom.

Nadzornik se podboči ogromnim rukama.

— I ja sam vama juče rekao da možete meni reći šta tražite ovde. Ja zamenjujem rančera.

— Dobro. Ako je tako, onda ću o tome razgovarati sa vama.

Vajat ostavi dorata kod pojila za konje i priđe nadzorniku.

— Stoj! — naredi Flengen iznenada. — Stanite tačno tamo gde ste sada.

Vajat zastade.

Nadzornik zlorado iskezi zube. — Tamo ste na dobrom mestu maršale. Upravo tamo gde sada stojite. Jer to je mesto u koje je sada upereno šesnaest pušćanih cevi. Samo jedan pogrešan pokret i povikaću jedno ime. Taj čije ime viknem, jednostavno će povući oroz na pušci. To je veoma jednostavno, zar ne? U neku ruku prava zabava.

Vajat je sasvim ravnodušno gledao.

— Čini mi se da se na Bel ranču što-šta događa. Kakva li glupost! Šesnaest ljudi, koji bi sigurno imali pametnija i korisnija posla, nego da čuče iza vrata i uglova kuća, prozorčića na krovu, skrivajući se samo pred jednim jedinim čove-

kom. Zaista ste izmislili lepo zanimanje za pre podne vašim ljudima.

Flengenovo lice malo poblede.

— Prestanite, Erp. Vi ste pseto, proketo policijsko njuškalo. Zašto ne živite u Njujorku ili Bostonu? Njima tamo više trebaju momci sa psećim njuškama, bokserskim rukama i brzim koltovima, nego nama napolju, na pašnjacima.

Čovek iz Misurija zažmuri na desno oko.

— Ne znam sigurno, Flengene, ali čini mi se da na Zapadu ima suviše malo šerifa, a previše zločinaca. Flengen podiže glavu.

— Šta hoćete time da kažete?

— Upravo ono što sam rekao.

Flengen je razmišljao. Da li da se razbesni ili da se smeje. Odlučio se ipak za ovo drugo.

— A sada da pređemo na razlog mog dolaska — započe maršal.

Flengen podiže ruku.

Tri pucnja odjeknuše dvorištem.

Samo na pola jardi, pored i iza maršala, meci su napravili rupe u zemlji.

— U svom životu sam video dosta gluposti, Flengen, ali najednom najviše video sam ovde. Ako nameravate opet da pravite glupost, uzjahaću konja i odjahati nazad. Poslaću onda vašem gazdi poziv da me potraži dole u gradu, u mojoj kancelariji.

— Da potraži vas? — začu se iza maršala.

Pod tremom je stajao King Bel.

Imao je jarko crvenu novu košulju, žuti prsluk i nove sive pantalone i smeđe čizme. I svetlo siv šesir bio je nov. Oko struka je imao svetao kožni, patronama iskićeni opasač. Nisko, na desnoj nozi, vi-

sio mu je novi engleski Hauard kolt.

Vajat ga je gledao u lice. Bilo je tvrdo, čoškasto, preplanulo i prepuno bora. Zelene oči svetlucale su zapovednički.

Nema sumnje, imao je u sebi nešto što je prisiljavalo svakoga da ga gleda — njega, odgajivača stoke, Kinga Bela.

Ali iz čoveka koji je stajao u dvorištu izbijala je još jača volja i snaga.

Da, King Sesil Bel će ući u istoriju države Kansas, ali samo uz pomoć čoveka, koji je sada stajao pred njim. Biće to samo kratko poglavlje u kome će i on učestvovati...

I u rančеровом izrazu videla se ista surovost kao i kod njegovog nadzornika, ali on je bio hrabar čovek. Dok je gledao u maršala, znao je da sve ovo, što je Flengen ovde činio, uopšte nije ostavilo neki utisak na Vajat Erpa. Naprotiv, to je ovom čoveku bilo smešno.

To saznanje odmah razjari rančera. Skupi crne guste obrve i diže glavu.

— Je li, čoveče, kako si ono rekao, gde treba da se javim?

— Halo, mister Bel — odgovori čovek iz Misurija sasvim mirno. — Dobro je što ste ovde, onda nećete morati da dolazite u grad, a i ja neću morati po treći put da dolazim ovamo.

Bel malo nagnu glavu u stranu i za trenutak se zamisli. Nije znao u koju vrstu ljudi da svrsta tog čoveka. On nije bio kao većina ljudi, sa kojima je obično imao posla. Nije ličio na običnog kauboja, a niti na malog rančera. Varao bi se i ako bi ga svrstao među revolveraše. Taj Erp je bio sasvim neobičan tip. Jedan od onih, sa kojima se veoma

teško izlazi na kraj. Konačno, o njemu se već dosta čulo. Način, na koji je nadzornik mislio da mu doskoči, bio je sasvim pogrešan. To je rančeru odmah bilo jasno.

Ali, on će slomiti tog maršala. U to je bio siguran.

— Šta ćete ovde, maršale — upita on.

Vajat priđe bliže tremu, a njegove plave oči prosto su se upijale u rančерово lice.

— Preko na Mid ranču ubijen je jedan čovek. Rančer. Vaši ljudi su tri puta bili tamo...

— Jedan od Midovih kauboja ubio je Logana Persija — ubaci Bel oštro.

— Da — odgovori maršal — bilo je tamo dosta svedoka. Taj slučaj je rešen. Ali ne i pucanj na Džona Mida.

— A ko je bio taj koji je pucao?

— Nisam bio prisutan, ali nije isključeno da je to bio Ed Mek Kej.

King Bel nagnu glavu još više u stranu. Tada mu se najednom na licu pojavi smešak.

— U redu, Erp. Imate indijanski njuh. Ili ste uhvatili onog crnog lopužu.

— Ne, još tražim crnca. On je nestao.

Rančer je gledao u nadzornika.

— Met — prosikta kroz zube. — Gde je taj momak?

— On je udesio trojicu ljudi iz družine kao...

— Gde je? — ponovi gazda oštro.

— Preko u štali!

— Neka ga dovedu!

Met Flengen se okrete i lenjo podižu ruku.

Džoni Diskol, koji je stajao iza odštrnutih štalskih vrata, proviri zatim i odmah nestade.

Malo kasnije dolazio je sa crncem.

Ali, kako je izgledao zarobljenik!

Lice mu je bilo skroz otečeno, tako da su se oči jedva videle. Ruke i noge bile su mu vezane.

Diskol mu je popustio samo veze na nogama. Gurao je crnca ispred sebe ka nadzorniku.

Vajat pogleda u crnca, onda pogleda u rančera.

— Već sam to rekao nadzorniku: ovde ima veoma mnogo hrabrih ljudi.

Bel upita:

— Met. koga je tako udesio?

Nadzornik sleže ramenima.

Tada iznenada rančer podiže glavu, tako da je ličio na veliku pticu grabljivicu, iz zelenih očiju sevale su munje.

— Ko? — zagrmje preko dvorišta.

— Diskol i trojica iz Kentakija.

— Izlazite u dvorište Diskol, Red, Tom i Rari.

Četvorica kaubojja mrzovoljno su izlazila u dvorište.

Bel ih je hladno posmatrao.

— Vi ste ga, dakle, tako udesili.

Diskol potvrdi.

— Da. Ova crna lopuža je previše brbljala.

Vajat pogleda rančera.

— Vezali su ga ovi „hrabri” ljudi i onda su ga mlatili.

— To bi uradili i da nije bio vezan — odgovori Diskol.

Vajat ga brzo pogleda. Onda pogleda u unakaženo lice herkuleski građenog crnca.

— Dobro, onda ga odvežite.

Diskol pogleda nadzornika.

Ovaj pazdu.

King Bel naredi:

— Šta čekate? Uradite kako je rekao!

Džoni Diskol iseče konopce i crnac ispruži snažne ruke, razmrda noge, poskoči nekoliko puta, amotamo i razmahnu nekoliko puta rukama.

— Eto — reče Vajat — ljudi koji su imali hrabrosti da vas mlate, kada ste bili vezani, Sem, sada stoje ovde da bi dokazali kako su hrabri i jaki i kada ste slobodni.

Crnac je gledao u maršala kroz otečene kapke. Tada se naglo okrete i jedna od strašnih ručerda polete ka kauboju Diskolu.

Udarac je bio tako brz i iznenađan, tako jak i razoran, da se kauboj odmah našao na zemlji bez ikakvih briga pre nego što je uopšte i stigao da razmisli šta se zapravo dešava.

Trojica škiljavih momaka iz Kentakija uzmakoše nazad.

Onda su Lari i Tom skočili na crnca kao gladni vuci na medvede. Ali, crnac nije bio samo snažan kao medved već i okretan i brz.

Zbaci Larija sa sebe, strese Toma i zada mu tako snažan udarac nogom, da je kauboj urliknuo od bola. Red Hoster je bio najnesrećniji od njih trojice. Njega je crnac tako prebacio preko glave, da je slomio ključnu kost.

Crnac je dahćući gledao oko sebe.

— Dosta — naredi rančer. — Zatvorite ga opet.

Flengen pođe ka crncu.

Ali mu maršal stade na put.

Nadzornik zastade.

— Šta je? — poviče Bel glasno.

Vajat okrenu glavu.

— Sa kakvim pravom hoćete

ovog čoveka ovde da držite i dalje zatvorenog, rančeru?

— Sa kakvim pravom? Sa pravom jačega.

— Pravo jačeg ne postoji kao pravo, mister Bel! To je samo vaša velika zablude. Gde ste vi jači? I od koga jači? Taj čovek nije nikome ništa činio. Sem toga je ovom lepom predstavom među vašim kaubojima trebalo i kod vas da stekne poštovanje. Vi ćete ovog čoveka osloboditi. Nije vam ništa učinio. On će jahati sa mnom...

— Jahati! — podrugljivo se nasmeja nadzornik. — Ova lopuža uopšte nema konja!

— Onda će mu ga posuditi veliki Bel ranč.

— Na našim konjima neće jahati crnac — zafrekta Flengen.

Vajat ga ošinu pogledom.

— Vi ste tog čoveka dovukli ovamo, Flengen. Protivzakonito, zar ne razumete? Budite srećni što ćete ovako lako proći! Za uzvrat ćete mu posuditi konja, da, ovako premlaćen i udešen, ne bi morao po ovoj vrućini da trči trideset milja.

— Možda bih mu trebao dati mog konja, da bi udobnije jahao? — rugao se i dalje Flengen.

Vajat Erp hladnokrvno priđe korak bliže.

— Met Flengen zavežite prljavu gubicu, inače ću nastaviti našu jučerašnju borbu.

Nadzornik pocrvene od besa.

— Možda bih i ja mogao doći do reči — zagrmje King Bel sa stepenica.

— Sigurno — odgovori Vajat mirno. — Trebalo je najpre da se raščiste neke stvari. A sada bih morao da razgovaram sa Ed Mek Kejom.

King Bel zabi ruke u džepove.

— U redu. Reda mora da bude. Ed!

Niko se ne pomače.

— Met, dovedi Eda u dvorište! Nadzornik se okrete i pođe prema šupi.

Izenada, zastade. Kao žaba zmiju, Flengen je kao hipnotisan gledao u šupu.

— Zašto ne ideš dalje — poviče Bel.

— On... on stoji u vratima sa koltom u ruci — odgovori nadzornik.

— Ed — prodra se rančer tako da je poziv ličio na besnu riku bika.

Revolveraš se ne pomače.

Tada rančer siđe niz stepenice, pređe preko širokog dvorišta, ukloni nadzornika i čizmom gurnu vrata. Tamo, pred njim, stajao je Teksašanin, kao kreč bledog lica sa koltom u ruci.

Bel viknu na njega:

— Hej! Jesi li poludeo?

Poput bivola polete na njega i izbi skamenjenom čoveku revolver iz ruke, udari ga pljoštice desnom rukom po ramenu i sačeka revolveraša koji pade pravo na njega, pa ga odvuče kao vreću preko dvorišta.

Baci ga pred maršala.

Ubica Džona Mida ležao je u prašini ranča kao prazna vreća.

King Bel time nije ništa izgubio. Baš naprotiv, još više je povećao strah koji su momci osećali pred njim.

— Eto vam ga. To je on. Šta dalje?

Pođe opet na trem i ostade u njegovom hladu, sklonivši se sa sunca koje je već bilo visoko u zenitu.

Vajat pogleda revolveraša.

— Ustanite, Mek Kej!

Poput marionete, podiže se ovaj iz prašine.

— Vi ste ubili rančera Džona Mi-
da!

Revolveraš pogleda u svog gaz-
du.

— Rančerul — začu se iznenada promuklo i piskavo. — Valjda me nećete stvarno izručiti tom, policijskom psu?

— Za ubice na mom ranču nema mesta.

Mek Kej je začuđeno buljio u svog gazdu.

— Ali... pa... to je nemoguće. Ne mislite, valjda ozbiljno mister Bel. Ja... Pa vi ste sami rekli...

— Šta?

Bel opet siđe niz drvene stepenice. Na pola jardi pred čovekom koji se tresao od straha, zastade. — Šta sam rekao? — izdra se. Zatim njegova velika pesnica polete u lice Teksašanina tako snažno da se ovaj okrete oko sebe. — Šta sam rekao? Da ubiješ jednog čoveka? Ja sam naredio da se moje odluke u odnosu na druge sa potrebnom upornošću oštro i odlučno sprovode zato što je to u ovoj zemlji neophodno. Ali, ubistvo nije pomenuto ni jednom rečju!

Tada revolveraš ustuknu. — U očima mu se pojavi zloba, pa reče:

— Tako govorite sada, zato što vas je strah od Vajata Erpa. Zato što ga se svi plašite! Da nije juče bilo onog prokletog Holideja, ja bih ga smakao. Onda bih danas za vas bio najveći junak.

Snažan šamar baci ga opet u prašinu.

— Šta to brbljaš, ti prljavi bedni revolverašu, jel? Dakle, hteo si da ubiješ još jednog čoveka? Čak jed-

nog maršala? To si sada priznao, ti ništarijo jedna! Mene da je strah? Mene, King Sesil Bela? Slušaj momče, kada budeš na vešalima, mahnuću ti. Igrao si na pogrešnu kartu. Ja sam, istina, grub čovek, momče, ali ne i gazda koji drži ubice. Ni od koga me nije strah. Zahtevi maršalovi bili su na svom mestu, prema tome imaju se prihvatiti. Vodite ga, maršale. Prepostavljam da će ga ona crna lopuža dobro čuvati.

Vajat se okrete nadzorniku.

— Naredite da se dovede Edov konj i jedan konj za Sema.

Flengen iskezi zube kao razdražena puma.

— Jesi li gluv? — izdra se iznenada rančer.

Ogromni čovek se strese od straha. Onda se okrete i pozva dvojicu od svojih ljudi. Oni odoše preko koralu. Par minuta kasnije vratili su se sa dva osedlana konja.

Vajat pogleda u životinje. Jedna je bila zdrava, mlada vitkih nogu, crne, sjajne dlake. Bio je to revolverašev konj. Druga je bila stara raga.

Maršal upita: — Zar i ovakva životinja nosi vaš znak „B”. Znači, ljudi u Dodžu treba da vide kakve divne životinje ima Bel ranč.

Rančer polete ka nadzorniku. Podboči se raširenih nogu i izdra se na niega: — Met, vođi ovu ragu. Dovedi dobrog konja, ali brzo!

Flengen i ona dva kauboiia se udaljiše kao premlaćeni psi i brzo se vratiše sa jednim zdravim smeđim konjem.

Ovaj sada nije bio osedlan. Ali Vajat odustane od daljih zahteva. Bio je u neku ruku srećan što se ipak sve dobro završilo. Znao je da bi se situacija na ranču mogla za

tren oka okrenuti na njegovu štetu. A onda bi se zlo proveo. Ovi ljudi se ne bi libili da primene silu. A ponašanje King Bela nije imalo nikakav drugi cilj već da na nekog ostavi dobar utisak — bez obzira na koga. Bio je zadovoljan, jer je uspeo, ali je maršal, bez sumnje, mnogo rizikovao. Imao je i sreću. Ali, moglo se sve i drugačije odigrati. To je i njemu bilo jasno. King Bel je bio opasan čovek. Na isti način, kako je koristio svaku priliku da poveća svoj ugled, tako se u nekoj drugoj prilici, ako bi nešto bilo upereno protiv njega lično, ne bi libio nasilja.

Pa, on je bio prisutan kada je stari Mid ubijen. Tada ništa nije rekao. A sada je izigravao zaštitnika zakona.

Vajat je vrlo dobro znao sa kim ima posla. Instinktivno je osećao da je rančer bio najopasniji čovek toga kraja i da je borba sa njim tek počela. Borba? Zar će morati da dođe do borbe? Pa, ona je, ustvari, već počela.

King Bel je opet pružio prste prema jednom ranču. Sedam farmara i tri mala rančera je likvidirano. Ranč Džona Mida bio je mnogo veći. Način na koji je to radio Bel, sa svojim ljudima, bila je otvorena otimačina.

Čovek poput King Sesil Bela neće u ostvarivanju svojih ambicija ustuknuti ni pred maršalskom zvezdom.

Ni nadzornik Flengen se nije izmenio. Baš naprotiv. Mržnja prema maršalu bila je sada još jača. A taj tvrdoglavi Met je imao sa sobom gotovo dva tuceta jahača.

Jednu veliku stvar je uspeo Vajat Erp, a to je što je iz družine

Belovih jahača, udaljio opasnog revolveraša Ed Mek Keja.

Kada su sva trojica sedela na konjima, okrete se maršal rančeru:

— Džon Mid je ubijen, mister Bel. Iako su o tome ljudi, koji su tamo bili prisutni, danas ćutali, jednog dana će o tome ipak neko od njih progovoriti. Vi ste previše oprezni da bi to rizikovali. Stvar je jasna. On je bio ubijen. A sada još da vam nešto kažem. Ranč sada pripada njegovom sinu Lariju. Čuo sam da posedujete Midove menice. Morate ih prezentirati na isplatu mladom rančeru.

Rančerovo lice se nervozno trzalo, a oko njegovih usta su se pojavile duboke bore. Tada je progovorio:

— Midov ranč i pašnjaci su moji, Erp.

Vajat okrete svoga konja i priđe sasvim uza stepenice.

— Vaše su menice. Ne verujem da bi bili tako glupi da radite protivzakonito. Do viđenja, mister Bel.

Rančer je ćutao. Stisnuo je zube, tako da su mu usne pobebele, a iz pogleda koji se prosto zario u maršalova leđa, sevale su munje.

* * *

Ed Mek Kej je bio u Dodž Sittiju u zatvoru.

Bila je to senzacija dana.

Čitav grad je samo o tome pričao.

Istog dana, kasno popodne, pošao je ogromni crnac kući ka Mid ranču. Imao je mnogo toga da ispriča svom mladom gazdi.

Sunce je zašlo i dan se bližio kraju.

Blagi povetarac duvao je sa reke, provlačeći se kroz ulice.

Vajat je seđeo u staroj pletenoj stolici. Svetlo pred njegovom kancelarijom još nije bilo upaljeno.

Iz pravca Long Brenč saluna čuli su se koraci.

— Zdravo, Dok!

U sumraku se ocrtavala kockareva silueta.

Holidej ćutke pripali cigaretu i kao obično, osloni se o stub trema.

Tada reče maršal:

— Unutra, levo kod vrata, ima još jedna stolica.

Holidej otvori vrata i iznese sebi staru rasklimatanu pletenu stolicu.

Sede, ispruži noge i reče:

— Ovde je sasvim prijatno. Želeo bih da uvek bude leto.

— Da. I ja bih to želeo. Pa ipak su mi proleće i jesen lepi. Čak i zima može da bude veoma lepa, naročito tamo gore, u brdima Kolorada i Montane.

— Mrzim zimu — odgovori kockar muklo.

— Jeste li danas dobili nešto na kartama?

— Ne mnogo.

— Danas pre podne sam nekoliko puta mislio na vas.

To je bila istina. Kada je stajao između nadzornika i King Bela, zaželeo je da je hladnokrvni Holidej negde u nekom uglu dvorišta, odakle bi mu King Bel i Met Flengen mogli biti na nišanu.

Holidej se tiho nasmeja.

— Nećete verovati, ali tako je bilo. Bel je đavolski neuračunljiv momak. Kada je čovek ispred njege, a iza leđa mu stoji Met Flengen, to nije šala.

Holidej baci cigaretu, koja kao zvezda repatica polete, pade nasred ulice i rasprsnu se u bezbroj sitnih varnica

— Rančer je odabrao loš položaj, pa i Flengen. Da je neko od momaka pokušao neku glupost, prvo bi pao King Bel, tako se lepo namestio ispred stepenica, jedva dvadeset i pet jardi od mog kolta. Flengen se još ne bi ni pomakao, već bi ga pogodio drugi metak.

Vajat je nepomično sedeo u svojoj stolici. Zatvorio je oči slušajući tog neobičnog čoveka. Dakle, ipak je odjahao za njim. Privukao se ranču i svoje revolvare držao u pripravnosti.

— Samo jedno pitanje: gde ste bili sakriveni?

— Između štale i kovačnice ima jedna šupica, koja samo što se nije srušila. Mislim da u njoj stoji alat. Tamo je bilo skriven Džon Holidej. Ala bi to bilo veselo da je najednom pripucalo odande.

Vajat zaklima glavom. Baš je bio čudan čovek taj Džon Holidej. Umeo je da se u po bela dana privuče velikom ranču, šta više, da prodre u njegovo dvorište — a imao je i dovoljno smelosti da se nasmeje sam sebi i svojim postupcima.

Ali, da izmeni svoj beskorisni način života, to nije mogao.

Još dugo su ova dva različita čoveka sedela u mraku, ćuteći kao i obično, uživajući u svežem povetarcu koji ih je rashlađivao, donoseći svežinu sa Arkanzasa.

* * *

Kada se Lari probudio, napolju je vladao mrak. U stvari, iz sna ga je trgla neka škripa na stepeništu. Što je mogao tiše i brže obukao se, izvukao revolver i na sporedna vrata napustio spavaću sobu. Ponovo se čula škripa jedne od starih detraja-

lih stepenica. U kući je neko bio. Čovek. Zar to nije mogla biti i neka životinja? Nemoguće. I glavna i sporedna vrata kuće bila su zatvorena. Samo ih je čovek mogao otvoriti.

Lari tiho pritisnu kvaku i isto tako odškrinu vrata koja su vodila u hodnik i oslušnu. Prolazili su minuti. Ništa se nije micalo. Možda se ipak prevario?

Upravo kada je nameravao da sasvim otvori vrata, ponovo začu škripu, koja je mogla da bude pro-uzrokovana samo teretom čoveka koji je stajao na stepenicama.

Nepoznati je već prešao odmaralište na sredini stepeništa.

Sada je to Lari sigurno znao.

Namerno je odabrao ovu sobu i ova vrata, kroz koja je sada virio u hodnik. To je imalo dve prednosti: prvo: onaj ko nepozvan želi da dođe, a nešto zna o rasporedu u kući, pretpostavljaće da se on nalazi u spavaćoj sobi, i drugo, što vrata spavaće sobe jako škripe kada se otvore.

Zatvorenih očiju osluškivao je i dalje. Opet je vladala tišina.

Najednom mladić oseti kako mu se kosa diže na glavi.

Njime ovlada strah. Činilo mu se kao da je na leđima imao teret od sto kila.

Nije hteo da prizna da je to bio samo strah.

Krrr... rkrrrr...

Izgledalo mu je da cela kuća odjekuje od škrife na stepeništu.

Tada Lari laktom gurnu vrata i skoči u hodnik opalivši nekoliko puta iz pištolja.

Bledo plava svetlost iz cevi pištolja za delić sekunde obasja hodnik.

Na jednom od poslednjih stepenika stajao je jedan čovek.

Bio je zaprepašten. Dok se on setio da puca, Lari je već davno ležao na zemlji, kotrljajući se u stranu. Ponovo je pucao u pravcu protivnika.

U kući je odjeknuo jezivi krik.

Iz straha i očajanja, Lari je pucao još jednom.

Čulo se kotrljanje i tupi udarci po stepeništu.

Onda zavlada grobna tišina.

Lari je osluškivao, zadržavši dah. Sa čela mu se slivao ledeni znoj. Imao je osećaj kao da ga nešto guši. Nije bio u stanju da se pomakne s mesta.

Zar ga je zaista pogodio? Možda? Možda se onaj čovek pretvarao? Ali, on je zaista pao. To je bio pad koji se nije mogao tek tako izvesti. No, uprkos tome, mladić je ostao nepomičan. Kolena su mu klecala. U ustima je imao neki čudan ukus.

Na stepenicama se više nije čuo nikakav šum. Nikakvo stenjanje ili teško disanje. Ništa.

Posle nekog vremena, Lari se šćurio na podu, naslonio se na hladan zid u hodniku, držeći već odavno ponovo napunjeni kolt u ruci i gledao prema stepenicama.

Vreme je prolazilo beskrajno sporo. I Lariju se činilo da je prošla večnost od kada je primetio čoveka u kući.

U kući je vladao mir.

Tek kada su se na pašnjacima pojavili prvi sunčevi zraci, Lari Mid je ustao iz svog ugla, gde je u ruci zgrčenoj do bola, držao svoj kolt. Boleli su ga svi udovi. Glava mu je bučala.

Nesigurnim korakom pođe do ste-

penica. Najpre ispruži cev kolta, pa tek onda pogleda dole.

Tamo je potrbuške nepomično ležao jedan čovek.

Lari pođe tada čvrstim korakom napred sa uperenim revolverom.

Lagano je silazio škrupavim stepenicama. Onda zastade iznad čoveka. Odmah ga je prepoznao. Bio je to kauboj sa Bel ranča, Džoni Diskol.

Lari se saže i okrete ga na leđa. Gledao je u širom otvorene i ukočene oči mrtvaca.

Bio je to prvi čovek koga je on ubio.

Nikada Lari Mid neće zaboraviti taj trenutak i tu strašnu noć.

Odvuče telo mrtvog kauboj a dole u dvorište i ostavi ga u senik.

Zatim pođe bunaru da se opere.

Revolver, spreman za upotrebu, ležao je pored njega, na ogradi bunara.

Lari pođe u kuhinju i izvadi jedan bakarni lončić, ali ga opet umornim pokretom vrati nazad.

Ne, nije mogao sada da jede, niti da pije, jer je tamo preko, na dvadeset pet jardi, ležao u seniku čovek koga je on ubio.

Lari pođe napolje u štalu, izvede sivog konja, koga je otac toliko voleo, nahrani ga i napoji, pa ga zatim osedla. Kada je hteo da izađe stao je kao ukopan.

Na vratima štale stajao je nepomično jedan visok i krupan čovek.

— Mister Mid...

Lari uzdahnu sa olakšanjem.

— Maršale... ja... ja sam se zaista uplašio...

Lari primeti da su njegove reči zvučale nekako smušeno.

Kada je bio napolju u dvorištu i hteo da priča maršalu o noćasnjem

doživljaju samo je gledao u zemlju oko pojila za konje ne progovorivši ni reči.

Kao iz velike daljine čuo je maršalov glas. Čuo je da je Ed Mek Kej bio u zatvoru, da će možda King Bel čekati i da je sinoć iz Dodža crni Sem pošao ovamo.

Lari naglo podiže glavu: — Sem!

— Da, rekao mi je da će dojahati ovamo. Ja sam mu zamenio konja kojeg su mi na Bel ranču posudili za njega sa jednim od naših. Sigurno će ljudi sa Bel ranča doći po njega.

Larija je nešto stezalo u grlu. Zašto mu ne ispriča.

Moram mu ispričati. Odmah sada! Šta li će inače misliti? Moraće da sumnja u mene. Ja ću mu sada reći, da preko u seniku leži mrtav čovek. Džoni Diskol, kauboj sa Bel ranča.

Čovek iz Misurija pogleda ga ispitivački. Ali ništa ne reče.

Lari je osetio taj pogled.

— Maršale... započe on.

Vajat Erp se okrete.

— Mogli bi ste sa mnom da popijete kafu — reče Lari nesigurnim glasom.

Vajat reče:

— Da, to je dobra ideja.

Lari pođe pored njega prema kući. Što se više udaljavao od senika, činilo mu se da mu je bilo lakše. Najednom, maršal je stao.

Lari se lagano okrete.

Pogled čoveka iz Misurija zaustavio se na njegovim čizmama.

Lari se uplašio. Šta li sada name-rava ovaj vraški čovek?

Međutim, maršal produži.

Kada su sedeli za stolom, Vajat, onako usput, reče:

— Stoji li vam sedlo noću u kući?

Lari podiže glavu. Nije popio još ni gutljaj tople kafe. I hleb i sir su još uvek stajali netaknuti.

— Ne, a zašto?

Čovek iz Misurija se nasmeja. — Čudno je to. Čoveka tako bez razloga zanimaju mnoge stvari. Napolju sam video otiske vaših čizama. Bili su prilično duboko utonuli u zemlju, kao da potiču od duplo težeg čoveka.

Lari je ukočeno gledao u srebrnu zvezdu na maršalovim grudima. Najednom mu se učinila ogromna.

— Kada ste malo pre ispred mene išli ka kući — nastavio je maršal — za vama je ostajao samo savim neznatan trag.

Vajat je samo izneo za njega jedno tipično zapažanje. Ništa više nije znao, čak ni zašto je to rekao glasno.

Ali, mladić je najednom počeo užasno da drhti.

— Maršale! — počeo je mladić smešno.

Vajat uzdignu obrvu i podozrivo ga pogleda.

— Mora da je već davno prošla ponoć, nemam sat. Jedini sat je imao otac, a ja sam mu ga ostavio. Maršal je pažljivo slušao.

— Tada sam ga iznenada čuo. Bio je na stepenicama. Izašao sam iz svoje sobe preko susedne prostorije, tamo gde držimo veš. Stajao sam na vratima. Bio me je strah. Drhtao sam. Mislio sam... na vas. Stvarno... možda nećete pomisliti da sam poludeo...

— Ne, to ne mislim, Lari — odgovori maršal mirno.

— Mislio sam šta biste vi činili. Onda sam otvorio vrata i poskočio

par koraka nazad. Pucao sam, a da nisam ni video kuda. On je vikao i odgovorio vatrom. Ali, on me nije pogodio. Pucao sam još jednom u pravcu plamena koji je izbijao iz cevi. Tada je sleteo niz stepenice.

Lari je gledao u desnu ruku.

— Ja sam ga ubio, maršale... ubio... Suza koja pade niz njegov preplanuli obraz, nije mu više smetala. I kada je čuo umirujući glas Vajata Erpa reče: — Bio je to prvi čovek koji je pao pogođen metkom iz moga pištolja...

Tada čovek iz Misurija stade uz mladića i položi mu ruku na rame, pa reče tiho:

— Hajdete, Lari, izađimo napolje.

Poslušno, mladić, pođe za njim.

Maršal ode napred ka seniku i otvori vrata.

Lari je bio zastao nasred dvorišta.

— Zar je ovaj Erp sve znao?

Vajat pogleda u mrtvacu.

— Džoni Diskol — reče kad je ponovo bio u dvorištu.

Onda su opet Lari i Vajat bili zajedno na onom malom komadiću zemlje, na kojem je već bilo sedam krstova i kopali su raku za kauboja Diskola, koji je prošle noći hteo za svog gazdu na svoju ruku da završi jedan posao.

* * *

Popodne je Vajat Erp opet bio u dvorištu rančera King Bela.

Krivotogi Džimi Fulem, koji je nosio čabar sa vodom, izlazio iz štale. Kada je primetio maršala ispuštio je čabar na zemlju. Voda mu se prosu po čizmama. Čovek je zinuo od zaprepašćenja. Onda se naglo okrete i otrča nazad u štalu.

— Met, on je opet ovde! — čulo se čak u dvorištu.

— Ko? — upita nadzornik promuklo.

— Vajat Erp!

Za trenutak je zavladała tišina. Onda Flengen zaurla.

— Ti si poludeo! Da nisi opet pijan, ti prokleti Kreolu? Ja ću tu tvoju prljavu kožu iseći na kaiševe...

Met Flengen se pojavi na vratima, pa se zablenu u jahača, koji je upravo ispred trema silazio iz sedla.

Tada su ostali kauboji nagnuli sa svih strana u dvorište. Ali, zastali su kraj pomoćnih zgrada.

Niko nije progovorio ni reč.

Vajat Erp pređe trem i zakuca na vrata.

I onda mu zastade dah.

Pred njim je stajala jedna mlada, sveža kao prolećne jutro, nasmejana i ljupka devojka, sa svetloplavom kosom skupljenom u punđu i svetloplavim očima.

Ovaj surovi čovek, koji je bio spreman na susret sa beskrupuloznim rančerom, iznenađen ovim susretom, nespreno skide šešir.

— Dobar dan, gospođice...

— Ja sam Lora Bel.

Čovek iz Misurija je bio zapanjen. Jedna mlada i lepa devojka... u ovom trenutku, bila je jedna od ono malo stvari koja bi ga mogle zbuniti.

— Ja sam...

— Znam — prekide ga ona. — Vi ste sigurno Vajat Erp.

On potvrdi.

— Da, zar me vi poznajete?

Ona odmahnu glavom.

— Ne, gospodine Erp. Ali, jednostavno niste mogli da budete niko drugi. — I onda se pojavi blagi sme-

šak u njenim lepim, svetlim očima. — Uđite, pozvaću strica. Sigurno ste hteli sa njim da razgovarate.

Maršal potvrdi. Kada je otišla da pozove rančera, on je gledao za njom kako lakim i dražesnim hodom nestaje preko velike prostorije u jednim od dvoja vrata.

Potrajalo je samo dve minute, a onda se vratila.

— Nije hteo da veruje, ali ipak će doći.

On je zaista došao.

Danas je imao belu košulju, sivo odelo i svileđu kravatu sa zlatnom iglom. Bio je obrijan i u polumraku, koji je bio u holu, delovao je kao imućan čovek u bilo kom velikom gradu na istoku.

— Halo, maršale. Niste se danas trebali potruditi da dođete ovamo. Moram i onako u grad.

Vajat je gledao u devojku. Koliko li je mogla imati godina?

Ona je, dakle, bila njegova nećaka.

Bel primeti maršalov pogled.

— Sigurno mi opet donosite neku neprijatnu vest. U svakom slučaju malo je verovatno da je nešto dobro.

— Ne, i nije. A da li je to i za vas neprijatna vest, to ne znam. Jedan od vaših kauboja, bio je noćas na Mid ranču. Ušunjao se u kuću, pa je u revolverskoj borbi sa Larijem Midom poginuo.

Rančerovo lice se smrači.

— Jedan od mojih ljudi?

— Džoni Diskol.

Rančer uzdahnu. Pogled zelenih očiju prosto se upijao u maršala.

— Dobro — reče onda. — Ja sam tim nemam nikakve veze! Diskol je bio momak koji je uvek sve radio

na svoju ruku, što ja nisam mogao da odobrim.

Ma koliko da je ovo bilo samo-
uveroeno, ipak se nije moglo vero-
vati da je istina.

Vajat stavi šešir na glavu.

— To bi bilo sve. Poslao bih vam Mastersa, ali sam baš dolazio sa Midranča.

Bel razvuče usta.

— Izgleda maršale da imate sreću i dobar njuh, da se uvek pojavite u pravom trenutku, tamo gde se nešto događa.

Vajat ispod duboko navučenog šešira, oštrc pogleda rančera u oči.

— Tako je, mister Bel. Mislim da je to dobro.

Vajat se već bio napola okrenuo. Ruka mu je bila već na kvaki.

— Uostalom, to nije tako važno, rančeru. Daleko je važnije da drugi s vremena na vreme pomisle na to.

— Na šta? — kao metak izlete rančeru.

Čovek iz Misurija se nasmeši.

— Da ima ljudi koji imaju sreću, da se često pojave tamo, gde ih drugi očekuju.

Lako se nakloni devojci i izađe.

Plavokosa Lora Bel, stajala je pored rančera, gledajući kao opčinjena prema vratima, gde je malo pre stajao onaj čovek.

Dakle, to je bio taj čovek, taj čuveni Vajat Erp! Čovek o kome govore i u dalekom Sent Luisu, čije se ime često pojavljuje u novinama i koji je idol omladini.

✱ ✱ ✱

Sat kasnije je King Bel kolima napustio ranč. Pored njega, na sedištu prekrivenom kariranim čebe-

tom, sedela je Lora. King je sa zadovoljstvom gledao lepu devojk u pored sebe. Lora je bila jedina osoba na svetu koju je King Bel voleo. Ali ni to nije bila nesebična ljubav. On je voleo svoju nećaku zato što ga je podsećala na njegovu pokojnu ženu i zato što je mogao da se pravi važan sa njenom izrazitom lepotom. To je bilo još nešto čime je ovaj do krajnosti proračunati i uobraženi čovek mogao još više da skreće pažnju na sebe. Lepa žena pored njega još više je isticala njegovu moć. Još nešto ga je navelo da dovede devojk u Kansas.

Lora je živela u Sent Luisu samo sa svojom majkom, jer joj je otac, njegov brat, poginuo u secesionističkom ratu. Pre pola godine, kada je Bel bio u Sent Luisu i posle dugog vremena video nečaku, bio je očaran njenom lepotom, pa je odlučio da i nju upotrebi u ostvarivanju svojih ciljeva.

Ali u tom računu je pogrešio...

U Dodžu, rančer je posetio svoj bar, velikodušno počastio nekoliko gostiju, pa pošao u kupovinu, ne propustivši priliku da se provoja ulicama.

Zaustavio je kola ispred maršalove kancelarije i pošao unutra. Na veliko iznenađenje Vajat Erpa, Bel zastade kod vrata, zakači palčeve za preterano išarani prsluk i raširi noge.

— Ovde, dakle, stanuje Vajat
Erp, veliki Vajat Erp!

Podrugljivim pogledom pređe jednostavno nameštenom prostorijom.

Maršal je stajao pored ormara sa puškama i radoznalo pogledao rančera.

— Šta je vas dovelo ovamo?

— Samo jedna sitnica, Erp. Hteo sam samo da vam kažem da ću sutra odjahati do Larija Mida. Daću mu rok od dvadeset četiri časa da ot- kupi menice.

— U današnje vreme ni jedan čovek u ovoj zemlji ne može tako brzo skupiti neki veći iznos.

Belovo lice ostade ledeno.

— Ne bi ga mogao skupiti za desetostruko duže vreme. Čak ni za mesec, pa ni za godinu dana.

— Možda?

Bel nastavi.

— Da, Sigurno je tako. U stvari, samo sam to hteo da vam kažem.

Okrenuo se i bez pozdrava otišao prema vratima.

— A kada ćete odjahati do Džefa Federsona? — upita maršal.

Rančer zastade i lagano se okre- te. Oči mu se suziše.

— Znači, vi me špijunirate?

— Ja ništa ne špijuniram, mister Bel. Federson mi je to ispričao.

— Dobro. Onda bar znate i to.

— A Džo Hopkins, kada će on stići na red?

Podrugljivi smešak se najednom prosto zaledi na rančerovom licu.

— Slušajte, Erp, previše vodite računa o mojim poslovima.

— Nisu to samo vaši poslovi, mi- ster Bel.

— Samo moj! — prosi kta rančer.

— Varate se. U ovom kraju žive farmeri i rančeri. A ja sam ovde predstavnik zakona.

King Bel priđe sasvim blizu mar- šalu i dubokim, promuklim basom reče:

— Dobro se pri pazite, Erp. Vaš zakon me se baš ništa ne tiče. Ja sam King Sesil Bel! Kroz godinu dana u ovom kraju će biti samo je- dan čovek koji će propisivati za-

kon, a to sam ja. Jeste li me razu- meli! Kada budem izašao odavde, kupiću Bekersovu i druge radnje. Henk Risbornov ranč još samo visi o koncu. I njega ću kupiti.

— Sve to znam, mister Bel — od- govori maršal mirno.

— Znaite, dobro. Onda treba da znate još i više. Idućeg proleća ću se pobrinuti da grad dobije novog maršala...

— Kako bi bilo da to bude jedan od trojice braće iz Kentakija? — prekide ga Vajat.

— Vaša je nesreća Erp, što ste suviše samouvereni. Vi ste hrabar momak i vešt strelac. Ali, vi niste čovek koji će zaustaviti King Sesil Bela.

Vajat se nasmeja.

— Nisam nikada ni imao nameru da vas zaustavim. Svako radi šta i gde hoće. Vi želite da ugrabite paš- njake i pola grada, da bi ste bili veliki čovek. To je vaša stvar. Me- ne se to ne tiče. Samo, način na koji želite novog maršala u Dodžu, onda se morate obratiti guverneru.

— Izenadićete se kom guverne- ru ću se obratiti.

— Ničemu se neću iznenaditi, mi- ster. Ali, mislim da vas napolju če- ka vaša nećaka.

— Treba li to da znači da me iz- bacujete napolje? — upita rančer sa pretećim glasom.

— Ako i tako shvatate, mister Bel, meni je svejedno.

— Otvoreno ste mi pokazali ne- prijateljstvo, Erp. To ćete mi pla- titi.

— Nije tačno, mister Bel. Vi ste taj koji se trudi da uspostavi ne- prijateljske odnose. Kada sam još prvi put došao na vaš ranč, vaši ljudi su se ponašali kao banditi.

Bel htjede da prekine maršala, ali on nastavi:

— Nećete mi valjda reći da se sve ono dešavalo bez vašeg znanja. Najobičniju cirkusku predstavu priredili su mi vaši kauboji. I to sa vašim znanjem i dozvolom. Zato ste vi veliki Bel King. Vi jeste veliki, ali beskrupulozan čovek. Vi mislite da je bogatstvo moć, a moć dozvoljava bogatima da rade šta hoće. Pošto vi meni kažete da sam samouveren, moram i ja vama da kažem da vaš način da sa svakim čovekom u gradu postupate kao da je vaš sluga, da malim ljudima oduzimate mogućnost za život, pokazuje kakvi ste. Ali, grešite. Pored svega toga, ima ljudi koji vas se ni malo ne boje. Bilo bi dobro za vas, ako bi ste upamtili da i ja spadam u te ljude. Ne živimo u srednjem veku. Iako je ova zemlja divlja i surova, pripada danas Uniji. A u Uniji vlada zakon. Pošto sam predstavnik toga zakona, ja ću svakog kažnjavati ko se o njega ogreši. Svejedno mi je da li je to veliki rančer King Bel ili mali kauboj Džo Hidžins. Do viđenja, mister Bel!

Rančer je stajao ukočen i bez daha, raširenih nogu i stisnutih pesnica, pa jedva procedi kroz zube:

— Do sada sam nameravao samo da vas oteram odavde, Erp. Ali, sada znam da vi spadate u stenice koje moraju da se unište da se ne bi namnožile.

Vajatovo držanje bilo je sasvim smireno, ali glas mu je postao dublji i zvučalo je oštro i veoma ozbiljno, kada je rekao:

— To što se ne libite da najavite borbu, mister Bel, neosporno vas stavlja na suprotnu stranu zakona. Znači, želite da budete van zako-

na? Jedan čovek koji misli da može sam raditi šta hoće, taj je van zakona. Sada znate moje mišljenje i da sam nemilosrdan u borbi za zakon i pravdu.

— Erp! — od besa jedva nastavi Bel. — Za ovo ćeš mi platiti!

Okrete se i izađe zajapurena lica.

* * *

Postojao je još samo jedan čovek u tom kraju koga je King Bel isto tako mrzeo. Bio je to rančer Radni Vinter. Herkuleski građen čovek sede kose i svetlih očiju. Bio je poreklom iz stare Evrope. Još pre pola veka došao je u ovu zemlju i stekao je veliki komad zemlje severno od Dodža, uz stari Voker ranč.

Vinter je imao jedinca, tridesetogodišnjeg Peta. Bio je to žgoljav, bolešljiv mladić, koji je uvek pogrbljen, jedva se vukući, stajao besposlen. On će jednoga dana naslediti zemlju i ranč.

Bila je to važna stvar u planovima King Bela. Pošto je znao da je Vinter relativno dobro prebrodio sušu, pokušao je na neki način da mu slomi vrat. Našao je jednog tipa iz Oklahome, koji je trebalo da zapali Vinterove štale. Bel nije imao sreće. Čovek je primio kaparu, ali se onda izgubio. Istina, nije stigao daleko. Lično Bel ga je gonio na jednom od svojih najboljih konja. Kada je taj tip prepoznao rančera, nervozno je pucao na njega. King Bel je imao bolju pušku i sigurniju ruku.

Bel nije lako odustao od svoje zle namere. Trojica momaka iz Kentakija, njegovi odlični pomagači, zagušili su dva kanala koji su iz jednog potoka dovodili vodu do pašnja-

ka. Rančer je to na vreme otkrio. Bel je već bio odlučio da jedne noći za vreme nepogode otera dobar deo Vinterovog stada, ali onda mu je sinula, bar po njegovom mišljenju, bolja ideja; to je da dođe Lora. Njegova snaha Lili, koja od smrti svog muža nije živela u najboljim prilikama, dugovala mu je nekoliko stotina dolara. I zato sigurno neće imati ništa protiv toga da Lora dođe, kako je on pisao Lili, na ranč, da malo ublaži njegovu samoću.

King Bel je nameravao da ovu lepu, zdravu mladu devojkicu uda za bolesnog sina Radni Vintera. Stari Vinter neće i onako dugo živeti. Konačno on je već imao preko osamdeset. Onda će Lora, kao žena Pata Vintera naslediti ranč. Pat je bio samo sporedna figura na šahovskom polju King Bela.

Devojka, jasno, nije ništa slutila o planovima svog strica.

Kada su napuštali grad prema severu, radoznalo ga je posmatrala sa strane. Videla je da mu je lice bilo tvrdo i zatvoreno. Zato je ćutala.

„Sigurno nije bilo jednostavno i lako izgraditi ovako veliki ranč“, mislila je ona. „Sigurno da stric ima mnogo briga i mnogo teškoća da prebrodi.“

Radni Vinter uzdržano pozdravi posetioce. Divljeg Bel Kinga nije baš mnogo cenio. O njemu je čuo suviše ružnih stvari. Ali je njega i njegovu lepu nećaku dočekao i ugoštio kao prijatelje.

— Pa da, mora čovek da upozna svoga suseda — reče Bel, kada su sedeli za velikim stolom u holu.

— Suseda? — upita Vinter. — Pa, mi i nismo susedi. Između nas je dobar komad zemlje, i grad i reka,

a vaša zemlja zapravo i ne počinje na samoj obali reke.

Bel se nasmeja, otkrivajući velike žute zube.

— Najkasnije iduće nedelje, to će se promeniti. Verovatno ću preuzeti farmu vašeg desnog suseda.

— Džef Federsonovu farmu? — upita stari, nabravši čelo.

— Da. Verovatno ću to morati da učinim, jer on nema novca da isplati menice koje sam ja preuzeo od banke.

Stari rančer je ćutao i tmurno gledao ispred sebe.

Posle kraćeg vremena, Bel se raspitivao o njegovom sinu Patu.

Starac ga pogleda.

— On je napolju. Sedi iza kuće. Danas se ne oseća baš najbolje.

Bel klimnu glavom. Onda pogleda svoju nećaku.

— Mislim, Lora, da bi bilo lepo da ga pozdraviš? Pat je veoma pristojan momak, nekoliko puta sam ga sreo u mom salunu u gradu.

Rančer pocrvene. Nije znao šta ovaj čovek zapravo namerava, ali da nešto prijavio smeru — u to je bio siguran.

Lora poslušno ustade i izađe napolje.

* * *

U pletenoj stolici za ljuljanje sedeo je mladi čovek, bleđa, upala lica, svetlih očiju i visokog čela. Nosio je tamni prsluk i sivu košulju. Preko nogu je imao cebe, na kome su beživotno počivale njegove uske, fine ruke.

Kada je video devojkicu, koja mu prilazi, Pat se zbuni, pa prođe rukom kroz razbarušenu kosu.

— Halo, vi ste sigurno Pat? —

pozdravi ga Lora, na svoj ljupki, neizveštačen način.

Mladić skloni ćebe, ustade i nakloni se devojci. Trudio se da se ispravi, ali Lorin instinkt je govorio da takav njegov stav nije prirodan. Lora je odmah shvatila da je ovaj mladi čovek veoma nesrećan. U dubini duše ga je žalila i to je izrazila u spontanom iskrenom prijateljstvu.

Kada su Bel i Vinter kasnije izašli, zatekli su ih u srdačnom razgovoru.

Bel zastade i zadovoljno reče:

— Dakle, izgleda, gospodine Vinter da nas dvoje starih ovde smetamo.

Sedom Vinteru se sve ovo nikako nije dopadalo, ali ipak u sebi je mislio: možda sam ja već suviše star, pa ne mogu da razumem svet oko sebe.

Kada su se posle sat i po Bel i Lora opraštali, zastao je ovaj beskrupulozni čovek pred bolesnikom.

— Je li, Pat, zar nije ova moja mala pravi biser? Videću, možda ću joj dozvoliti da vas uskoro opet poseti.

— Da, mister Bel... to bi bilo lepo... promuća on, crven do ušiju.

Lora Bel je već dva puta posetila Vinter ranč. Za vreme svoje treće posete, i kada je u odlasku Pat stajao pred njom na kapiji i gledao joj pravo u oči, usne su mu primetno podrhtavale dok je govorio:

— Lora... ne mogu... ne mogu reći koliko se radujem.

Poput munje devojka shvati šta je i nehotice učinila. Pa, ona je samo stricu za volju dojahala ovamo. S njene strane ove posete nisu imale neki poseban razlog. Ali, King

Belov hitac je već pogodio metu. Bolesni, ružni Patrik Vinter, zaljubio se u lepu, mladu devojku.

Sedi rančer je to znao, iako mu mladić ništa o tome nije rekao. A znao je i da se to neće dobro svršiti.

* * *

Istog dana u rano popodne ujahao je King Bel u dvorište Mid ranča.

Lari ga je odmah video. Potisnuo je strah, proverio kolt i izašao na dvorište.

King Bel zastade pred njim. Nije silazio s konja. Jedva da je spustio pogled kada se bez pozdrava obratio mladom rančeru.

— Imaš li novac?

Lari odmahnu glavom.

— Ne, ali počeo sam pregovore u vezi prodaje moga stada.

Licem jahača pređe ružna grimasa.

— Pa ti si sasvim poludeo, Mid. Za one tvoje kravlje kosture jedva ćeš dobiti toliko da bi mogao da otkupiš jednu od četiri menice koje posedujem.

Lari se okrete pun nade.

— Možda ćete imati toliko razumevanja i da mi pružite još jednu šansu. Stoka zadnjih dana izgleda bolje. Znae, sreća je da mi se goveda brzo oporavljaju.

— A kakve ja koristi imam od toga? — reče rančer suvo.

— Mogao bih da bolje prodam stoku, pa onda da otkupim dve, ili čak i tri menice.

King Bel se kratko nasmeja.

— Ti si lud isto kao i tvoj otac, momče. On je uvek sanjao o kiši i o nekoj budali koja bi mu pomogla.

U Larijevoj ruci, za tren oka po-

javio se revolver. Oči su mu se blistale od besa.

— Pokušajte samo još jednom da vređate moga oca, mister Bell! Vi još uvek stojite na mom zemljištu!

Osmeh na rančarovom licu pretvori se u masku.

— Očigledno je da si previše nervozan, mladiću — reče na kraju surovo. — Da se dobro razumemo: ili ćeš sutra u podne doneti novac, ili ćeš morati da se do šest sati uveče očistiš odavde. — Okrete konja i odjaha iz dvorišta.

Lari je užarenim očima gledao za njim.

Zatim se osvrte po dvorištu ranča. Pogled mu je prelazio po krovovima zgrada, koje su se usijale na podnevnoj žegi.

Nebo nije imalo milosti. Ova ogromna nebeska baklja, nemilosrdno je i dalje, po već pregoreloj i isušenoj zemlji, bacala svoj pakleni plamen.

Mladi čovek je, teturajući se, išao ka stepenicama trema, stao kod ograde, spustio glavu i zgrčenom rukom uhvatio se za stub pregrejan od sunca.

Zatim se prenu i priđe koralu. Uze konja i odjaha iz dvorišta.

Čim je prešao brežuljak, koji je zaklanjao vidik ka pašnjacima, jačač zastade.

Mislio je da sanja.

Gore, u malom koralu pored salaša, pasao je konj koga je dobro poznao i koga bi među hiljadama prepoznao. Konj Hala Rounija.

Znači, on se vratio — kauboj crvenokožac!

Lari mamuznu konja i pojuri ka brežuljku.

Kad je stigao do salaša, video je

čoveka kako kao i ranije sedi na vrhu brežuljka.

Lari lagano odjaha ka njemu.

— Halo, Hal!

— Halo, gazda!

— Gazda! — Ova reč mu je odzvonjala u ušima kao udarac gonga.

Kauboj je rekao „gazda”. Da, on je bio gazda na toj zemlji. Gazda jednog žednog krda, jednog jedinog kauboj, sasušenih livada i jednog izgubljenog ranča. Gazda za dvadeset četiri časa.

Lari oseti kako ga je u grlu nešto gušilo. Gledao je gore preko ka krdu, koje je i na ovoj vrućini stajalo tamo. Nije se osećao ni dašak vetra. Požutela trava se nije talašala kao nekada. Nebo je bilo bez jednog oblačka.

— Prokleta suša! — najednom izbi iz plavokosog mladića.

Kauboj je bezizrazno gledao pred sebe. Kao da ga nije čuo. Onda iznenada reče:

— Noćas sam opet sa stokom bio na reci. Ali trava se nije ponovo ispravila, jer je mnogo sasušena. Ako pogledate tamo preko možete jasno videti tamnu liniju preko brežuljka.

Lari tako snažno steže uzde da su mu preplanule ruke pobebele. Onda se okrete ka vernom čoveku.

— Zašto to činiš? Sve je to besmisleno, uzaludno. Uostalom šta još čekaš ovde? Gazda! Ja nisam nikakav gazda! Ja sam bednik, koji ne zna gde će sutra uveče spavati. Razumeš li?

— Najpre mi je noću poslao ubicu, onda dolazi sam da mi kaže da moram sutra u dvanaest da donesem novac ili da do šest sati uveče napustim ranč.

Kauboj Hal Rouni je i dalje ču-
tao.

Lari sjaha i zgrabi Indijanca za
mišićave ruke i prodrma ga.

— Reci već jednom nešto, ti,
tvrdoglavi čoveče!

Tada Indijanac podiže glavu. Po-
gled crnih očiju otvoreno se zadržao
na uzbuđenom licu mladića.

— Šta da kažem, gazda?

Lari ga pusti i škripnu zubima.

— Gazda! Nemoj me više zvati
tako. Ja sam kao i ti kauboj bez
centa u džepu. On ima četiri me-
nice. Znaš li šta to znači? Moj otac
je potpisao pet. Pošto Bel ima četiri
tu nema više šta da se kaže. Mo-
ram gledati da se izgubim odayde,
jer je Kadvel zadržao onu petu. Čak
i ako bih negde zaradio par dolara,
mogao bi mi ih oduzeti bankar!
Tako je to, burazeru, baš tako!

Indijanac siđe sa panja, skloni
crnu kosu sa lica i pogleda ka vra-
tima kolibe.

— Govorite isto kao vaš otac,
gazda. I on je imao tvrdu glavu.
Još pre nekoliko dana ste mi rekli
da ćemo odjahati za Kolorado.

Lari koji je već pošao brzo se
vrati.

— Šta si rekao? Za Kolorado? —
i pogleda preko livada prema zapa-
du. Najednom u njegovim očima
bljesnu zračak nade. Teško je disao
i na kraju reče:

— Tako je, Hal, u pravu si! Od-
jahaćemo za Kolorado.

Kada se Lari vratio u dvorište
ranča, video je jednog čoveka pored
pojila za konje.

— Vajat Erp!

Lari priđe k njemu i sjaha.

— Opet sam došao ovamo Mid,
zbog Sema.

Mladić obrisa čelo.

— On se nije vratio.

— Baš zato.

— Šta mislite, da su ga Belovi
ljudi negde sačekali?

— Ne znam. To bih morao da iz-
pitam.

Lari pokuša da se nasmeje.

— I vi imate lep posao, maršale.
Jašite tamo-amo, brinete se o dru-
gim ljudima i niko vam zato nije
zahvalan.

— Šta ćete. To je moj posao —
odgovori čovek iz Misurija. Pogleda
po dvorištu. — Recite, ima li ovde
još nešto stvari, koje njemu pripa-
daju?

Lari odmahnu glavom.

— Ne verujem. Stanovao je gore
u potkrovlju, u jednom sobičku, ko-
ji je moj otac sagradio za njega i
staru kuvaricu, koja je nekad bila
na ranču.

— Mogu li se popeti gore?

— Naravno. Samo izvolite. Da ste
sutra u ovo vreme došli, morali bi-
ste za dozvolu pitati drugog gazdu.

Vajat pogleda mladića u oči.

— Zar je Bel bio ovde?

— Da.

— On je zahtevao novac, zar ne?

— Do sutra u podne.

Maršal pođe preko u kuću.

U sobičku nađe nekoliko starih
prnja, koje su, po veličini, pripada-
le crncu. Ali, bile su bez vrednosti
i nije bilo verovatno da bi se crnac
zbog njih vraćao ovamo.

— Kuda li je otišao?

Kada je čovek iz Misurija prola-
zio kroz trem, čuo je kako Lari ne-
što barata po sobi. Pokucao je na
vrata i pogledao u prostoriju.

Momak je stajao pored ormara
odakle je izvadio nekoliko starih
slika.

— Otac... i majka. To je sve što imam da ponesem.

— Žao mi je, Lari — reče visoki čovek na vratima. Mladić je buljio u slike. Onda podiže glavu i nasmeja se maršalu. Ali, u njegovim očima blistale su suze.

— Baš je to idiotski, maršale. Želeo bih da budem hrabar, kakav je bio moj otac. Ili još bolje — kakav ste vi. Želeo bih da mogu otići odavde bez bola. Ali — pogleda opet u male slike — jednostavno ne mogu. Nisam još čovek, maršale. Nisam i neću ni biti. Već danima znam da će mi doći sa menicama. Ali, ja sam ostao ovde. Kao tele na livadi čekao sam da me povedu na klanicu. Ne mogu otići. Erp. Ne mogu odavde... ne znam šta bih počeo u svetu! — Spustio se na grubo izdeljanu stolicu i udario glavu o ivicu ormana. — Nisam nizašta, Erp. Nisam postao čovek. koga je moj otac uvek video, odnosno želeo da vidi u meni. Pored njega bih to možda jednom i postao.

Maršal ga je ozbiljno gledao.

— Mogu da vas razumem, Lari, ali to morate da podnesete. Svaki čovek u životu dolazi u teške situacije. Sigurno. Vi ste još suviše mladi i do sada je vaš otac bio ona nevidljiva potpora u vašem životu. Ali, on je mrtav i vi morate dalje živeti bez njega. Za dve godine bićete i vi čovek, u to sam siguran. Ovo je surova zemlja, i ko je slabić, toga uništava. Uvek je tako bilo. Ali vas niko ne sprečava da odjašite dalje. Imate konja, kolt i mladost. Odjašite dalje na zapad. U brda Kolorada. I ja sam bio tamo. Slobodno idite u naselje drvoseča. To vam je moj savet.

Lari je buljio u maršala.

— Da, i ja sam to. u stvari, nameravao. Hal će odjahati sa mnom.

— Hal?

— Da, on se vratio. Gore je kod salaša.

— Onda je verovatno on prošle noći terao goveda do reke?

Lari se zapanji.

— Da. A kako ste to saznali?

— Pre nego što sam došao ovamo, napravio sam luk prema zapadu. Mislio sam da ću možda pronaći Semov trag. Tada sam video tamnu liniju u preriji, koja vodi prema reci.

— Želeo bih da imam vaš vid. A kako ste onda znali iz kog pravca dolazi trag?

U očima čoveka iz Misurija pojavila se blagi smešak.

— Ispitujem svaku stvar, Lari. Na žalost. sveznajući — nisam.

— Znači, niste videli Hala?

— Ne, ali kad sam ustanovio odakle dolazi trag, skrenuo sam prema istoku. Mislio sam da su jahaći sa Bel ranča vodili stoku na vodu.

Lari se kiselo nasmeši.

— Ovim banditima nije stalo do stoke. King Bel želi ranč i livadu. Kladim se da će se preseliti ovamo.

Prilikom povratka u Dodž, maršal je jahao pored Kroket Krika, još dalje nego kada je pre podne išao ka zapadu.

I najednom pomisli da će mu nestati dah.

Zastao je kao ukopan u sedlu gledajući u zemlju. U sred nekoliko džombi iz zemlje je virila ljudska glava.

Glava crnca Sema. Virila je iznad zemlje, a iz daljine je izgledala kao grumen zemlje.

Vaiat skoči iz sedla, pritrča i raz-

rogačenih očiju razgleda se u glavu boje ebanovine. Tada primeti da nesrećni čovek miče očima.

Čovek iz Misurija brzo izvuče svoj ašovčić iz sedla, pa mu velikom brzinom otkopa ramena i grudi. Malo kasnije ležao je čovek pored rupe, na zemlji. S vremena na vreme otvarao je oči. Nije mogao da govori.

Vajat mu je nekoliko puta prineo čuturicu sa vodom, pa je, na svoju radost, primetio da je Sem progutao nekoliko gutljaja.

Tu nije pomagalo čekanje i okleivanje. Čovek iz Misurija digao je teškog čoveka na konja, pa i sam sede uz njega na sedlo. Njegov dorat je bio jak i bez opiranja nosio je na leđima dvostruku težinu.

Dok Holidej je upravo izlazio iz berbernice Freda Roberta i, kada je video ovu dvojicu kako dolaze, odmah pritrča, skide onesvešćenog crnca sa konja i odvuče ga pod hladovinu u trem.

Nagnu se nad njim, pa mu opipa puls.

Vajat mu ukratko ispriča šta se desilo.

— Ja ću obavestiti doktora Žilbera.

Holidej odmahnu glavom.

— Bolje će biti da ga pustite da spava. Ja sam mu pre jedan sat izvadio zub.

— Šta?

— Da. Gnjavio me je sa svojom zuboboljom preko u salunu. Morao sam opet da otkupujem svoje stare instrumente. Doktor Vogen, vaš zubar, biće besan na mene, kada bude čuo za to.

— Ne bojte se. Neće — odgovori maršal. U njemu se za trenutak pojavila nada da će se možda doktor

Holidej vratiti svom poslu, koji je nekada tako majstorski obavljao, što se videlo i sada po tome, kako je pregledao crnog čoveka.

— Dođite, maršale, da ga odnesemo u hotel. Ja ću za njega platiti sobu.

— Vi? A zašto? To ću ja da platim.

— Onda ćemo sa vaša tri dolara platiti sobu, a moja tri ćemo kod Čaka pretvoriti u viski.

I opet je maršal mogao sa divljenjem da gleda kako taj doktor Holidej ume da postupa sa bolesnicima. Usuo mu je viskija u usta, pod glavu mu je stavio čebe, očistio mu je nekoliko rana po licu, pa je otišao do apoteke gde je kupio neke lekarije, koje su pomogle crncu da uskoro otvori oči.

Onda je maršal saznao ko je nesrećnika živog zakopao. Bila su to tri kauboja iz Kentakija. Škiljavi Red, Tom i Rari.

Crnca su uhvatili na spavanju, kod reke, vezali ga i odvukli nekoliko milja na zapad, gde su ga živog zakopali između brežuljaka.

Samo glavu su mu ostavili da viri iz zemlje.

Nesrećnik je, dok ga glas nije izdao, vikao za pomoć. Nije ništa govorio o strahu koje je preživljavao, o mučenju od sunca i od životinja koje su se privlačile po noći, čekajući njegov kraj.

— To više ne bi mogao dugo da izdrži — reče Holidej, kad je sa maršalom napuštao crnčevu sobu na mansardi. — Ali, jedno je sigurno: kad mi se one tri lopuže prvi put nađu na putu, pretvoriću ih u iverje.

* * *

Nepuna četiri sata kasnije, našli su se na putu.

Red, Tod i Rari Hoster. Uveče su se napili u Silver baru, pa su bučno išli preko trema prema svojim konjima.

Doktor Holidej je stajao na drugoj strani ulice, kao i obično, naslonjen na neki stub i budno je pratio svaki njihov pokret. Najednom poviče:

— Hej vi, smrdljivi tvorovi! Kuda ćete?

Rari se brzo okrenu:

— Doktor Holidej!

— Da, burazeru, ako nemaš ništa protiv. Uostalom, tražim jednog mog prijatelja, koji ima crnu kožu. Da slučajno niste sreli takvog momka? Tamo preko, u savani. Nije nemoguće. Takve sove, kao vi, stalno se skitaju po ovom kraju.

Tom stupi napred.

— Imate lajavu gubicu, Holidej!

— Šta si to rekao, škiljavi tvore? Reci to samo još jednom, pa ću napraviti rupu na tvojoj smrdljivoj koži. Ti, burazeru — pogledao je oštro Reda — udalji papke od kolta. To bi moglo da bude opasno. Želeo bih da odjašem sa vama. Preko reke, na zapad, prema brežuljcima. Tamo bi mogli naći interesantne rupe u zemlji.

Rari je pobledeo, kao i Tom.

Samo Red ostade hladan.

— Šta hoćeš, ti prokleti revolverašu? Ne plašimo te se. Ne možeš nas pobiti na sred ulice.

Holidej se smeškao.

— Ne, Hosteru, to i ne nameram. Ne misliš valjda da sam raspisnik i da ću i tako skupe metke trošiti na smrdljive tvorove.

Najednom Holidej skoči napred.

Tom i Rari se trgoše. Rari se sple-

te i pade, a Tom preko njega. Obojica su ležali na zemlji buljeći u kockara. Red poteže kolt. Sa kockarevog desnog kuka vide se bljesak.

Red Hoster urliknu. Kolt mu odlete iz ruke.

— Čujte me, vi, tvorovi! Dižite se i bežite! Brzo! I tako sam u formi — reče oštro Holidej.

Rari skoči. Tom za njim. Najednom su sva trojica potrčala preko, ka sporednoj ulici.

Kockar se zadovoljno smejaao za njima.

Klimajući glavom stajao je Vajat Erp u vratima.

— Zar vam se nije dopadalo? — upita ga Holidej, smešeći se.

— Vi ste kockar, Dok. Šteta što niste ozbiljan čovek. Vi ste kao mađioničar, seva i puca — ali...

Holidej se uozbilji i odmahnu glavom.

— Znam, maršale. Ali, šta bi ste hteli? Još pre godinu dana ubio bih onog momka, kada je potegao kolt.

— Da, popravili ste se.

— Ah! — Kockar vrati kolt u futrolu, gurnu šešir na potiljak i reče: — Čini mi se da će i mister Bel doživeti od nas ovakvu šalu.

— Sigurno. A zato ste se već odavno postarali da i vi budete umešani u igru.

Najednom kockar stade pred stepenice i pogleda prodorno u čoveka iz Misurija.

— Šta imate protiv mene, maršale?

Pitanje je izletelo kao iz topa. Ono je stalno mučilo tog nesretnog Džona Holideja.

Međutim, nije bio u pravu. Vajata nije Holideju privlačilo samo sažaljenje. Bilo je to nešto više.

Mnogo više. Upravo duboko i iskreno prijateljstvo. Ali, to ponosni Vajat Erp nije hteo ni sam sebi da prizna, da je on, nepokolebljivi čuvar zakona, odabrao sebi za prijatelja baš njega, tog kockara, propalog lekara, čiji životni put vodi po samoj ivici zakona.

Baš to maršal nije mogao da razume. Zašto mu je bilo potrebno da prokocka svoj život, da oko sebe stvara neprijatelje i da svakom nitkovu pokazuje svoju frapantnu veštinu u rukovanju revolverom? Nije znao da će i kasnije, kada će u Denverskom groblju u Koloradu, doktor Džon H. Holidej već davno ležati pod zemljom, u grobu obraslom visokom travom, više puta gologlav stajati pored groba i stisnutih usta uvek razmišljati o istom: zašto si, prijatelju, prokockao svoj život?

Vajat je zamišljeno gledao u oštro lice kockara.

— Nemam ništa protiv vas, Džone.

Onda se okrete i ude u svoju kancelariju.

Holidej je zinuo od zaprepašćenja. Ispod tamnih kicoških brkova blještali su beli zubi. A prodorne oči iznenada su dobile neobičan sjaj.

On je čuo samo jednu jedinu reč: Džon...

Nazvao ga je imenom. On, maršal Erp. Čovek za koga je Džon bio vezan neobičnim prijateljstvom.

Holidej se okrete i dugim elastičnim koracima odgega u neizbežni Long Brenč salun.

Te večeri upoznao je lepu, plavokosu Ket Vebster. Ona je stigla sa jednom grupom igračica, pa je posle predstave sela pored kockara,

čiji je izgled privlačio lepu Ket. No, plavokosa Ket mu nije donela sreću i mir. Otada, punih sedam godina, iako je nije oženio, ona je bila čvrsto vezana za njegov život. Uvek ju je terao, ali se ona ponovo vraćala. Doktor Holidej je bio čovek njenog života.

U početku se Vajat nadao da će ova mlada žena promeniti život. Džona Holideja, ali je, na žalost, morao da ustanovi da je ovaj postao još gori pored Ket Vebster, koja je i sama volela da puši i da pije.

* * *

Bilo je podne.

Sunce je bacalo pakleni plamen, koji je i ljudima i životinjama otežavao disanje.

Lari Mid je ujahao kroz kapiju Bel ranča i pred pojilom sišao sa konja.

Rančer, koji je slučajno stajao preko kod kovačnice, okrete se k njemu na poziv nadzornika. Zelene oči razrogačile su mu se od čuda.

Lagano je, uz zveket mamuza, išao preko ka kući, kao da nije video jahača.

Lari pođe prema njemu. Stade dole ispred stepenica. Bile su to kamene stepenice od crvenog peščara, koje su kauboji toga dana od šest ujutro postavljali na mesto starih drvenih.

Lari to sve nije video. On je gledao čoveka koji je stajao gore pod tremom. Drugo ništa ga nije zanimalo.

— Halo, mister Bel — reče Lari mirnim glasom.

Umesto odgovora rančer procedi:

— Imaš li novac?

— Ne.

Rančerove oči se skupiše.

— A šta ćeš onda ovde, jel?

— Hteo sam da vam kažem da nisam mogao novac tako brzo nabaviti. I sami ste to znali, zato ste mi dali tako kratak rok.

Bel koraknu prema stepenicama.

— Kako to sa mnom razgovaraš, ti, prljavi kupusaru? Poznat ti je moj zahtev. Pošto ne možeš da ga ispuniš, čisti se oдавде. Večeras u šest sati imaš da se čistiš i sa ranča.

Od besa mladiću grunu krv u lice.

— U redu. Ja ću da idem, mister Bel. Ali, pre toga hoću još nešto da vam kažem: nećete biti srećni. Čovek koji postupa tako kao vi, ne može imati sreće. Vi gazite ljude oko sebe, ne poštujete zakone i po našate se kao razbojnik. Ja vas se ne bojim, King Bel. Idem samo zato što mi ništa drugo ne preostaje. Zato što mi ne ostavljate mogućnost za život. Razuman čovek bi mi sigurno pružio neku šansu. Ali, od vas i ne želim ništa.

— Čuti! — zagrme rančer.

— Dobro. Čuću. Samo još nešto treba da znate, King Bel, da smo i ja i mnogi drugi ubeđeni, da ćete jednog dana naleteti na jačeg od sebe.

Rančer se sjuri niz kamene stepenice, zgrabi Larija koji je stajao dole, privuče ga k sebi i reče, "seći mu se u lice: — Ko, mladiću... ko bi to mogao biti, jel?

— Vajat Erp — odgovori Lari mirno.

Tada ga čovek uz psovku tako grubo odgurnu od sebe da je mladić pao na zemlju.

Lari ustade i otrese prašinu sa pantalona.

— Da, to ste u stanju da radite, King Bel. Ali i to nije ništa. Uprkos

tome, on će vas slomiti. Isto onako, kao što je u ovom dvorištu udesio četiri vaša jahača, tako će i vas udesiti.

Rančerova ruka pođe ka koltu.

— Ne! — začu se vrisak sa jednog prozora rančerove kuće.

Bel se okrete.

I Lari začuđeno pogleda prema kući.

Jedna plava devojačka glava gledala je razrogačenih očiju u rančera.

— Šta hoćeš, Lora? Idi u hol i pobrini se da se postavi sto.

— Dođi ovamo, striče. Molim te, dođi!

Uz prigušenu psovku, rančer vrati kolt u futrolu i pođe ka prozoru.

— Šta hoćeš? — Po njemu se videlo da je bio ljut kao ris.

Lora stavi svoju malu belu ruku na njegovu.

— Molim te, striče, uđi unutra.

Lari je pogleda.

I ona pogleda njega.

Mladić iznenada u grudima oseti čudan osećaj, on nespretno dodirnu obod svog šešira, okrete se i ode.

U oštrom galopu, odjaha sa ranča.

* * *

Kao i obično, sedeo je Hal Rouni na panju, gledajući preko ka stadi. Kao da je to bila najprirodnija stvar na svetu.

Lari zastade pred njim.

Tada vide mladi rančer da se njegova crna kosa vijorila i trava se talasala.

— Vetar! — prošaputa mladić.

Zaista, nailazio je vetar. Hladan, tih vetar koji je brzo jačao i povijao suhu travu.

Indijanac podiže glavu.

— Biće kiše — reče on tmurno. Mladić je u sebi besneo. Stiskao je uzde tako da je koža škripala.

Sada je nailazio vetar, a sa vetrom i kiša.

Zemlja će dobiti vlagu sa njom i snagu. Potočići će opet biti puni vode.

Lari sagnu glavu.

— Hajdemo, Hal. Polazimo!

Činilo mu se kao da to nije bio njegov glas.

— Da, gazda — odgovori crvenokožac suvo. Siđe sa svog mesta i pođe prema koralu.

Izvede konja, zatvori kapiju i vinu se u sedlo.

Lari natovari na sedlo nekoliko stvari koje je hteo da ponese, a još jutros ih je preneo do salaša. Začudeno pogleda kauboja.

— Zar ti nemaš ništa da poneseš?

Hal mirno odgovori:

— Imam sve što mi treba, konja, kolt, nož, čuturu. Šta mi još treba?

Polako su jahali pored stada, prema dolini.

Lari je ukočeno gledao grivu svojga konja.

Indijanac je posmatrao krdo.

Iznenada reče:

— Uskoro će opet naša stoka dobro izgledati.

Lari s mukom reče:

— Ti si se postarao zato da ne crkne od žeđi. King Bel će ti za to biti zahvalan.

Indijanac je ćutao. Tek posle pola sata upita, a da ne okrete glavu:

— Zašto mi, u stvari, moramo da odemo?

— Zato što je otac morao da požajmi novac.

— A zašto je to činio?

— Zato što smo već bili na kraju. Dve sušne godine može preži-

veti samo bogati rančer. Mi nismo bili bogati, Hal.

— Zašto to moraju da budu papirni dolari?

Lari se nasmeši gorko.

— Zato što King Bel neće mesto njih da uzme kamenje.

— Pa mogao bi da primi zlato...

— Da, svakako — nasmeja se Lari. — Zlato iskovano u novac, po dvadeset dolara komad. Pun sanduk. To bi bilo dovoljno da se kupi i zemlja Džima Taska, uz to. I on neće ostati dugo...

— Zašto to mora biti kovani novac? — raspitivao se crvenokožac sa upornošću svojstvenom njegovoj rasi.

Lari podiže glavu.

— Ne mora to biti zlatan kovan novac, Hal. On uzima i zlato. Velike i male komade, prašinu i zrnca, svake forme. Mladić se gorko nasmeja. Posle izvesnog vremena primeti da jaše sam. Okrete se i vide kauboja kako stoji u mestu.

— Vi ste rekli zrnca?

— Da — reče Lari, vraćajući se lagano prema Indijancu.

Crvenokožac pogleda na jug. Tada reče:

— Koliko šaka?

Lari začudeno ponovi:

— Koliko šaka?

Hal potvrdi.

— Ja sam pre mnogo leta otkrio u brdima jedan rudnik zlata. To su zrnca velika kao šljunak. Puno šaka. Sigurno toliko da bi se mogao napuniti jedan mali sanduk za municiju. Taj žuti metal u bregovima za crvenog čoveka je smrtonosna prašina. Ali ljudi u gradovima, od tog metala prave komade od dvadeset dolara.

Larijeve grudi su se ubrzano na-

dimale. Nije mogao da podigne glavu. Buljio je u Halove šarene mokasine.

— Gde? — upita on konačno, pronuklim glasom.

— U brdima.

Lari se gušio. Nije mogao da dođe do vazduha.

— U tvojoj domovini, u Arizoni?

— Ne. — Oči crvenokošca su se najednom raširile. — Ne, ovde na Tauler Hillsu.

Lari zviznu kroz zube, pa uze sa sedla čuturu, otvori je i povuče nekoliko velikih gutljaja. Onda naglo skoči u travu.

Hal Rouni ga pogleda začuđeno.

— Zar ćemo se već odmarati?

Lari uhvati Indijanca za nogu i reče:

— Hal, ponovi sve što si mi rekao još jednom. I na kraju mi reci da ne sanjam.

Hal sve ponovi.

Nekoliko minuta bila je tišina. Vetar je postao jači. Tada Lari Mid upita:

— Koliko nam treba do onog nazlazišta zlata, Hal?

— Ako polako jašemo, jedan dan.

— A ako jašemo brzo?

— Onda pola dana.

— Možemo li još noćas stići tamo?

— Ako brzo jašemo — da.

— Hoćeš li uspeti da ga i po mraku nađeš?

Prvi put se na Indijančevom bronзанom licu pojavi nadmoćan smeh.

— Kako da ne, Lari, uvek pronalazim put. I po mraku.

Tada momak skoči u sedlo, privuče uzde i naglo stade. Šešir je navukao na čelo i zagledao se u vernog kaubojja.

— Zar ćeš mi zaista posuditi to zlato?

— Ono nije tamo zato da se posuđuje. Ono ne pripada meni. Ono je u brdima.

Tada mladić zavrišti tako snažno da se sve orilo.

— Napred, stari moj! Pokaži sada da tvoj konj ume da juri.

Ne odgovorivši, kauboj skoro mesta polete u susret Tauler Hillsu.

Kasno u noći, oko dva sata, bila su oba jahača već daleko u brdima. Tada iznenada Hal stade i siđe sa konja.

Lari je pošao njegovim primerom. Moramo konje ostaviti ovde. Ima još dobar deo puta vododerinom.

Lari se složi.

Zavezali su konje za jedno drvo. Zatim crvenokožac pođe napred, a Lari za njim.

Bilo je tako mračno, da se nije video prst pred okom.

Izenada Hal stade.

— Sačekajte, ovde, za trenutak.

Lari se nasloni na jednu stenu, osluškujući korake koji su se postepeno gubili. Onda zavlada jeziva tišina.

Lari je stezao dršku kolta.

Negde se začu pucketanje grana. Onda zašušta kamen, pa ponovo zavlada tišina.

Mladić se uplaši, kad pored sebe najednom začu kaubojev glas.

— Tako. Sve je u redu. Poneo sam svoje čebe. Posle nekog vremena nastavi. — Šta je, gde ste?

— Ja... ja ne vidim ništa.

Tada oseti čvrstu ruku kaubojja, koja ga sigurno povede sa sobom. Stigli su. Bio je to niski klanac. Stena je bila glatka. Ali je i pored toga Lari više puta naleteo na stenu, iako ga je Hal vodio sa neverovat-

nom sigurnošću i pored mraka.

Kauboj zastade.

— To je ovde. Sklonio sam kame-
nje. Evo ovde je čebe. Možete mi
pomoći.

Lari kleknu na zemlju i upali ši-
bicu.

Kad je video zlato izbiše mu
graške znoja po čelu.

— Biće bolje da ostanemo umra-
ku — reče Hal.

— Zar misliš da sada ovde gore
ima nekoga?

— Ne mislim, ali ko to može zna-
ti? I ja sam jednom došao uveče,
pa sam tu i prenoćio.

— Kako si pronašao ovo nalazi-
šte?

— Ne znam više. Oči Indijanaca su
oštre.

Četvrt sata kasnije oba čoveka su
vukla čebe sa zlatnim zrcima ka
konjima.

Tamo su čebe pažljivo svezali i
Lari ga uze ispred sebe na sedlo.

Mladi čovek bio je kao u bunilu.
Mislio je da se još uvek nešto mo-
ra desiti, što će ga probuditi iz ovog
divnog sna, ali se ništa nije me-
njalo.

Dok su jahali prema dolini, raz-
mišljao je Lari kako li je ovo zlato
dospelo u planinu.

Tada reče kauboj:

— Nije ono uvek tamo bilo. Mo-
žda ga je tamo doneo neki čovek.

— Zašto? Misliš li da je to bio
belac?

— Ne verujem. To je zlato Apa-
ša. Oni ga skrivaju u brda.

— Veruješ li da će taj čovek još
koji put doći da ga pogleda?

— Ne. Pre verujem da je on već
davno mrtav. To mesto je bilo pre-
kriveno mahovinom.

Galopom su jahali kroz noć pre-
ma severu.

* * *

Džon Holidej je stajao na pro-
zoru svoje hotelske sobe gledajući
na ulicu. Zatim prikopča opasač,
nabi šešir na glavu i izađe.

Holidej pređe ulicu.

Kiša je padala, pretvarajući pra-
šinu u kašastu masu.

U maršalovoj kancelariji bio je
sumrak.

Holidej zastade pred vratima.

— Halo, maršale!

— Halo, Dok.

Vajat je sedeo za kancelarijskim
stolom i nešto pisao. Pero mu je
škipalo po hartiji.

Holidej je gledao na ulicu kroz
prozor.

— Mora da su poludeli...

— Ko?

— Ona trojica iz Kentakija.

— Opet su u gradu. Preko u Sil-
ver baru.

— Znam.

— One lopuze vas prosto izaziva-
ju.

— Baš naprotiv. Ne moram da
idem na put.

Holidej se okrete i pogleda čo-
veka iz Misurija.

Maršal ustade, uze šešir, pričvrsti
opasač i izađe. Holidej pođe za njim.
Vajat pogleda preko ka baru.

— Ona trojica su mi zaista ušte-
dela putovanje. Morao bih danas da
odjašem do Bel ranča.

— Šta hoćete da uradite?

— Uhapsiću Hosterove zbog liše-
nja drugog lica slobode, razbojnič-
kog prepada i pokušaja ubistva.

— Oni nisu sami. Onaj dugajlija

Taker je sa njima i ona mala lopuža krivih nogu.

— Znam.

Maršal napusti kancelariju krupnim koracima i pređe ulicu.

Dok Holidej je išao za njim, zastavši pred vratima bara.

Vajat uđe.

Petorica kauboj stajala su pored šanka.

Kada su čuli njihanje vrata, okrenuše se.

Vajat im je prilazio.

Na tri jarde pred njima, zastao je.

— Red, Rari i Tom Hoster, vi ste napali radnika sa Mid ranča, crnca Sema Vilkinsa i premlatili ga. Op-ljačkali ste ga pa ste ga do grla zakopali u zemlju. U ime zakona, hapsim vas. Odbacite svoje opasače sa oružjem.

Tom i Rari su preplašeno gledali u ledeno lice čoveka iz Misurija.

Samo je Red ostao miran.

— Ne znam o čemu govorite, Erp.

— Ako mi se još jednom obratite sa Erp, premlatiću vas — odgovori maršal oštro. — Skinite opasače sa oružjem. — Glas mu je bio oštar.

Braća Rari i Tom su skinuli opasače, spustivši ih da tupo udare u pod.

Redova ruka strelovito polete ka drški kolta. Istovremeno kauboj preplašeno pogleda u revolver koji je maršal već držao u ruci.

— Hej, pa vi ste mađioničar!

— Ruke u vis!

Lagano je kauboj podizao ruke do visine ramena.

Vajat mu pride i oduze mu kolt.

Tada maršalu pride Taker. Ali ga brzo pogodi u glavu cev maršalovog revolvera. Džo Taker pade na zemlju.

Onda zafrkta mali Džimi Fulem i kao mačka se baci istovremeno na zemlju sa izvučenim koltom.

Sa vrata se začu pucanj.

Fulemov pištolj najednom polete preko poda.

Na ulazu je stajao Dok Holidej. Još su se iza njega njihala vrata.

— Prokleti pacove — prosikta kockar.

— Napred, diži se, patuljče!

Ali, mali kauboj Džoni Fulem bio je podmukao i namazan svim mastima.

Naizgled se poslušno podiže, ali onda se hitro okrenu da bi se zaklonio iza šanka. Imao je za opasačem i drugi kolt.

Kroz prostoriju se začu fijuk.

Fulemovo telo kao da se trže. Njegov kožni rukav bio je pričvršćen za šank tankim nožem.

Lagano okrete glavu i uputi pogled pun mržnje prema kockaru.

— Dakle, imate proketo sigurnu i brzu ruku, Holideju, sa kartom, koltom i nožem. Ali i vi ćete jednoga dana naleteti na minu.

— Zaveži gubicu, ti otrovni patuljče — dobaci mu kockar hladno. Pride mu i brzo izvuče onaj drugi kolt, izvuče nož iz drveta i stade nasred prostorije.

Vajat Erp ga pogleda sa neodobravanjem.

— Šta bi ste hteli maršale? — brundao je kockar. — Ovi psi ne zaslužuju vaš korektan stav. Ovaj prepodobljeni div ne bi se libio da nam, skriven iza šanka, napravi neku rupu u trbuhu.

Tada su sva petorica morali da napuste bar, jedan po jedan.

Gostioničar, jedan ćelav, debeo čovek sa ribljim očima, reče polu-

glasno: — Ako se to dobro završi...

Holidej se okrete, pa ga besno upita:

— Šta vam leži na srcu Galovej? Nešto kao da vam nije pravo?

Gostioničar promuća:

— Ništa, baš ništa. Ali King Bel neće odobriti to što se odigralo.

Podrugljiv osmeh pređe preko lica kockara.

— Šteta što sam tako dobro vaspitan, inače bih ti, trovaču, sada rekao, šta mi može King Bel.

Vrata se zanjihase iza njega.

Cepteći od besa, kauboiji su ušli u zatvor.

Masters je baš stigao u kancelariju, pa mu Vajat naredi da dobro pripazi na čeliје.

Toga trenutka dva jahača su dojurila ulicom.

Lari Mid i Hal Rouni.

Pred kancelarijom su skočili iz sedla.

Vajat koji je stajao sa Holidejom pod tremom, gledao ih je radoznalo.

Lari dolete potpuno mokar od znoja i kiše.

Tada naiđe jedna kočija. Tri pokisla mršava čoveka su sišla iz kočije.

Vajat im pođe u susret.

— Došli ste po Ed Mek Keja?

— Da, maršale.

Vajat izvede revolveraša.

Teksašanin je bio bleđ, pa je sa strahom gledao u ljude.

Kad je video sina čoveka koga je ubio, sagao je glavu.

Tvrda izraza na licu, gledao je Lari pored njega. On je znao da je taj čovek bio ubica njegovog oca.

Kola sa zarobljenikom se okrenuše i odoše. Otišli su za Garden

Siti, gde će sudija Gordon suditi ovom ubici.

Lari se okrete maršalu, koji je gledao za kočijama.

— Gospodine Erp, mi smo već bili na putu...

— Za Kolorado. Znam.

Lari pocrvene.

— Da. Ali, tada je Halu sinula ideja kako bismo mogli spasti ranč.

— Ideja tu ne pomaže mnogo. King Bel hoće novac i to u gotovini.

Lari pozva kauboja da donese čebe.

Unutra, na stolu Vajata Erpa, Lari Mid odreši čebe.

Vajat, Holidej i Masters su bujili u svetlucava zrna plemenitog metala.

Maršal protrlja bradu.

Lari reče promuklo:

— To je nalazište koje je Hal pronašao u Tajler Hilsu.

Posle ovih reči mukla tišina zavlada prostorijom.

Onda Holidej pogleda u maršala.

— To biste mogli meni da prepustite maršale.

Holidej skupi čebe i iznese ga napolje.

Ljudi su ga videli kako je nestao u Kadvelovoj banci.

Potrajalo je dosta dugo vremena dok se nije vratio sa nekoliko debelih svežnjeva u rukama.

Lari ih je posmatrao užarenih očiju.

Kockar ih pruži maršalu.

Vajat razveza svežnjeve i izbroja novac. Onda ga pruži Lariju. — To je više nego što vam treba. No, na žalost, bojim se da je prekasno. Ta ideja je trebalo Halu da sine još prekjuche.

Lari strpa novac u džepove i izađe.

Holidej je pogledao u maršala.

— Ne mislite valjda da ga pustite da sa tim odjaše sam do King Bela?

— On je svoj gospodar.

Holidej ućuta. Preko, Holverovom uličicom koja je vodila prema Arkanzasu, upravo je nailazio jedan jahač. Sedeo je na prekrasnom belcu, na sebi je imao crvenu košulju i kišnu pelerinu. Bio je to rančer King S. Bel.

Iz Silver bara izleteo mu je u susret jedan čovek.

Bio je to gostioničar Galovej. Nešto mu je uzbuđeno govorio.

Bel pogleda pravo ka maršalovoj kancelariji.

Onda vide Larija i Indijanca. Lagano side sa sedla.

Lari mu čvrstim korakom pođe u susret.

Hal ostade kod konja.

Dok Holidej zviznu lagano kroz zube i osloni se sa obe ruke na prozor.

— Sada postaje vruće.

Bel zastade na sred ulice.

Kiša se slivala niz njegovo preplanulo lice, pa je bilo sjajno i nepomično.

Lari stade ispred njega. Izvadi svežnjeve sa novcem.

— Imam novac mister Bel.

Rančer podrugljivo pogleda svežnjeve novca.

— Mora da je maršal za tebe sproveo sabirnu akciju.

— Evo novca.

King Bel razvuče usta. — Prekasno, momče. Za dvadeset četiri časa prekasno.

Lari stisnu zube.

Tada se rančer okrete i naredi gostioničaru Galoveju da smesti nje-

govog konja, pa pođe ka Silver baru.

Lari je stajao sa novcem u rukama na sred ulice, ne shvatajući šta se dešava oko njega.

Na stepenicama saluna rančer stade pa se još jednom okrete. Lagano, uz zveket mamuza, opet se vraćao.

— Samo da znaš koliko mi je stalo do tvog novca — reče promuklo. — Evo ti! Tim rečima podiže nogu i mladića udari po rukama.

Iz Holverove ulice su naišla kola u kojima je na sedištu sedela Lora Bel. Povukla je uzde i gledala za rančerom, onda se okrete ka Lariju. Mladić je čučao na zemlji i umornim pokretima sakupljao prosute novčanice.

Tada primeti pred sobom ženske cipelice i zreko njih tamno plavu haljinu. Lagano podiže glavu i pogleda blage plave Lorine oči.

Onda se desi nešto što niko od onih koji su to posmatrali nije očekivao... Nećaka brutalnog Kinga Bela kleknu i pomože Lariju da sakupi novac.

Njena tamno plava lanena haljina pokvasila se u jednoj bari, pa je bila uprljana žućkastim peskom.

Mladićevo lice pocrvene od stida kada je primetio njeno lice sasvim uz sebe i kad ču njen vedar zvonak glas.

— Strašno mi je žao, gospodine Mid.

Lari nije znao šta da odgovori na to. Stisnuo je opet novac uza sebe, Oboje se digoše.

— Mora da je to bilo slučajno — promuca Lora.

Lari odmahnu glavom i odgovori:

— Ne gospođice, to nije bilo slučajno.

Lora je gledala očajno u njega, stiskajući svoje bele male ruke.

— Veoma mi je žao — reče još jednom. Tada mu pruži ruku.

Momak stisnu novac jednom, a drugom prihvati nežnu, toplu, malu Lorinu ruku.

A mala Lora Bel, koja je osvojila tog trenutka ne samo njegove simpatije, nego srca svih ljudi, koji su tada gledali na ulicu, okrete se i pođe lagano ka Silver baru.

Lari je držao uzde svoga konja u rukama, pa je, gledajući u zemlju vrhom čizama kopao jednu malu rupu u pesku.

Hal je stajao ćutke pored njega.

Gore, iza prozora maršalove kancelarije stajao je Vajat Erp. Nemo je posmatrao scenu na ulici.

Dok Holidej, koji je još uvek bio naslonjen na prozor reče:

— Ovo je surova zemlja, bez milosti.

Onda se ispravi. Olabavi svoje koltove i glasno uzdahnu. Najednom, njegov glas je sasvim drugačije zvučao.

— Pa, maršale, sada ću ići preko, pa ću ja da porazgovaram sa njim.

Čovek iz Misurija polako okrete glavu.

— Što kim?

— Sa onom velikom lopužom, koja se zove King Bel — izgovorio je kockar tiho, bez ikakvog uzbuđenja.

Kad je nameravao da otvori vrata, maršal stavi ruku na kvaku. — Šta to nameravate, Dok?

Lekar ga pogleda mirno. — Pa ja sam vam već rekao. Razgovaraću sa njim.

— Kako to — razgovarati?

— Mojim jezikom.

Vajat reče:

— To sam i mislio.

— Ne možete imati ništa protiv toga.

Holidej otvori vrata i izađe na polje.

King Bel nije bio tako glup da dođe sam.

Ali, i Holidej je to znao. Uprkos tome, krenuo je u bar. Ali, i da nije znao, video bi to po konjima koji su bili privezani za prečku pred barom.

Kada su se vrata bara otvorila, niko se nije okrenuo. Vergl je divlje svirao Jenki Dudl.

Prostorija je bila puna plavog duvanskog dima.

Holidej je kao voštana figura stajao na vratima, pogleda uprta u nadzornikov potiljak. Da li je ovaj na sebi osećao taj pogled? U svakom slučaju, on se naglo okrenuo. Pogled je upro u kockara, a tigrovske oči bacale su žute iskrice. Onda gurnu prijatelje do sebe, pa se izdela:

— Ej, momci, pogledajte onu utvaru! Da li je to zaista neki tip ili je samo utvara?

U ruci kockara pojavi se pištolj i istovremeno odjeknu pucanj.

Uz tužno zavijanje prestade svirka, jer je Holidej pogodio automatski vergl.

Tada se otvore vrata jedne sporedne prostorije i na njima se pojavi snažna rančerova figura.

King Bel zastade kad vide kockara.

Tada se pored njega progura devojka, preplašeno pogledavši u ledeno lice Doka Holideja. Lora je u sebi mislila da još nikada nije videla tako hladno i odlučno lice.

Iznenada ona instinktivno shvati šta je taj čovek nameravao.

King Bel je samo naslućivao i zato se nasmeja i reče glasno:

— Pa, pogledaj ga Lora. To je Dok Holidej.

Lora je dovoljno slušala o tome hladnokrvnom čoveku i znala je da tamo gde se on pojavi, vlada strah i trepet. Odlučno uze rančera za ruku, pa ga odvuče ka vratima.

Holidej, koji je već odavno bio stavio kolt u futrolu, pride šanku.

Maršal, koji je do tada stajao u pripravnosti na vratima, okrete se i uđe u kancelariju.

* * *

Sa dvojakim osećanjem posmatrao je sedi gazda velikog Vinter ranča kola koja su se uz brežuljak pela prema ranču.

Pored starca stajao je Pat, čije su tamne oči blistale čudnim sjajem. Na bledom licu pojavile su se crvene fleke.

— Danas ću je pitati, oče — reče iznenada. — Da. Danas ću je pitati. Stalno sam to odlagao. Ko zna koliko ću još živeti. Ništa nisam imao od života. Ne mogu jahati, viski ne podnosim, duvan, takođe. Ne mogu sve ni da jedem. Ja sam bogalj. Starac od trideset godina.

Po izboranom licu starog rančera prelete bolni grč. Pat je bio sav njegov život. Kako bi bio srećan da tom nesretnom momku pruži nešto lepo, nešto radi čega vredi živeti. Ženu — Loru. Bila je divna, ponosna ta, Lora Bel. Žena za koju bi se svaki čovek borio. Svaki. Ali ona nije bila žena za njegovog sina. Iako će mu to slomiti srce, on mu to sada mora reći, da bi ga poštdeo stida i poniženja. Jer, stari čovek je znao da

se lepa Lora Bel nikada neće udati za njega. Bol ga je gušio.

— Pat — jedva procedi kroz zube — nemoj pitati.

— A zašto? Zašto da ne? — uporno je ponavljao mladić.

Rančerov glas je drhtao:

— Pat, dečake moj jedini. Ti si neizlečivo bolestan. Shvati, ti se ne možeš ženiti.

— Neizlečivo bolestan! Nije istina! — uzviknu mladić. — Ti ne daš da se oženim njom, jer ne trpiš King Bela.

U međuvremenu, kola su stigla pred kuću.

Jedan konjušar istrča iz štale sa namerom da pomogne gospođici da siđe sa kola i pruži joj ruku. Ali ga grubi Bel King kao psa odgurnu u stranu.

— Gubi se — zabruna Bel, već i onako zle volje. Tada tiho reče devojci:

— Rekao sam ti već da je Pat Vinter najbolji čovek u čitavom kraju. On te voli, a njegov otac ima posle mene najveći ranč na sto milja odavde.

Lora Bel stade. Velikim, kao spomenak plavim očima upitno pogleda u strica.

— Ne razumem te — reče.

Protiv volje surovo reče rančer:

— Ti si glupa. Glupa i naivna, ista kakva je bila i tvoja tetka. Pat Vinter nasleđuje ovaj veliki ranč i ti ćeš se udati za njega.

— Ne — promuca ona zaprepašćeno.

Bel pocrvene. Iz njega provali neobuzdani bes, koji zavlada čitavim njegovim bićem.

— Rekao sam da ćeš se udati za njega. Ako me ne poslušаш naći ću

puta i načina da te prisilim na to. Tvoja majka mi duguje novac.

Lora je bila bleđa kao smrt.

— Striče, molim te, promuća ona.

— Ti ćeš se udati za njega — siknu čovek. Kao kleštima steže njenu nežnu ruku.

Ona zaklima glavom. Kao dragulji u njenim očima zablistale suze. Onda reče gorko: — Osećala sam da si užasno bezdušan, kada je dolazio Vajat Erp i kad je Lari Mid došao na ranč, i u glavnoj ulici Dodža, kada si ga onako krvnički udario. I Dok Holidej je bio potpuno u pravu kada je u baru hteo da te ubije...

Prekide je strašan šamar od koga joj zabridi lice.

U tom momentu se otvoriše vrata.

Bled, upalih očiju i užarenog lica, stajao je pred njim rančerov sin, Pat Vinter.

— Halo, gospođice Bel, lepo je od vas što ste još jednom došli. Naime, ja sutra putujem u Sent Luis u bolnicu. Pronašli su da bolujem od tuberkuloze.

King Bel se zablenu u njega kao u avet. Zatim se okrete, povuče Loru i ode bez pozdrava ka kolima.

* * *

— Te noći, devojka nije mogla da zaspi. To što je danas doživela duboko je potreslo.

Sada je znala da njen stric nije bio hrabar i ambiciozan čovek, koji je morao da se bori za opstanak. Uvidela je da je bio beskrupulozan, gramziv i surov.

Do ponoći sedela je na krevetu. i od uzbuđenja znojave ruke brisala o pokrivač. Onda najednom donese od-

luku. Brzo se obukla i što je mogla tiše izašla napolje.

Lora se šunjala uz građevine, a zatim na prstima tiho potrča ka koralu.

Jedan konj tiho zanjista. To je bila mala kobilica koju joj je King Bel bio poklonio.

Bez sedla i uzdi ona joj skoči nešto na leđa i odjaha iz štale. Tamo je opazila jedan kožni kaiš, obešen o klin. Od njega spretno napravi dizgin i onda odjuri u zvezdanu noć, obasjanu mesečinom.

Posle jahanja od pola sata Lora preplašeno stade. Ispred sebe je čula topot jednog konja. Učinilo joj se da je između visokog grmlja ugledala siluetu jednog jahača. Lora skrenu sa puta. Ali primeti da se više ne čuje topot konja. Hvatala je jeza i mislila je da će presvisnuti od straha.

Kako je samo mogla tako nepromišljeno da odjuri? Pa mogla je i danju... Razmišljala je grozničavo. Gde li je nestao onaj jahač? Želela je da zove u pomoć. Onaj čovek mora da je bio sasvim blizu.

Da je bar ponela revolver koji joj je poklonio stric!

U tom momentu jedan konj tiho zanjista.

Devojka se stresla. Dakle, ipak se nije prevarila...

— Ruke u vis! — čula je oštru naredbu iza leđa.

— Ne! — kriknula je. Tada se iz grmlja pojavi vitak, visok čovek u svetlom šeširu i pođe prema njoj.

— Lora! — čovek iznenađeno zastade u mestu.

— Gospođice Lora, oprostite... toliko... toliko mi je žao...

Sada je prepoznala glas čoveka.

Lari joj priđe bliže:

— Mister Mid!?

— Da. Oprostite, ali...

Lora je počela histerično da se smeje, a onda se taj smeh pretvorio u grčeviti plač i jecaj koji su donosili olakšanje posle onako teškog dana i noći. Pokrila je lice rukama i mucala kroz plač:

— Bilo je tako strašno... strašno.

U glavnu ulicu Dodža, Lora i Lari stigli su još pre pet časova.

* * *

Vajat Erp je već bio budan. Još je leškario i razmišljao, sa svojom omiljenom cigarom u zubima, kada je čuo topot konja. Ustao je i stao na prozor. Prepoznao je Larija. Tiho mu je zviznuo.

Mladić podiže glavu, nasmeši se i reče:

— Pa, maršal je već budan, a mi smo bili spremni na to da ćemo morati da ga čekamo, bar još jedan sat.

Smešeći se, čovek iz Misurija odgovori:

— Pa to ne bi bilo tako neprijatno u društvu u kome se nalazite.

Vajatovu pažnju privuče topot konja, koji je čuo sa ulice, pa pogleda kroz prozor.

— King Bel — reče kratko.

Lari i Lora potrčaše prema prozoru.

Vajat pogleda Lorinog konja koji je stajao pred kancelarijom.

King Bel sa svojim ljudima stajao je na sred ulice i ljutito gledao u maršalovu kancelariju.

— Izlazi, Erp, ti prokleti razbojnice, što otimaš mlade devojkice. To će ti konačno slomiti vrat.

Vajat otvori vrata i, zveckajući mamuzama, izađe na trem.

— Umukni, Bel! Sjaši s konja i to brzo! — oštro reče Vajat.

Rančer podiže glavu.

— Šta, još i laješ, ti policijsko pseto! Ja sam ti rekao da ću ti slomiti šiju i to ću i učiniti.

Vajat siđe na ulicu i ponovi:

— Sjaši, Bel.

Rančerovo lice je bilo izobličeno od besa.

— Ne, burazeru. Neću ti više pružiti šansu da upotrebiš svoje proklete pesnice. Narediću da te uhvate lasom kao životinju, pa će te vući iz grada, tako dugo i tako daleko, dok od tebe u omći ne ostane samo kostur. Čuješ li ti, proketo njuškalo?

— To bi bilo ubistvo, Bel. Ne verujem da među ljudima Meta Flengena ima nekoga ko bi na svoj raboš upisao i ubistvo jednoga maršala. Sem toga, varaš se još u nečem. Ja se ne bojim koltova.

Ono što se sledećeg delića sekunde desilo bilo je tako munjevito, da to nije opazio ni jedan od ovih surovih momaka.

Ali zato su svi i te kako dobro videli da je čovek pred njima u obe ruke imao po jedan kolt.

— King Bel — nastavi čovek iz Misurija oštro — znaš kako barataš svojim koltovima. Možda je to jedino što ti je nekada kod nekoga imponovalo. Budi siguran da ću tebe prvog povesti sa sobom u smrt. I Met Flengen će poći za mnom. Odabraću i još trojicu.

Posle ovih Vajatovih reči zavlada je grobna tišina.

U tom momentu rančer siđe iz sedla i iz futrole izvuče vinčesterku.

— Ako odmah ne ostaviš pušku, Bel, biću prisiljen da te ubijem.

Rančer škripnu zubima.

— Prepoloviću te, Erp. Ti hoćeš da me uništiš. Ti...

— Gazda! — ču se uzbuđeni glas Meta Flengena.

— Zaveži gubicu — frknu rančer ne okrenuvši se.

Ali nadzornik ostade uporan.

— Gazda, poznajem dobro i njega i njegov pogled. On ozbiljno misli ono što kaže.

— Šta hoćeš, Flengen? Ti prljava kukavice! Nedavno si pobjegao od onog kockara, a sada drhtiš pred ovim policijskim psom. Kada sam te angažovao, mislio sam da si hrabar kao kada si u Vinfildu ubio pomoćnika maršala. Bar tako si mi ti pričao. A sada vidim da si kukavica.

Flengen poblede.

Bel se naglo okrete.

— Takvi su ovi, Erp. Ali zato sam ja tu. Ja, King Sesil Bel, čovek koji će vladati ovim krajem, sa ili bez ovih kukavica, koje stoje za mnom, i drhte pred tvojim brzim revolverima.

Čoveku iz Misurija se sve ovo zgadilo. Bilo mu je već dosta rančera i njegovih kaubojas.

— Ti nikada nećeš vladati ovim krajem — reče maršal oštro. — Ti ćeš se sasvim mirno vratiti na ranč, pognute glave i biti srećan ako budeš smeo da ostaneš tamo.

Bel je ćutao... i on je osećao svoj poraz. To je za njega bilo nešto najgore. Morao je da iskali svoj bes, zato se okrete maršalu.

— Zbogom, Erp... ja...

U tom momentu iz ulice Linkoln, dolazio je jedan jahač, na sjajnom vrancu. Bio je u crnom odelu. Na bledom bolesnom licu, isticale su se upale oči koje su grozničavo svetlucale.

Taj čovek je bio Pat Vinter. Svi su začuđeno gledali u njega.

Onda se rančer grubo nasmeja.

— Pa ovo će biti divan skup. Eno ga, dolazi Pat, onaj bogalj sa Vinter ranča.

Mladi rančer stade.

— Bel — reče muklim glasom.

— Ti si me uvredio kao niko u životu.

— Skloni se s puta, ti, živi lešu, da te ne pregazim.

Pre nego što je to iko mogao da shvati, teško bolesni čovek je potegao pištolj i pucao. Sa tri metka je tri puta pogodio cilj.

King Bel se ukočio u sedlu. Prianoseći ruku grudima, začuđenim pogledom je gledao u strelca.

Dok su svi ostali gledali rančera, on se obliven krvlju povijao po konju i zatezao uzde.

Konj pođe napred. Jahač pade iz sedla, ali mu jedna noga ostade u užengiji, pa ga je konj vukao još nekoliko jardi.

King Bel je bio mrtav. Ležao je sada na zemlji koju je toliko želeo, i zbog koje je otimao i ubijao. Hteo je da ima sto kvadratnih milja, a sada mu je bilo potrebno samo šest stopa dug i tri stope široki komad zemlje.

K r a j

Naslov originala:

WILLIAM MARK:

King Bell

Copyright by Martin Kelter Verlag

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANDRAMA

**NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING,
DŽERI SPRING, FANTOM, RINGO, MORNAR LUTA-
LICA, KING — KONG, KRALJ DŽUNGLE, LIK ORIENT,
ASOVI SVEMIRA, UMPAH — PAH i drugi
SAMO ZA 1 DINAR.**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**WILLIAM
MARK**

VAJAT ERP

BROJ: 14 CENA 1 D.

DOK HOLIDEJ

VIKEND ROMAN

ŠERIF DODŽ SITIJA

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA BR. 1.

ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

AVGUST 1968